

Ozi, Ndu-ishi-ozì Jeru

¹ Ẹguru ònyà mu, bụ Tiyófilosu:

Ẹkwo, mu vuru ụzo deeru ngu bẹ mu deru iphemiphe, Jizọsu wataru ememe yẹle iphemiphe, ọ wataru ezizi e -shikpọọ lẹ mbu; ² jasụ teke Chileke kubaru iya l'imigwe. Ọ byalepho ala l'imigwe; o shi l'ẹka Unme-dụ-Nsọ karu ndu ono, ọ họtaru g'ẹphe buru ndu-ishi-ozì iya ono iphe, ẹphe e-me. ³ O jechaaru iphe-ẹhuka; bya anwuhu; nwuhuchaa teta dzuru ndzu; bya anọo ukporo abali labo; goshi phe onwiya lẹ ya dzu ndzu. O -goshichaa; o -goshibaa k'ophu o doru phe ẹnya; ẹbe ọ dudu onye atụ ẹgo kẹ ?a maru ọ dzu ndzu eviya? Ẹphe gude ẹnya phe huma iya. O pfiaru phe k'ẹka Chileke bụ eze.

⁴ Ọ duru teke ẹphe l'iya nọkobe; ọ sụ phe: “Unu ta alufukwa lẹ Jierusalemu. Unu nọdukwa kwaberu iphe ono, Nna sụru lẹ ya a-nu ono, bụ iya bụ iphe-oma-a, mu pfuhawaru unu-a. ⁵ Kẹle Jiọnu gude mini mee baputizimu; ọle a -nọephe ujiku olemole nta-a bẹ ee-gude Unme Chileke mee unu baputizimu.”

Jizọsu alapfu Chileke l'imigwe

⁶ Ọo ya bụ; ndu-ishi-ozì ono dzukọbeephe; ẹphe lẹ Jizọsu; ẹphe jia ya: “Nnajiuphu; ?o rwuwaru teke ji-nuphu ndu Ízurelu ali-eze phe azu to?”

⁷ Jizosu sù phẹ: “Ọ tọ gbakwaru unu l'amaru mbochi, ọ bu; ọzoo egube teke ọ bu, bu teke Nna mu gudewaa ẹka iya tọ l'onwiya. ⁸ Ọle Unmedu-Nso a-bya unu l'ehu; l'o mee unu; unu eshihu ike; k'ophu unu a-nodu epfu iphe, unu humaru ke nkemu. Unu e-pfu iya le Jierusalemu; me ali Jiudiya; mekpoo ali Sameriya jaswaruroya l'ekameka, no le mgboko mgburugburu.” ⁹ O pfuchaepho nno; ephe nodu ele iya enya; Chileke wolia ya. Urwukpu woru iya domia.

¹⁰ Ephe nodu elekpoekwapho enya l'akpaminigwe l'eka ono g'o mihuchaaru. Unwoke labo, yeru uwe ochaa bya bya apfukube phe; ¹¹ su phe: “Unube unwoke ke Galili; ?bu gunu be meru iphe, o gude unu pfuru l'eka ono ele enya l'akpaminigwe? Jizosu ono, a nataru unu kuba l'imigwe ono bukwapho g'unu ele iya o bahu l'imigwe ono bu g'oo-gude bya ọzo.”

Onye ee-gude dochia enya Jiudasu

¹² Tobudu iya bu; ephe shi l'ubvu ono, eekuje Olivu ono lasha Jierusalemu. Ubvu ono kalibe-a ubvu manyiru me a -gbẹ le Jierusalemu. ¹³ Ephe rwuepho Jierusalemu; ephe bahu l'ulo eli. Ephe shi le k'ali bahu le k'eli, bu iya bu ẹka ephe nokpoo anono. Ndu ono be epha phe bu: Pyita waa Jionu waa Jiemusu waa Anduru waa Filipu waa Tomosu waa Batulomiyu waa Matiyu waa Jiemusu Alufiyosu waa Sayimonu, onye adzo g'ali ndu Jiu duru ndu Jiu wafua Jiudasu bu nwa Jiemusu. ¹⁴ Ephe l'unwanyi nokwapho l'eka ono; mekpoo Meri, bu iya bu ne Jizosu waa unwune

Jizọsu. G'ẹphẹ ha jeru atụko nọdu l'ẹka lanụ gude obu lanụ epfu anụ Chileke.

¹⁵ O rwua ujiku lanụ; ẹphẹ rwua ụkporo ishii dzukọbe l'ẹka lanụ. Noo ya; Pyịta gbalihu l'echilabọ unwunna ono sụ: ¹⁶ “Unwunna mu; iphe ono, e dehawaru l'ẹkwo-opfu Chileke ono, mefutaje nụ ono vukotaakwaru, bụ iya bụ iphe ono, Unme-dụ-Nsọ shihawaa l'ọnu Dévidi pfua kẹ Jiudasu ono, bụ iya bụ onye du ndu byaru egude Jizọsu ono. ¹⁷ Jiudasu ono bẹ e shi gụru yeru anyi; o shi yiru l'eje ozi-a, anyi eje-a.”

¹⁸ O gude okpoga, a pfuru iya l'ẹjo-iphe, o meru zua alị; e mechaa ọ daa sụ-gbua onwiya; ẹpho gbafuhu iya; akụrepho iya g'ọ ha kposhihu.

¹⁹ Iphe, bụ ndu Jierúsalemụ mgburugburu numa iphe ono, meru nụ ono. Ẹphẹ woru alị ono kua Akeludama l'opfu ibe pẹ, bụ iya bụ “Alị mee.”

²⁰ Kele e deru lẹ Ẹkwo-ebvu-oma sụ:

G'ẹgbara fua l'ibe iya!
G'ọ tọ dukwa onye ebu
iya ebubu!*

Ọzo bụ:

“G'onye ọzo nọchikwaa
ẹnya iya l'eje ozi,
o shi eje!†”

²¹ “Ọo ya bụ g'a họtá nwoke lanụ lẹ ndu-a, anyi l'ẹphẹ shi teke Nnajiuphu ono, bụ Jizọsu eje ejeje alwa alwalwa nọduta ono; ²² e -shi teke Jiọnu eme baputizimu jasụ teke ono a natarụ anyi Jizọsu kuba l'imigwe. G'onye ono tsoru anyi l'epfu lẹ Jizọsu shiwaa l'ọnwu teta nọdu ndzụ.”

* **1:20** 1:20 Gụnaa Ebvụ 69:25. † **1:20** 1:20 Gụnaa Ebvụ 109:8.

²³ Tòbudu iya bụ; ẹ̀p̄he bya ahoṭa ụmadzu labo; Jioṣefu onye eekuje Basabasụ, ntushi-ẹ̀pha iya bụ Jioṣutosu; waa Matayasụ. ²⁴ Ẹ̀p̄he bya ep̄furu nù Chileke sù: “Gùbe Nnajiuphu; gube onye maru obu onyemonye; goshi onye ophu ì hoṭaru l'ime ụmadzu ẹ̀bo-a; ²⁵ g'ò nòchia ẹ̀nya Jiudasu buru onye-ishi-ozì; meje iphe ono, o haru lashia ẹ̀ka gbaru iya nù ono.” ²⁶ Ẹ̀p̄he t̄aru phẹ̀ ido. O daaru Matayasụ. E woru iya yekoberu ndu-ishi-ozì iri lẹ̀ nanu onoya.

2

Abyabya Unme-dụ-Nsọ

¹ O be mboku obo-iphe, Pentikosutu ḡedegede; ẹ̀p̄he t̄uko g'ẹ̀p̄he ha dzukobe l'ẹ̀ka lanu. ² G'e jia ep̄fua; ẹ̀phú shi l'imigwe phuru g'ẹ̀phú oke pherephere bya ejiepho ulo ono, ẹ̀p̄he nò ono ejiji. ³ Ẹ̀p̄he h̄uma iphe, d̄ugbaa g'oku, enwu enwunwu g'ò jakashiru ajakashi kekashia onwiya bya anoduchaa phẹ̀ l'ishi l'ẹ̀hu l'ẹ̀hu. ⁴ Unme-dụ-Nsọ jì phẹ̀ ẹ̀hu g'ẹ̀p̄he ha; o woru phẹ̀ olu-opfu ghaa. Ẹ̀p̄he pfuahaa l'olu Unme-dụ-Nsọ.

⁵ Noo ya; o duru ndu Jiu, jiru Jierusalemu; ndu Jiu, atsù Chileke ebvu, shigbaa l'alì mgboko mgburugburu. ⁶ O be teke ẹ̀p̄he n̄umaru uzu ono; a d̄u igwerigwe gbakodzua. O kpoo onyemonye opfu; kele onyenonu n̄umaru g'eeopfu opfu-alì iya. ⁷ O d̄u phẹ̀ biribiri; t̄eme o jikwa phẹ̀ pho ẹ̀nya. Ẹ̀p̄he j̄iahaa nwibe phẹ̀ aji sù: “Ndu-a, ep̄fu opfu-a ? ẹ̀p̄he ta abuna-a ndu Gálili? ⁸ ?

Denukwanu g'o gude anyi nòdu anụgbaa opfu-alì anyi l'èhu l'èhu? ⁹ Mbụ opfu anyibe ndu Patiya mẹ ndu Midiya mẹ ndu Elamu mẹ ndu shi Mesopotémiya mẹ ndu shi Jiudiya mẹ ndu shi Kapadosiya mẹ ndu shi Pòntosu mẹ ndu shi Eshiya ¹⁰ mękpoo anyibe ndu shi Firijiya waa Pamfiliya anyibe ndu shigbakpoo Ijiputu mẹ ndu shi Sayirini l'alì Libiya tẹme yekpoo ru ndu byaru abyabya, shi lẹ Romu ¹¹ mẹ ndu Jiu mẹ ndu anwụ ẹka ndu Jiu; ndu Kiritu mẹ ndu Arabu anyi tukuru anụgbaa ẹka ẹphe gude opfu-alì anyi epfu k'eze iphe, Chileke emegbaa." ¹² Ọ dụ phẹ biribiri; tẹme ọ tufu phẹ ẹhu. Ẹphe nòdu ajigbaa nwibe phẹ sụ: "Bụ gụnu bẹ iphe ọwa-a bukpo?"

¹³ Ọ duru ndu gude mgbonu sụ l'oo mẹ l'atsu phẹ.

Pyita asa opfu

¹⁴ Ọo ya bụ; Pyita gbalihu yẹe ndu-ishi-ozì iri lẹ nanụ ọphuu bya apfuru. Pyita bya awata iya arara sụ: "Mu sụ-a; unubẹ ndu Jiudiya waa ndu bukpo lẹ Jierusalemu mgburugburu; unu gebekwa-o! Unu ngabẹ nchị l'iphe, mu abya epfupfu-a! ¹⁵ Ndu-a ta angukwaru mẹe, bụ iya bụ iphe, unu arị. ?Tobudu ẹnyanwu agbakota nta? ¹⁶ Iphe ọwa-a buchikwa iphe ono, o pfuru; mbụ Jiowelu onye mpfuchiru Chileke teke k'ichee ono sụ:

¹⁷ "Ọwaa bụ iphe, Chileke epfu!
L'ikpazu bẹ mu a-wụ nemadzu
mgburugburu Unme
mu.

Ọọ ya bụ; ụnwu unu
unwoke mę ụnwanyi
epfuchiaharu mu.

Tęme ụnwokorobyà unu
aphụà ophulenyà.

Ndu bụ ogerenya unu a-rwọ
nrwọ.

18 Ee! Teke ono bę mu
a-wụchaa Unme mu
ono wụà l'unwoke
mę ụnwanyi, ejeru mu ozi.
Ephēbedua epfuchiahakwaru
mu phọ.

19 Mu e-me iphe-ọhumalenya
l'akpaminigwe
bya emee iphe, jiru ęnya
lę mgboko.

Aa-hụma mee waa ọku
yęle ọkpu tụtutuutu
ęnwuru-ọku.

20 Eņyanwu a-gbahụ tsukiribaa.
Ọnwa ekeahaa meemee
tęme l'o rwua mbọku
Nnajiuphu a-bya,
bụ iya bụ eze mbọku ono,
a-dụ akpabiri ono.

21 Iphe, bụkpoo onye rakuru
Nnajiuphu teke ono bę
ọo-dzọta.*

22 "Sụ-a; unwoke Ízuręlu; ọ kwa Jizosu kę
Nazaretu ono bę bụ nwoke ono, Chileke shi
l'iphe-ọhumalenya yęle iphe, jiru ęnya, dughbaa

* 2:21 2:21 Gụnaa Jìow 2:28-32.

biribiri, o gude iya meshia l'echilabọ unu; mee g'o doo unu ẹnya l'ọo yẹbe Chileke ziru iya. Iphemiphe ono bẹ unu makọtaru ree l'onwunu. ²³ Ọle a kpuru iya nọ unu; unu shi l'ẹka ndu ta amadu ekemu kpopyabe iya l'oswebe woru iya pfu-gbua. Iphe ono buru iphe, Chileke mahawaru bya achihawaa ya l'idzu dobe. ²⁴ Ọle Chileke tofuwaru iya l'egbu, onwu shi kee ya bya emee o shi l'onwu teta dzuru ndzu; kele onwu ta adudu ike gudeshia ya. ²⁵ Le Devidi pfukwaru ke Jizosu su:

“Mu ahumaje Nnajiuphu
tekenteke.

Tekenteke bẹ o nọ mu
l'ekutara g'o to du iphe,
e-me mu nu.

²⁶ Noo g'o gude obu nọdu atso
mu utso.

Ehu-utso iya mee mu nọdu agu
ebvu; ete eswa.

Mu maru le mu
-nwuhuchakpoo bẹ
ii-dobe mu-a ndzu ozo.

²⁷ Noo kele i tii hadu mu
l'ali-maa.

I tii hadu onye nkengu,
i yeru obu g'o rehu
erehu.

²⁸ I goshiwaru mu uto ndzu.
Ii-me g'ehu tsoo mu utso kele
mu le ngu bu.†

† **2:28** 2:28 Gūnaa Ebvū 16:8-11.

29 “Sụ-a; ụnwunna mu; mu a-tọgboru kẹ nna anyi oche, bụ Dévidi ẹba. Ọ tọ budua l’ọ nwuhuru anwuhu; e likwaru iya pho elili; teme ilu iya dukwa-a byasu ntau-a. 30 Obenu l’o shi buru onye mpfuchiru Chileke. Ọ maru le Chileke kweru iya ukwe bya eriru angu ye iya le ya e-shi l’awa iya hota onye a-nochi okwa eze iya. 31 Ọ humaru iphe, Chileke e-mechaa mee. O pfua le Kereshi e-shi l’onwu teta dzuru ndzu, bu iya bu teke ono, o suru:

“Ọ tọ haduru iya l’ali-maa.

Teme ẹbe anu-ẹhu iya
erehuduru erehu.”

32 Chileke mewaru Jizosu ono o shi l’onwu teta dzuru ndzu, bu iya bu owa-a, anyi tukoru gude enya anyi huma-a. 33 Oo ya bu le Chileke woliru iya eli woru dobe l’ekutara iya. Ọ nataakwaru Unme-du-Nso l’eka Nna, bu iphe-oma, Chileke kweru ukwe iya. Iphe-a, unu humaru-a waa iphe-a, unu anu-a bukwa iphe-oma ono, bu iya bu Unme-du-Nso ono, o wuru anyi ono. 34 L’o tọ bukwa Dévidi be laru l’imigwe l’onwiya; kele yebedua l’onwiya sukwaru:

“Chipfu suru Nnajiuphu mu:

Nodu mu l’ekutara;

35 jasụ teke mu e-me ndu
ohogu ngu g’ephe buru
iphe, ii-zopyabe l’okpa.‡”

36 “Oo ya bu; g’o doo Izurelu mgburugburu enya rengurengu le Chileke mewaru Jizosu

‡ 2:35 2:35 Gūnaa Ebvu 110:1.

ono, unu kpopyaberu l'oswebe ono g'ò buru Nnajiuphu buru Kéreshi obu."

³⁷ Noo ya; ephe nūmae ya phọ; meji tsukahụ phẹ. Ephe sụ Pyịta waa ndu-ishi-ozì ndu ophuu: "Unwunna anyi; ?bụ ụnu bẹ anyi e-me?"

³⁸ Pyịta sụ phẹ: "G'izimanụ iphe-ẹjì unu lwa unu azụ; g'unu lwapfuta Chileke; g'e gude ep̄ha Jizosu, bụ Kéreshi mee unu baputizimu g'unu hakota l'ehu l'ehu gẹ Chileke aguaru unu nvụ l'iphe-ẹjì unu; unu a-nata iphe-oma ono, bụ iya bụ Unme-dụ-Nsọ. ³⁹ L'iphe ono bẹ Chileke kwekwaru ukwe lẹ ya e-meru unu; meeru iya unwu unu; meeru iya iphe, bukpuo ndu nọkwadu enya mẹ iphe, bukpuo onye Nnajiuphu, bụ Chileke anyi e-ku."

⁴⁰ Pyịta pfuchaa nno bya epfukwaaphọ igwerigwe opfu ozo pfushia ya ike bya anmaaru phẹ okwa sụ: "Ophu g'unu dzọ onwunu l'ogbo-a, ala l'iswi-a." ⁴¹ Oo ya bụ; a dụ igwerigwe nata ozi iya; e mee phẹ baputizimu. Mboku ono; iphe, rwuru unu nemadzu mgbo esaa l'umadzu ukporo iri bya ayiru lẹ ndu kwetawaru nụ.

Umere ndu chiochi mbu

⁴² Iphe, ephe yeerupho ehụ ememe buru anodu abyajekpoepho anuma iphe, ndu-ishi-ozì ono ezi phẹ bya atukoje nokobe g'unwune; atụ mgbabe l'eri Nri Nnajiuphu waa l'epfu anụ Chileke.

⁴³ Iphe, bukpuo onyemonye tsuaha ebvu. Ndu-ishi-ozì ono nọdu emeshi igwerigwe iphe-ohumalenya mẹ iphe, jiru enya, dugbaa biribiri.

⁴⁴ Iphe, bukpuo ndu kwetarụ kẹ Jizosu g'ephe

ha tũko iphemiphe, ephe nweru tũa mgbabẹ. ⁴⁵ Ephe reshikọta ẹku phẹ waa iphemiphe, ephe nweru enweru. Ephe woru iya keeru onyemonye gẹ mkpa haru onye. ⁴⁶ Mbọku-mbọku; ephe atũko tũgba nanu je anodu l'eze-ulo Chileke. Ephe nodu atũgbaje eri Nri Nnajiuphu l'unuphu l'unuphu phẹ; teme ephe nodu egudeje ẹhu-utso waa obu iphoro eri iphe, bukpo iphe, ephe eri eriri. ⁴⁷ Ephe nodu ekelejekpeepho Chileke. Ephe buru ndu du ndiphe mgburugburu l'obu. Nnajiuphu nodu eyekwaru phẹ ndu o dzotaru k'ophuu mbokum-bokum.

3

Emeta onye eniyeni

¹ O be ujiku lanu; Pyita yee Jionu nodu eje l'eze-ulo Chileke l'okuloku eto k'eswe teke eep-fuje anu Chileke. ² O duru nwoke, shi l'epho buru eniyeni, a pa je edobe l'onu-abata ophu eekuje "Onu-abata-ama-mma." Nwoke ono be aapataje mbokum-bokum bya edobe l'oguzo ono g'o rwoje ndu abahu l'eze-ulo Chileke ono arwo. ³ O humaepho Pyita yee Jionu aka ephe abata l'ime eze-ulo ono; o rwoahakwa phẹ pho iphe. ⁴ Ephe tabe iya enya. A nonyaa; Pyita su iya: "Lee anyi enya!" ⁵ O leahaa phẹ enya dobesukwanu l'o duru iphe, ephe abya iya anunu. ⁶ Pyita su: "Mu te enwekwa mkpola-ododo ozoo mkpola-ochaa; ole ophu mu nweru be mu a-nu ngu. L'epha Jizosu Kereshi, onye Nazaretu; gbalihu jeahaa ije!" ⁷ O lota nwoke ono l'ekutara lo-lia

ya eli. G'e jia epfua òkpa iya labò waa nkwo òkpa iya tetachaa ya. ⁸ Ò pfulihu pfuru apfuru jeahaa ije. O tsoru phẹ bahụ l'eze-ulo Chileke. Ò nõdu apfuphe ete ẹswa ejephe etu Chileke ẹpha. ⁹ O be teke onyemonye humaru g'o jephe etu Chileke ẹpha; ¹⁰ ẹphe hụbechaa ya ama l'òo onye-a, shi nõdu “lẹ Ònu-abata-ama-mma” eze-ulo Chileke arwọ arwọ-a. Ò dụ phẹ biribiri tẹme ò tufukwa phẹ phọ ẹhu; mbụ iphe ono, e meru iya ono.

Pyita asa opfu l'eze-ulo Chileke

¹¹ O be gẹ ndiphe humaru g'òogba etso Pyita yee Jionu l'ẹkameka; ẹphe gbaa mkpu bya anòdu ele iya l'ònu-ulo òphu eekuje “Ònuzo Sólomonu.” Ò dụ phẹ òkpobe biribiri. ¹² Pyita hụmaepho ndu ono ò sụ: “Unubẹ ndu Ízurelụ; ?bụ gụnu meru g'o gude iphe-a dụ unu biribiri? ?Bụ gụnu meru g'o gude unu nõdu ele anyi g'ò bụ ike anyi bẹ anyi gude mee nwoke-a o jeahaa ije-a; ọzoo l'òo kẹ g'anyi bụ-be ndu akwabẹ Chileke ùbvù? ¹³ Ò kwa Chileke kẹ nna anyi oche phẹ; mbụ Chileke ono, bụ Chileke kẹ Ébirihamu; bya abụru Chileke kẹ Áyizaku; bụru Chileke kẹ Jiékpọu ono; ò kwa iya bẹ gudewaa iphe-a, meru nụ-a goshi òdu-biribiri kẹ Nwa iya, bụ Jizọsu; mbụ onye ono, unu kpuru nụ ndu Romu bya ajikakwa iya phọ l'iphu Payileti ono. Payileti ono-a gudehawaa òkpoma iya sụ lẹ ya a-ha iya kẹ mmanụ. ¹⁴ Unu jịka onye ono, dụ iche; tẹme ò bụru onye pfuberekoto; bya abụ-chiaru onye gburu ọchi bẹ unu sụru g'a haarụ unu kẹ mmanụ. ¹⁵ Unu shi nno gbua onye gude ndzụ. Obenu lẹ Chileke meru g'o shi l'ònwu teta dzuru

ndzụ ọzo, bụ iya bụ ọkpobe-opfu-a, anyi agba ekebe iya-a. ¹⁶ Nwoke-a, unu hūmaru-a tẹme ọ bụru onye unu maru-a bụkwa ike kẹ Jizọsu ono bẹ meru iya o wekọrohu; kẹle anyi kweru l'ike dū l'ẹpha iya. Mbụa; ọ kwa ekweta kẹ Jizọsu bẹ meru nwoke-a, pfuru l'iphu unu g'unu ha-a o wekọrohu.

¹⁷ “Sụ-a; unwunna mu; mu maru-a l'unu lẹ ndu-ishi unu meru Jizọsu ẹgube ono; kẹle unu ta amadū. ¹⁸ Chileke shi l'ẹka ono mee iphe, o pfuru l'ọnu ndu mpfuchiru iya g'ẹphe ha teke ndiche sụ lẹ Kéreshi ọbu e-je iphe-ẹhuka. ¹⁹ Ọo ya bụ g'izimanụ lwa unu azụ. Unu lwaphuta azụ lwapfuta Chileke g'o hufu iphe-ẹji unu. ²⁰ G'ẹhuguu eshikwaphọ l'ẹka Nnajiuphu byaru unu. Ẹhu-guu ono a-bya mẹ o -ziẹpho Onye-Ndzọta ono, ọ họtahawaru unu ono, bụ iya bụ Jizọsu. ²¹ Jizọsu ono a-nọdu l'imigwe jasụ teke Chileke e-mephu iphemiphe azụ g'ọ bụru k'òphúú, bụ iphemiphe ono, Chileke shi l'ọnu ndu mpfuchiru iya pfiaru anyi teke ndiche ono. ²² Mósìsù pfukpokwaaru sụa: 'Nnajiuphu, bụ Chileke bẹ e-zi onye mpfuchiru iya g'ọ ziru yẹbedua. Onye ono a-buru nwanna unu gẹdegede. Unu anumaje iphemiphe, o pfuru; mee ya ememe.' ²³ Onye ata angabeduru onye mpfuchiru Chileke ono nchị bẹ aa-họfu l'echilabọ ndibe Chileke mee g'ọ laa l'iswi. ²⁴ Iphe, bụ ndu mpfuchiru Chileke g'ẹphe ha; e -shikpọo lẹ Sámẹlu je akpaa lẹ ndu ọphu etso iya nụ; g'ẹphe ha bẹ tukuru pfukọta opfu iphe-a, eme nta-a. ²⁵ Iphe ono, Chileke shi l'ọnu ndu mpfuchiru iya sụ l'oo-me ono bẹ bụ unu bẹ o pfudoru iya; kẹle ọo unu bụ

unwu ndiche, Chileke kweru ukwe-iphe teke o sūru Ébirihamu: ‘Oo awa ngu bẹ ya e-shi gōoru mgboko mgburugburu onu-oma’. ²⁶ Chileke yeru onye ejeru iya ozi, bu Jizosu su g'o vuru uzo byapfuta unu g'o gōoru unu onu-oma, bu iya bu g'o mee unu l'ehu l'ehu g'unu ghaaru ejo-iphe ono, unu eme ono azu.”

4

Pyita asa opfu l'iphu ndu-ishi ndu Jiu

¹ Epe kpukwaduru-a opfu, epe epfuru ndu ono l'onu; ndu-ishi uke Chileke waa ndu Sadusii waa onye-ishi ogbogu eze-ulo Chileke wu-pfuta phe. ² Ehu nodu egbu phe egbu; kele umadzu ebo ono ezi iphe bya arakwa iya pho arara l'eshinu Jizosu tetaru dzuru ndzu be ee-mechaa shi l'onwu teta dzuru ndzu. ³ Epe kputa phe je atuchia kele nchi jihuwaru. Epe no jasu le nchitabohu iya. ⁴ O le igwerigwe ndu numaru ozi, Pyita phe ziru woru onwophe ye Jizosu l'eka. Ndu ophu bu unwoke rwua iphe, du g'unu nemadzu mgbo iri l'ebo l'umadzu ukporo iri.

⁵ O be le nchitabohu iya ono; ndu-ishi ndu Jiu waa ndu bu ogerenya phe waa ndu ezije ekemu bya edzukobe le Jierusalemu. ⁶ Noo ya; Anasu, bu onye-ishi ndu-ishi uke Chileke nokwapho l'eka ono waa Kayafasu mekpoo Jionu waa Aleguzanda; mewaro iphe, bukpoo ndu shigbaa l'eri ndu-ishi uke Chileke nokotakpoephe l'eka ono. ⁷ Epe bya eworu ndu-ishi-ozu ono bya edobe l'echi bya ajiahaa phe ike onye epe gude

eme iphemiphe onoya; ọ́zoo onye ziru phẹ́ iya nù.

⁸ Unme Chileke jì Pyìta ẹ́hu; o pfuahaa sù phẹ́: “Unubẹ́ ndu-ishi mẹ́ ndu bú ọ́gerenya Ízurẹ́lu.

⁹ O doru anyi ẹ́nya l'iphe, unu ekpe anyi ikpe iya ntanù-a bú k'iphe, dù ree, e meru onye nọ́ lẹ́ mkpa, bú iya bú g'e gude mee nwoke-a g'o wekọ́rohu-a. ¹⁰ Ọ́le ọ́o g'unubẹ́ ndu nọ́

l'ẹ́ka-a; mẹ́ iphe, bú ndu Ízurẹ́lu mgburugburu makwarù l'ọ́ bú ike k'ẹ́pha Jizọ́su Kéreshi onye Nazaretu ono; bẹ́ nwoke-a gude wekọ́rohu pfùru l'iphu unu-a. Mbù Jizọ́su ono, unu kpọ́pyaberu l'oswebe l'onwunu; obenu lẹ́ Chileke mechakwanaarù bya emee ya o shi l'onwu teta dzùru ndzù ọ́zo ono. ¹¹ Ọ́o Jizọ́su ono bẹ́ e deru nkiya l'ẹ́kwo-opfu Chileke sù:

“ ‘Ọ́waa bú mkpuma,
unubẹ́ ndu akpù ọ́lo
jìkaru, mechaarù bya
abùru mkpuma,
gude ọ́lo.*’ ”

¹² Ọ́ tọ́ dùdu onye ọ́zo, adù ike adzọ́ta anyi gbahaa Jizọ́su Kéreshi kpoloko. Ẹ́be ọ́ dọ́kwa ẹ́pha onye ọ́zo lẹ́ mgboko-a mgburugburu, Chileke meru g'a maru; mbù ẹ́pha, a-dù ike dzọ́o nemadzù gbahaa kẹ́ Jizọ́su ono nwẹ́kiya.

¹³ Ẹ́phe nùmachaa gẹ́ Pyìta yẹ́e Jìọ́nu asa kpaa kpaa; l'ẹ́ka ẹ́phe bú nemadzù mmanù, abùdu l'ẹ́phe nwùru ẹ́kwo; o jì phẹ́ ẹ́nya. Ẹ́nya gbarwua phẹ́ lẹ́ Pyìta phẹ́ bú ndu ẹ́phe lẹ́ Jizọ́su shi aswije. ¹⁴ Ọ́phu ẹ́phe enweẹ́du ọ́nu

* **4:11** 4:11 Gùnaa Ebvù 118:22.

opfu gę nwoke obu, e meru o wekoroḥu obu pfukwarupho l'eka ono-a. ¹⁵ Eḗhe sụ Pyita pḗ g'eḗhe tuḡbua luḑu l'ulo-ikpe ono g'eḗhe chia idzu. ¹⁶ Eḗhe sụ: “?Bukpoo ḡunu be anyi e-me ndu-a? Iphe, bu Jierusalemu mgburugburu madzuwaru nta-a l'oo pḗ be Chileke shi l'eka mee gę nwoke-a wekoroḥu. Ono be a ta atuduru ego. ¹⁷ Iphe, anyi e-me g'e te epfukashiḗ iya l'ali Jiu buḡwa g'anyi yeshiaru pḗ ebvu ike g'eḗhe te epfuḗhe ke nwoke ono ozo.” ¹⁸ Eḗhe kua Pyita pḗ bya atuaru pḗ ekemu sụ g'eḗhe te ephotabaekwa epha Jizosu; ophu eḗhe egudebaekwa epha iya zia iphe l'edzudzu-oha ozobaa.

¹⁹ Pyita yeḗ Jiḡnu bya eyeeru pḗ onu sụ: “Unu ghanaa ya hata. ?Bu ole ka ree l'iphu Chileke? ? Bu g'anyi nuḡeru Chileke opfu toḡ g'anyi nuḡeru unu opfu? ²⁰ Kele anyi ta ayikwa haa epfu iphe, anyi humaru bya anumakwapho le nchi anyi.” ²¹ Eḗhe bya anmashiḡaaruu pḗ onwu ike bya ahaa pḗ; eḗhe lashia. Ebe o dudu iphe, eḗhe maru, eḗhe a-gbabe okpa nua pḗ aphu; kele ndiphe ekele Chileke ekele k'iphe, meru nu; ²² opfu le nwoke ono, e meru o wekoroḥu l'uzo, du biribiri ono noḡhataawaru ukporo apha labo.

*Ndu ke Chileke epfu anu Chileke
g'o mee g'ike du pḗ*

²³ A haaepho Pyita pḗ; eḗhe tuḡbua jepfu ndu eḗhe l'eḗhe aswije je akokotaru pḗ iphemiphe ono, ndu-ishi uke Chileke waa ndu bu oḡerenya ono pfuru ono. ²⁴ Eḗhe numachae ya pho; eḗhe gude obu lanu kwata epfu anu Chileke

sụ: “Nnajiuphu, bụ iya bụ Chileke, doberu igwe dobe aḷì dobe eze mini dobe iphe, bu l'ime iya.
 25 Gụbe onye gude ike Unme-dụ-Nsọ mee onye-iche anyi, bụ Dévidi; onye shi ejeru ngu ozi; o dee sụ:

“?Bụ gụnu kparụ iphe,
 ọhamoha gude
 ẹhu-eghu aba
 hanyịhanyi?

?Ọ nwuru ịnwagha bẹ ndiphe
 achi ẹjọ idzu ke
 mmanụ?

26 Ndu eze ndiphe nọdu
 akwakọbe k'ọgu.

Ndu-ishi dzukọbe g'ẹphe tsoo
 Nnajiuphu ọgu;
 mbụ g'ẹphe tsoo Kéreshi
 ọgu.†

27 Ọ bụ ọkpobe-opfu l'ẹphe dzukọru ọ Jierúsalemu l'ẹka-a; mbụ Herọdu mę Pọnchiosu Payileti; mę ndu ọhozo mę ndu Ízurelu; g'ẹphe tsoo ọkpobe Nwa ngu, bụ Jizọsu, ị họtaru ọgu.

28 Obenu l'iphe ono tukuru bụru g'ẹphe mee iphe, ị chihawaru l'idzù l'o noo g'ee-me iya.

29 Nta-a Nnajiuphu; lenaa ẹgube ọnwu, ẹphe anmashiru anyi. Ọo ya bụ; yenu anyibe ndu ejeru ngu ozi ike l'ẹhu; g'anyi ta atsujeshi ebvu ililekpọo k'epfu opfu ngu ono. 30 Yetanụ ẹka mee gę ndu iphe eme wekọrohu; tẹme g'anyi gude ẹpha Jizọsu, bụ Nwa ngu, dụ nsọ ono meshia iphe-ọhumalenya ọzo, dụgbaa biribiri.”

† 4:26 4:26 Gụnaa Ebvu 2:1,2.

³¹ Èphe pfuchaaru nù Chileke; èka ono, èphe nò ono nmakòta jiiijii. Unme Chileke bya eji phè èhu; èphe kwata ziahaa ozi-òma Chileke; òphu ndzù aguedu phè.

*Agbarù mgba l'iphe;
kè ndu kè Chileke*

³² Tobudu iya bù; ndu kweru l'òo Jizòsu bù Nnajiuphu phè g'èphe ha tùko tughba bùru nanù. Obu phè bùru nanù. Òphu ò dùdu onye òphu asujekwadu l'iphe, o nweru bù k'èka iya. Èphe tùko iphemiphe tughbabe gbarù mgba. ³³ Ndu-ishi-ozí nòdu asa iya l'edzudzu-òha g'ò doo ènya; lè Nnajiuphu, bù Jizòsu shiwaà l'ònwu teta dzuru ndzù. Chileke kwatakpòo emeru phè eze-ìphe-òma, parù èka g'èphe ha. ³⁴ Iphe, bùkpoo g'èphe ha hùma-dzuru iphe, mkpa iya dùru phè. Ndu nweru alì; òzoo ùlo reshia ya ³⁵ chítaru ndu-ishi-ozí okpoga iya. A nòdu ekejeru onyemonye okpoga òbu gè mkpa onye ha.

³⁶ Noo g'ò nwùru meru iphe, Jíósefu mekwarupho nkiya nno. Jíósefu ono bù onye Lívayi; onye a nwùru lè Sayipuròsu, ndu-ishi-ozí gùru Banbasu, bù iya bù “onye anùje onye òzo òkpu-ikike.” ³⁷ Yèbedua woru alì, o nweru ree bya achìru okpoga iya nùkota ndu-ishi-ozí.

5

Ananayasu yèle Safayira

¹ Noo ya; nwoke lanù, eekuje Ananayasu yèe nyee ya, bù Safayira bya erekwaaphò alì phè.

² Ananayasu haphodo aswa alì ono dobe; nyee ya makwaruphò. Ò bya ewotaru ndu-ishi-ozí

uphodu iya. ³ Noo ya; Pyìta sù iya: “Ananayasu! ?Bù gùnù meru g'ò gude i kwe gẹ Nsetanu bata ngu l'obu bya emee ngu g'ì gbaarù Unme-dù-Nsọ ẹregede; mbù g'ì kweta haphodo okpoga, i retaru l'alì ngu? ⁴ Teke ono, i ti shidu ree alì ono; ?tọ bụdu nkengu? Teme i rechaa ya erere; ?tọ bụdu ngu bẹ okpoga iya dù l'ẹka; ọ bụru ngu maru iphe, dù ngu ree, i gege gude iya mee? ?Bù gùnù meru g'ò gude i kwe g'ẹgube iphe ono bata ngu l'obu? Ọ tọ bụkwa nemadzù bẹ ì gbarù ẹregede ọbu; ọ kwa Chileke!” ⁵ Anuma, Ananayasu anuma iya; ọ daa gbaragadaga nwùhu. Ndzù rwuta ndu nùmaru iya nù. ⁶ Unwokorobyà wulihu bya akwaa ya akwa pata je elia.

⁷ A nọephe iphe, ha g'awa ẹto nyee ya bata; ọphu ọ madù iphe, meru nù. ⁸ Pyìta sù iya: “?Bùwaa iphe, gù lẹ jì ngu retaru l'alì unu-a baa?”

Ọ sù iya: “Ee; l'ọ buakwaa ya bụ ono.”

⁹ Pyìta sù iya: “?Bù gùnù meru g'ò gude gù lẹ jì ngu chĩa idzù g'unu hụà Unme Chileke ama? Lekwa ndu jeru eli jì ngu alwaphọ. Ọ ọphẹ a-pafufukwa ngu phọ.” ¹⁰ Epfufu, oopfù iya; ọ daa gwọrogodogo lẹ mgboru ọkpa Pyìta l'ẹka ono nwùhu. Unwokorobyà ono batashia ọ nwùhuwaa; ẹphe pata iya je elikube jì iya. ¹¹ Ndu Chìochi mgburugburu waa ndu ọzo, bụ ndu nùmaru iphe ono wata anma pyaapyaapya.

*Ndu-ishi-ozì kabaa emeshi
iphe-ọhumalenya*

¹² Ndu-ishi-ozì meshiaru ndiphe igwerigwe iphe-ọhumalenya, dughbaa biribiri l'echilabọ

phẹ l'ẹka ono. Ndu kweru kẹ Nnajiuphu g'ẹphe ha tugba nanu ejeje anokobe l'ẹka lanu ẹ Onu-uzo Sólomonu; l'ime eze-ulo Chileke. ¹³ Ophu o dudu ndu ophu ayidu l'ogbo ono jeru atu ama k'etsoru phẹ; egudekpokwaaro l'ẹphe bu ndu duru ndiphe ẹ nsọ. ¹⁴ Ikpoto nemadzụ byaẹlaa bya ekweta kẹ Nnajiuphu; unwanyi mẹ unwoke. ¹⁵ Ẹphe gude k'iphe ono, ndu-ishi-ozì eme ono pashia ndu iphe, eme je edobe l'aguga gbororo; je enyebegbaa phẹ l'iphe, aaze aze mẹ l'utute; g'oo-buru Pyita -ghatashia l'o mee phẹ ẹphe ewekorohu; mbu o -denyiduru phẹ ẹka; onyonyo iya ahakporu phẹ nu rwua l'ehu. ¹⁶ Ikpoto nemadzụ, shi ẹ mkpukpu ẹ mkpukpu, no-kubegbaa Jierusalẹmu ntse gbakodzua patagbaaru phẹ ndibe phẹ, iphe eme waa ndu obvu eme. E mee phẹ ẹphe wekorohuchaa.

Aakpa ndu-ishi-ozì ẹhu ọzokwa

¹⁷ Onye-ishi ndu-ishi uke Chileke waa ndu etsoje iya nu, bu iya bu ndu gba l'ogbo ndu Sadusii tangirihu; jaharu phẹ iji-ẹnya. ¹⁸ Ẹphe tutachaa ndu-ishi-ozì ono je achiru ye l'ulo-mkporo, oha nwe. ¹⁹ O be l'enyashi; ojozi-imigwe shi l'ẹka Nnajiuphu bya aghashia uzo ulo mkporo ono bata je edufuta ndu-ishi-ozì ono bya asu phẹ: ²⁰ "Unu je apfuru l'ime eze-ulo Chileke kọkotaru ndiphe akọ ndu, shi l'ẹka Kereshi." ²¹ Ndu-ishi-ozì ono kwe iya hm. O be l'utsu; ẹphe je anodu l'eze-ulo Chileke wata ezi iphe.

Noo ya; onye-ishi ndu-ishi uke Chileke waa ndu ye l'íya gba l'ogbo bya ekukoo ndu ogbo-ikpe ono g'ephe ha; mbu iphe, bu ndu-ishi Ízurelu; g'ephe nokobe chia okpobe idzu. Ephe zia g'e je atufuta ndu-ishi-ozí l'ulo mkporo kputa byapfuta phe. ²² Ndu e ziru jeshia; ophu ephe ahumaeduru phe l'ulo mkporo. Ephe lwaphuta azu byapfuta ndu-ikpe ono bya asu phe: ²³ Anyi jeshikwaaru; a tuchia ulo mkporo atuchi; gua ya kpukpurukpu. Ndu nche nodugbakwaa nche l'onu-ulo mkporo ono. Anyi tuhaa uzo; ophu o duedu onye anyi humaru l'ime iya. ²⁴ Onye-ishi ogbogu eze-ulo Chileke waa ndu-ishi uke Chileke numa iphe ono; o tufu phe ehú; ephe ríahaa iphe, l'e-me nu. ²⁵ Nwoke lanu gbatata bya asu: “?Unu maru-a l'unwoke-a, unu turu mkporo-a be pfuakwaru l'ime eze-ulo Chileke ezi ndu no l'eka ono iphe.” ²⁶ Onye-ishi ndu ogbogu ono lufu chita ndu ogbogu je akputa ndu-ishi-ozí ono kpu-phuta azu. Ophu ephe egudedu okpehu kputa phe; kele ephe atsú ebvu a -nonyaa ndiphe gude mkpuma tugbua phe.

²⁷ Ephe kputa ndu-ishi-ozí ono bya edobe l'iphu ndzukó ogbo-ikpe phe. Onye-ishi ndu-ishi uke Chileke jahaa phe aji su: ²⁸ “?Anyi ta anmanaru-a unu okwa su g'unu te egudehe epha nwoke ono ezi iphe? Unu gude iphe ono, unu ezi ono zigbabe Jierusalemu. Iphe, unu emekpoephe bu g'unu tukobe anyi ochi nwoke ono l'ishi.”

²⁹ Noo ya; Pyita yele ndu-ishi-ozí ndu ophunapho yeeru phe onu su phe: “O kwa iphe, Chileke suru g'anyi mee be anyi e-meje. O to

bùkwa òphu nemadzù pfuru. ³⁰ Chileke nna anyi oche phẹ; meru gẹ Jizọsu shi l'ònwu teta dzùru ndzù g'unu kpọpyabecharu iya l'oswebe ọ nwùhu. ³¹ Chileke wolìa ya dobe l'ẹkutara iya mee ya Nnajioha waa Onye-Ndzọta g'oo-shi l'ẹka ono goshi ndu Ízurelu ọzo, ẹphe e-shi g'izimanu lwa phẹ azu; g'ọ gvaru phẹ nvu l'iphe-ẹji phẹ. ³² Ono bẹ anyi bu ekebe iya. Nokwaphọ gẹ Unmedu-Nso, òphu Chileke anuje onye emeje iphe, o pfuru bukwaphe ekebe iya."

³³ Ẹphe numae ya phọ; mbu ndu-ikpe ono; ẹphe guru oku wua ẹhu; bya emeahaa g'ẹphe gbushia ndu-ishi-ozì ono. ³⁴ Onye lanu l'ime phẹ, ẹpha iya bu Gameliyelu gbalihu wata eye onu. Gameliyelu ono yi l'ogbo ndu Farisii; teme o bukwaruphe onye ezije ekemu; bya aburu onye ndiphe eyeru nsọ. O su g'a chita ndu-ishi-ozì ono chifu etezi. ³⁵ Ẹphe lufuepho; o su ndu-ikpe ono: "Mu su-a Ízurelu! Unu gebekwa! Unu kwabekwaphe ẹnya l'iphe, unu abya eme ndu-a. ³⁶ L'unu maru l'o nwejahawaru teke nwoke, eeku Tiyudasu suseru le ya bu onye ha shii. Ndu rwuru unu nemadzù tsoahaa ya. E gbua ya. Ndu ono, etso iya nu ono gbakashihu. Ogbo, o wataru laa. ³⁷ E mechaa; o be teke a guseru ogu-a; Jiudasu onye Galili futakwa. O chikotakwaphe ndu òphu tsoru yẹbedua. E gbukwaa ya phọ. Ndu ono, etsoje iya nu ono tuko gbakashihu. ³⁸ Nokwa gẹ kẹ ndu-a byaru bya adu nta. Gẹ mu karu unu; unu ta adukwa iphe, unu e-me ndu-a. Unu pakwaru phẹ haa. O -buru l'iphe-a, ẹphe achì idzu iya-a; ozoo iphe-

a-buru ndu aama ẹka ọma ẹme Unme-dụ-Nsọ ji pẹ ẹhu; ẹme ẹphe buru ndu maru iphe. ⁴ Anyịbedua a-nduepho l'epfu anụ Chileke yẹle ezi ozi-ọma ono.”

⁵ Ẹphe zụkota gberegbedegbemụ l'iphe ono, ndu-ishi-ozì sùrú g'e mee ono. A bya ahọta Sutivinu, bụ nwoke, kweru kẹ Nnajiuphu ọkpobe ekwekwe; ẹme Unme-dụ-Nsọ jikwa iya pọ ẹhu; bya ahọtakwapho Filipu waa Pọrokorosu waa Nikenọ waa Tayimonu waa Pamenasu; waa Nịkolasu, onye Antiyọku, onye ọhozo, mewaru onwiya onye Jiu. ⁶ Ndu etso ụzo Jizọsu ono bya eduta pẹ byapfuta ndu-ishi-ozì. Ẹphe bya abyabẹ pẹ ẹka; pfuru opfu ẹhu pẹ nụ Chileke.

⁷ A kabaa anuma opfu Chileke l'ẹkameka. Ndu etso ụzo Jizọsu lẹ Jierúsalemụ kwatakpọo aka shii eje. Igwerigwe ndu-uke Chileke bya ekweta kẹ Nnajiuphu.

Eegude Sutivinu

⁸ Sutivinu buru onye Chileke meru eze-iphe-ọma bya aburu onye ike dụ k'ọphu oomeje oke iphe-ọhumalenya, dughbaa biribiri l'iphu ndiphe. ⁹ Noo ya; ọ duru ndu-ishi l'ulo-ndzuko ndu Jiu, shi buru ohu. Ndu ono shigbaa Sayirini waa Aleguzandiriya waa Silisiya waa Eshiya. Tọbudu iya bụ; ẹphe byapfuta Sutivinu ẹphe l'iya lipfuru l'igoligoli. ¹⁰ Ọle Unme Chileke nuru Sutivinu mmamiphe k'ọphu abujeru teke o yeru ọnu; ọ tọ duedu onye amakwaduru iphe, oo-pfu. ¹¹ Ẹphe je ebuta nemadzụ ebuta g'ẹphe sụje: “Anyi nọmaru ẹka oopfurwushi Mosisu yẹle Chileke.” ¹² Ẹphe gude ẹgube ono

kpalia ndiphe waa ndu bu ọgerenya ndu Jiu waa ndu ezije ekemu. Ẹphe bya akpụta Sutivinu kpụjeru ndzukọ ọgbo-ikpe ndu Jiu. ¹³ E je eduta ndu byaru bya agbaahaa ya ekebe sụ: “Nwoke-a ta adukwa teke ọ tọ nọdujedu epfubyishi eze-ulo-a, dụ nsọ-a waa ekemu Mosisu. ¹⁴ Kele anyi numaru ẹka ọ sụru ẹ Jizosu-a, bu onye Nazaretu-a be e-mechaa lakashia eze-ulo-a; teme ọobya agbanwekọtachaa omelali anyi, shi ẹ Mosisu.” ¹⁵ Iphe, bukpo ndu ono, nọkota l'ulo-ikpe ono tuko tabe Sutivinu ẹnya l'iphu. Iphu iya nọdu egbuẹpho nwịnwii g'iphu ojozi-imigwe.

7

Ọnu, Sutivinu eye

¹ Onye-ishi ndu-ishi uke Chileke jia Sutivinu sụ iya: “?Bu iphe, ndu-a pfuru-a bu iphe, meru nu?” ² Ọo ya bu Sutivinu sụ phe: Ndibe anyi; unu gebekwapho-o! Mu sụ-a; ọo Chileke ọphu gbaru g'a tukoje kwabe iya ubvu meru g'onyeiche anyi, bu Ẹbirhamu huma iya. Teke ono bu ẹ Mesopotemiya be Ẹbirhamu bukwadu; o toko ladu Haranu. ³ Noo ya; Chileke sụ iya: “Gbeshi lufu l'ali unu-a; haa ndibe unu; lashia ali ẹka mu l'e-goshi ngu.” ⁴ Ọ haa ali Kaludiya tugbu je eburu ẹ Haranu. Nna iya nwuhuepho; Chileke mee ya ọ bya eburu l'ali-a, unu bu ntanu-a. ⁵ Ọphu ọ dudu ali ono ọphu Chileke nuru iya g'o nworu teke ono; mbukpo me ntokpa lanu. Obenu ẹ Chileke pfuru iya sụ ẹ ya a-nu iya ya g'ọ buru nkiya

mẹ k'unwu nwanwanwaranwa iya. Teke Chileke pfuru Ébirihamu iphe ono bẹ Ébirihamu teke anwutakwa nwa. ⁶ Chileke suru Ébirihamu: Awa ngu e-mechakwaa laa alì ndu ozo je aburu ohu; teme eeme ephẹ aphụ unu apha asugba ishi. ⁷ Obenu lẹ ndu ono, ephẹ a-buru ohu phẹ ono bẹ mu a-nmakwanu ikpe; e -mechaa ephẹ afuta l'alì ono bya abaaharu mu eja l'eka-a. ⁸ Noo ya; Chileke bya ekweta Ébirihamu ukwe-iphe bya edobe omelalì ebu úbvù g'ọ buru iphe-ohubama k'iphe ono, o kweru iya ukwe iya ono. Oo ya bu; Ébirihamu nwuta Áyizaku. Áyizaku nọephe abalì esato; e bua ya úbvù. Nokwaphọ gẹ Áyizaku nwutaru Jiékọpu bua ya úbvù; Jiékọpu nwushia ochochoroche anyi phẹ ephẹ n'iri l'ẹbo bushichaa phẹ úbvù.

⁹ "Ochochoroche anyi phẹ gude iji-ẹnya ree Jiósẹfu ndu Ijiputu. Obenu lẹ Chileke nọ swiru Jiósẹfu rengurengu. ¹⁰ Chileke dzokota iya l'iphe-ehuka iya g'ọ ha bya anụ iya umere oma waa mmamiphe l'ibe onye eze ndu Ijiputu, bu iya bu Fero. Fero mee Jiósẹfu; ọ buru iya bu onye-ishi l'alì Ijiputu l'ophu; bya abukwarupho onye-ishi l'okpoku ibe eze gẹdegede.

¹¹ "A nọnyaa ejo okpa nri bya l'alì Ijiputu mg-burugburu mẹ Kėnanu. O buru eze iphe-ehuka. Ophu ochochoroche anyi phẹ ahumaheduru nri, ephẹ e-ri. ¹² A nọnyaa; Jiékọpu numa lẹ nri dụ lẹ Ijiputu. O bya ezia ochochoroche anyi phẹ g'ephe jee. O buru ejeje k'ivuzọ bu ono. ¹³ O be lẹ k'ẹbo Jiósẹfu mee g'ephe maru lẹ ya bu nwanna phẹ; teme Fero shikwaphọ nno maru ndu unuphu

Jiósèfu. ¹⁴ Oo ya bụ; Jiósèfu bya ezia ozi g'e je asu nna iya, bụ Jiékọpu g'ọ lwatashia Ijiputu; ẹphe lẹ ndu ọkpoku pẹ mgburugburu; ndu tukuroru dọ ụkporo ụmadzu ẹto l'ụmadzu iri l'ise. ¹⁵ Oo ya bụ; Jiékọpu laa Ijiputu, bụ iya bụ ẹka yee ochochoroche anyi pẹ buru jasụ ẹphe nwụshihu. ¹⁶ E vutakọta pẹ laa Shẹkemu je elia l'ilu, Ébirihamu gudehawaa okpoga zuta ọkpa-
ipfu Hamọ lẹ Shẹkemu.

¹⁷ “O betashiẹpho teke Chileke e-meru Ébirihamu iphe ono, o kweru iya ukwe iya ono; ndibe anyi, bu lẹ Ijiputu yekwawaa onwophe iphe; kawaa mebyikpoo shii. ¹⁸ A nonyaa eze ozo, amaedu ke Jiósèfu bya aburu ishi ndu Ijiputu. ¹⁹ O gbaberu ndibe anyi ono ẹregede teme o watakwapọ eme oche anyi pẹ aphụ; k'ọphu o turu pẹ ekemu sụ g'onye nwuru nwa ọphúú tuphaje iya etupha; g'ọ to dzushiru ndzu. ²⁰ Noo teke a nwuru Mosisu bu ono. O buru ẹguru nwata, dọ ree l'iphu Chileke. E hee ya l'ime ọlo onwa ẹto. ²¹ O be teke a pataru iya je edobe gbado iya; nwa Fero ke nwanyị turuta iya bya eworu iya zua; o buru nwa iya. ²² E zikọta iya iphe, bukpoọ ẹkwo, aanwukpoo anwunwu lẹ Ijiputu teke ono. O shi l'ẹka ono buru eze nemadzu l'opfu onu me l'iphe, eeme l'ẹka.

²³ “Mosisu nọpẹpho ụkporo apha labo; o riahaa lẹ ya e-je agbaphee ndu alị iya, bụ iya bụ ndu Ízurelu. ²⁴ O huma onye lanu l'ẹka onye Ijiputu eme iya ẹji. O jepfu iya je agbaaharu iya ọdzori. O gude k'iphe ono chigbuẹkwapho onye ke Ijiputu ono l'ẹka ono; shi ẹgube ono

melata iya iphe, o meru onye Ízurelu ono. ²⁵ O dobesukwanu le ndu nkiya a-maru le Chileke e-mechaa shita l'eka iya mee g'ephe nweru onwophe; obenu l'o to doduru phe enya. ²⁶ O be le nchitabohu iya; o huma eka ndu Ízurelu labo alwu ogu bya ejeshia g'o gboo phe; doshiaru phe iphe, adaru phe nu. O su phe: 'Unu gebe! ?Unu ta amadu l'unu bu unwunna? ?Bu gunu meru iphe, unu achọ onwunu opfu?' ²⁷ Onye ophu achọ opfu nwufu Mosisu su iya: '?Bu onye meru ngu onye-ishi; yee onye-ikpe anyi?' ²⁸ Tọ ?iimewaa g'i gbua mu g'i gburu onye Ijiputu unyaphu-a? ²⁹ Mosisu numaepho iphe ono; o gbafo l'ali Ijiputu gbalaa je eburu l'ali ndu Midiyanu. O nodu l'eka ono nwuta unwegirima labo.

³⁰ "A nepho ukporo apha labo; Mosisu huma ojozi-imigwe l'echiegu, no l'aguga ubvu Sayinayi. Ojozi ono no l'oku, enwu l'irwu. ³¹ Mosisu nodu ele iya enya; o du iya biribiri. O jekubeshie ya pho ntse ge ya maru iphe, o bu; o numa olu Nnajiuphu l'oku ono. Olu ono suru: ³² 'O kwa mu bu Chileke nna ngu oche phe, bu iya bu Chileke ke Ebirhamu; buru Chileke ke Ayizaku; bya aburu Chileke ke Jiekopu.' Ndu guahaa Mosisu; ophu o tuduru ama elebaa enya l'eka ono. ³³ Oo ya bu; Nnajiuphu su iya: 'Yefu akpokpa, i yeru l'okpa; kele eka ono, i pfuru ono bukwa ali, du nsọ. ³⁴ Mu lewaru enya huma egube aphu, eeme ndibe mu l'ali Ijiputu. Mu humawaru iphe-ehuka, ephe eje; mu byatashia ge mu dzọ phe. Ngwa; bya ge mu zia ngu g'i je

Ijiputu.'

³⁵ “Ọ bukwaru-a Mósísu-a, ndu Ízurelu jikaru sù iya: ‘?Bù onye meru ngu onye-ishi; yẹ onye-ikpe anyi-a?’ bẹ Chileke shi l'ẹka ojozi-imigwe iya, Mósísu humaru l'irwu, enwu phoophoophoo phọ họtá; zia ya g'o je aburu onye-ishi waa onye a-gbata phẹ nù. ³⁶ Mósísu meshia iphe-ọhumalenya, dughbaa biribiri ẹ Ijiputu bya eshi ẹ Ijiputu ono dufuta phẹ. Ọ bya emeshik-waaphọ iphe-ọhumalenya, dughbaa biribiri ẹ Eze-ẹnyimu-uswe waa l'echiegu charachara, e te budu ebubu, ẹphe nọru ụkporo apha labọ. ³⁷ Ọo ya bụ Mósísu ono, sùru ndu Ízurelu: ‘Chileke e-mechakwaa shi l'echilabọ unu zia onye mp-fuchiru iya; g'o ziru mbedua. Ọ bụru yẹbedua bẹ unu a-nụmajeru olu’ ³⁸ Ọ bụru Mósísu ono nọ-chiru ẹnya Ízurelu teke ẹphe zakọru l'úbvú Sayinayi l'echiegu, e te budu ebubu phọ. Ọo ya anaru ojozi-imigwe ono, byapfutaru iya l'úbvú ono opfu epfuru ochochoroche anyi phẹ. Ọ bụru iya shi l'ẹka Chileke nata opfu ono, anụ ndzụ ono wolataru anyi.

³⁹ “Ọle ndiche anyi phẹ nyiru iya nchị manụ; bya ajika iya. Ọ dụ phẹ g'a sù l'ẹphe laphuru azụ ẹ Ijiputu. ⁴⁰ Noo ya bụ; ẹphe sù Erọnu: ‘Doberu anyi agwa, e-vutajeru anyi ụzo; l'anyi ta amaedu iphe, meru Mósísu-a, dufutaru anyi ẹ Ijiputu-a.’ ⁴¹ Noo teke ẹphe meru agwa, dụ gẹ nweswi wata agwagwa. ẹphe wata abọ iphe ono, ẹphe meru l'onwophe ono. ⁴² Tọbudu iya bụ; Chileke wofu phẹ ẹnya; haa phẹ; ẹphe gwaahaa kpokpode, nọ l'igwe, bụ iya bụ iphe, e deru l'ẹkwo ndu

mpfuchiru Chileke; ẹka Chileke sūru:

“Ndu Ízurelu! Ẹkporo apha
labo be
unu gbushiru anu l'echiegu,
e budu ebubu
gude gwaa iphe.

Ẹbe o dudu ophu unu gude
gwaa mbeɗua.

⁴³ ?Tobudu ulo-ekwa agwa
Moloku be
unu vutaru bya evuta
kpokpode,
unu kpuru akpukpu
o du ge k'agwa unu bu
Refanu?

Iphe ono bu iphe,
unu gude ẹka unu
meshia wata abaru aja.

Noo g'o gude mu je achita
unu chighaa Babilonu.*”

⁴⁴ Ndice anyi phe shi nweru ulo-ekwa, e phe shi akpobeje l'eka e phe jeberu l'echiegu ono, nemadzū ebudu ebubu ono. O buru ulo-ekwa ono egoshi le Chileke swiru phe-a. E meru ulo obu ge Chileke sūru Mosisu g'e mee ya, bu iya bu egube iya ophu o goshiru iya. ⁴⁵ Ndice anyi phe woru ulo-ekwa ono ye ogbo ophu etso phe nu l'eka. E mechaa; ogbo k'ono vuta iya tsoru Jioshuwa je anaa ali ndu ozo; mbu ali, Chileke chishihawaru ndu bu iya nu l'onwiya. Ulo-ekwa ono noo l'eka ono jasū l'ogbo ke Dévidi.

⁴⁶ Dévidi buru onye ye Chileke du le ree. O

* 7:43 7:43 Gūnaa Émọ 5:25-27.

sù gẹ̀ Chileke haa gẹ̀ ya kpàaru iya ọ̀lo; ọ̀lo kẹ̀ yẹ̀bedua, bụ̀ Chileke kẹ̀ Jíékọ̀pu. ⁴⁷ Ọ̀ bụ̀ru Sólomọ̀nu mechaarụ̀ kpàaru Chileke ọ̀lo ọ̀bu.

⁴⁸ “Obenu lẹ̀ Chileke, bụ̀ Ọ̀kalibe-kangokọtàru-nụ̀ te ebujedu l'ọ̀lo, nemadzụ̀ kpụ̀ru l'ẹ̀ka, bụ̀ iya bụ̀ iphe, Azáya bụ̀ onye mpfuchiru Chileke pfuru sù:

⁴⁹ “Igwe bụ̀ aba-eze mu.

Eliphe bụ̀ru okposhi,
mu tukoberu ọ̀kpa.

?Bụ̀ ẹ̀gube ọ̀lo gụ̀nu bẹ̀ unu
a-kpụ̀ru mu?

?Bụ̀ ẹ̀gube awe bẹ̀ mu
a-nọ̀duje atụ̀ta unme
ọ̀bu?

⁵⁰ ?Tọ̀budu mbẹ̀dua gude ẹ̀ka
mu mee iphemiphe
ono g'ọ̀ há?

⁵¹ “Unubẹ̀ ndu ẹ̀jo ọ̀kpoma-a; unubẹ̀ ndu-a, l'adagbu opfu Chileke lẹ̀ nkụ̀chi-a; unu kpọ̀chiru obu kpọ̀chia nchị̀ g'unu ta anụ̀ma ozi Chileke. Tẹ̀me unu nọ̀du ajíkaje Unme-dụ̀-Nsọ̀ gẹ̀ ndiche unu phẹ̀ jìkaru iya. ⁵² ?Ọ̀ dọ̀ru ndu mpfuchiru Chileke mẹ̀ onye lanụ̀, ndiche unu phẹ̀ ata kpaduru ẹ̀hu? Ndu ọ̀phu Chileke ziru ozi bẹ̀ ẹ̀phe gbukọtàru egbugbu; mbụ̀ ndu bụ̀ phẹ̀ rarụ̀ iya arara teke ono sù l'onye lanụ̀ ono, pfuberekoto kpoloko ono e-mechaa bya. O be nta-a ọ̀ bya: unu deru iya ye; e eworu iya gbua. ⁵³ Ọ̀o unu bẹ̀ Chileke gbẹ̀ l'ẹ̀ka unwu-ojozi-imigwe iya tọ̀aru ekemu iya; ẹ̀be unu angaduru ekemu ono nchị̀.”

A tugburu Sutivinu lẹ mkpuma

⁵⁴ “Ndu ọgbo-ikpe ono ọ́dú anụ opfu ono; ọ́ ọ́dú ata pẹ ẹru lẹ nchị. Ẹpẹ ọ́dú atagbaa kpọokpọokpo; l'ẹka ẹhu eghu pẹ eghu. ⁵⁵ Ọle Unme-dụ-Nsọ byaru eji Sutivinu ẹhu. Ọ palia ẹnya lee l'eli; bya ahuma ogbu-nwiiinwii kẹ Chileke; humakwapho Jizosu l'ẹka ọ́ pfulu l'ẹkutara Chileke. ⁵⁶ Ọ sụ: Unu lekpodapho imigwe g'o gheru ọ́nu; Abubu-Ndiphe pfulu l'ẹkutara Chileke!” ⁵⁷ Ẹpẹ chishia mkpu swọ-chishia ẹka lẹ nchị. Ẹpẹ wulihu ugbo lanụ je azugude iya; ⁵⁸ kputa iya kpufu l'ime mkpukpu; jeshia ya atugbu lẹ mkpuma. Ndu eje iya atugbu chiru uwe pẹ wushiru nwoke, eekuje Sọlu. ⁵⁹ A ọ́dú atụ iya mkpuma ono; o kua Chileke sụ: “Nnajiuphu, bu Jizosu; natakwa ndzụ mu!” ⁶⁰ O gbushi ikpere chia mkpu sụ: “Nnajiuphu! Ta agukokwaru pẹ iphe-ẹji-a, ẹpẹ eme mu-a!” O pfuchaa nno; ike bvụ iya.

8

Sọlu akpa Chiochi ẹhu

¹ A ọ́dú egbu Sutivinu; Sọlu ọ́dú ekwe l'ishi. Noo ya; e shi mbọku ono gẹdegede; a wata akpa Chiochi ẹhu lẹ Jierusalemu kpashiahaa pẹ iya ike. A chikashikotachaa ndu ono, kweru nụ ono g'ẹpẹ hakota a -gufukwa ndu-ishi-ozì. Ẹpẹ gbakashihu dzuru alì Jiudiya waa alì Samériya. ² Ndu Chileke duru lẹ nsọ haru bya akwaa ẹkwa Sutivinu pata iya je elia meebekpoepo nkiya ree. ³ Sọlu kukebekpo ẹhu gẹ ya gbukaa Chiochi ọ́bu bya etsoru jepheahaa l'unuphu l'unuphu

tsoru akpùtagbaa ùnwanyi mè unwoke phẹ achi eye l'ùlo mkpòro.

Ozi-oma rwuru Samériya

⁴ Oo ya bụ; ndu ono, kweru nù ono, a chikashiru ephe dzuru ekameka ono nòdu ezièpho ozi-oma kẹ Jizòsu. ⁵ Filipu jeshia mkpùkpu Samériya je epfukashiaru ndu aka ono kẹ Kéreshi. ⁶ Ndu aka ono nùmaepho iphe, oopfụ; bya ahùmakwapho iphe, dù biribiri, oomeshi; ephe ngabekotaru iya nchi. ⁷ Ephe hùma lẹ ndu obvu eme dù igwerigwe; o nòdu echigbaa mkpu agbafutagbaa l'èhu ndu ono. Ephe hùmakwapho lẹ ndu ibe èhu phẹ nwuhuru anwuhu; mè ndu eniyeni dù igwerigwe; o mekòtachaa phẹ; ephe wekòrohu. ⁸ Èhu emereme dzuru mkpùkpu ono.

⁹ O dùru nwoke, ephe iya bụ Sayimonu, bu lẹ mkpùkpu ono, anòduje eme omamanshi. O nòdu emeje iphe, dùgbaa ndu Samériya biribiri. O sù l'ò tọ dùedu onye ha g'òo ya. ¹⁰ Mkpùkpu ophu mgburugburu nòdu awùje gidigidi ejepfu iya; egirima mè ogerenya. Ephe sù: "O kwa nwoke-a bụ Eze Ike Chileke obu." ¹¹ Nwoke ono shiwaà ùzenya meta omamanshi k'òphu onyemonye tukurù sù l'ò bụ okpobe nemadzù. ¹² No iya; Filipu byaèpho bya ezia phẹ ozi-oma kẹle oò Chileke bụ eze waa l'òo Jizòsu Kéreshi bụ Onye-Ndzòta; ephe kweta. E meshia phẹ baputizimu; ùnwanyi mè unwoke. ¹³ Sayimonu l'onwiya kwetakwaphò. E mekwaa ya phò baputizimu; o nòdu anòèpho Filipu ntse. O nòdu

asajèchaa ònu saa nchì mè ò -hùma oke iphe-òhumalenya, dughbaa biribiri, Filipu emegbaa.

¹⁴ Ndu-ishi-ozì nòdu lẹ Jierúsalemù nùma lẹ ndu Samériya natawaru opfu Chileke. Èphè zia Pyíta yẹ Jìonu g'èphè jẹ èka ono. ¹⁵ Èphè byarwuta bya epfuru nù Chileke gẹ ndu ono, wowaru onwophẹ ye Jizòsu l'èka ono nata Unme-dù-Nsò. ¹⁶ Lẹ teke ono bẹ bukwađu l'èpha Nnajiuphu, bụ Jizòsu bẹ e meru phẹ baputizimu; òphu ò tòko dudu mè onye lanù natawaru Unme Chileke. ¹⁷ Noo ya bụ; Pyíta yẹ Jìonu bya ebyibe phẹ èka; èphè nata Unme-dù-Nsò ono.

¹⁸ Sayìmonu hùma l'èphè natarù Unme-dù-Nsò ono gẹ ndu-ishi-ozì ono byabèru phẹ èka. O kwee Pyíta yẹ Jìonu okpoga ¹⁹ sù: “Unu menaa gẹ mu nweru egube ike ono g'òo-bujekwanuru onye mu byiberu èka l'òo-nata Unme-dù-Nsò.”

²⁰ Pyíta sù iya: “Gẹ gù l'okpoga ngu lakwaa l'iswi! ?I dobesu l'ìi-zùta iphe, Chileke nùru kẹ mmanù azùta? ²¹ I tì yìkwa l'òzi-a; kẹle òkpoma ngu ta adùdu ree l'ìphu Chileke. ²² G'izimanù lwa ngu azù l'èjo òriri ngu ono. Rwoò Chileke arwòrwo g'a maru; ?òoguru ngu nvù l'ìphe-èji ono, i shi arì ono? ²³ Kẹle mu maru l'òo ẹnypfurupfuru jiru ngu èhu; tẹme eme èjo-iphe kewaa ngu egbu.”

²⁴ Sayìmonu sù Pyíta phẹ: “Jiko unu pfuru nù Chileke g'ò tọ dù iphe ono, unu pfuru ono duru òphu e-me mu nù.”

²⁵ Noo ya; Pyíta waa Jìonu kòchaa akọ iphe, Jizòsu meru bya ezichaa ozi-òma Chileke l'èka ono; èphè laphushia azù lẹ Jierúsalemù. Èphè

nòdu ezi ozi-oma ono l'uzo lẹ mkpukpu, dụ igwerigwe lẹ Samériya ẹka ẹphe atugbu.

Filipu yẹe eze onye Itiyopiya

²⁶ Ojosi-imigwe shi l'ẹka Nnajiuphu byapfuta Filipu bya asụ iya: “Kwakọbe jeshia ụzo ndọhali. Kwaseru jasụ g'ị lufu lẹ gbororo ono, shi lẹ Jierúsalemu ghabua echiegu ẹka e te budu ebubu jeshia Gaza ono.” ²⁷ Filipu kwakọbe; ọ buru iya ejeje. O -rwuepho gbororo ono; ọ hụma onye Itiyopiya, kwatakpọoru buru oke nemadzu, a haru aháhá. Ọ buru iya eletaru Kandesi, bu eze-nwanyị Itiyopiya ẹnya l'okpoga iya. ²⁸ O shi jee abarụ Chileke eja lẹ Jierúsalemu. Ọ nòdu l'ime ụgbo-inya iya ala unuphu. Ọ nòdu agụ opfu Chileke l'ẹkwo, Azáya onye mpfuchiru Chileke deru. ²⁹ Unme Chileke sụ Filipu g'o jepfu ụgbo-inya ono je etsokube iya ntse ntse. ³⁰ Filipu jekube iya bya anuma ẹka ọogu ẹkwo Azáya. Ọ sụ iya: “?O doru ngu ẹnya; mbụ iphe, iigu?”

³¹ Nwoke ono sụ iya: “?Denu g'oo-shi doo mu ẹnya mẹ ọ -dudu onye ziru mu iya nụ?” Ọ sụ Filipu g'o nyibata bya g'ẹphe l'iya nòdu l'ime ụgbo-inya ono. ³² Ẹkwo-opfu Chileke ẹka ọogu bu ẹka Azáya deru sụ:

“Onye ono dụ g'aturu,
a kpụ eje egbugbu.

Ọ nọ nwadoo gẹ nwaturu,
eebushi éjí.

Ọphu o pfuduru mẹ akpuru
opfu lanụ.

³³ E meru iya iphe-iphere
ọle ikpe, a nmaru iya

bẹ e mechaaru mebyia.
 ?Bụ onye atukota onu g'awa
 iya gbaru?
 Kele a kpo-kwofuru ndzu
 iya akpo-kwofu le
 mgboko.*”

³⁴ Nwoke ono jja Filipu su: “Jiko kanuru mu. ?
 Bụ onye bẹ onye mpfuchiru Chileke ono epfuru?
 ?Oopfu opfu ehu iya to oopfu opfu ehu onye
 ozo?” ³⁵ Filipu wata iya ezi iphe. O shiepho
 l'iphe ono, oogu ono wata iya ezi ozi-oma ke
 Jizosu. ³⁶ Epe jenyaa epe byarwuta eka mini
 du. Nwoke ono su: “?Tobudu mini baa? ?Bụ
 gunu kparu iphe, i tii medu mu baputizimu l'eka-
 a?”

³⁷ Filipu su iya: “I -gudewaa obu ngu g'o ha
 kweta bẹ ee-mekwa ngu-a baputizimu.”

O su iya: “Ee! Mu kwetakpwaru le Jizosu
 Kereshi bu Nwa Chileke.”

³⁸ Nwoke ono su g'onye anga ugbo-inya ono
 pfuru; o pfuru. Filipu yee nwoke onoya swiru
 bya atuko rwuba le mini. Filipu mee ya ba-
 putizimu. ³⁹ Epe rwufutaepho le mini ono;
 Unme Nnajiuphu mee Filipu o phuhu; ophu
 nwoke ono ahumaeduru iya. Onye Itiyopiya ono
 tugbua jeshia iphe, ooje; ehu nodu atso iya utso
 l'uzo. ⁴⁰ Eka a humaru Filipu ozo buwaruro le
 Azotosu. O pfukota opfu Chileke l'ekameka, o
 ghataru jasu o jerwua Sizariya.

* **8:33** 8:33 Gunaa Azá 53:7,8.

9

Jizosu afuru Sòlu l'uzo

¹ Sù-a; eshinu Sòlu eyeshikwada ndu etso ụzo Jizosu ebvu ike l'ee-gbushi phẹ; bya eseshi ike gẹ ya gbushia phẹ; ọ tughua jepfu onye-ishi ndu-ishi uke Chileke ² je asụ iya g'o deru ẹkwo nù iya, ya e-goshije l'ulo-ndzukọ ndu Jiu mẹ ya -rwua Damasukosu; g'oo-buru ya -huma onye etso ụzo nwoke onoya; ya atua ya mkporo kpata iya kpuru bya Jierusalemu; unwanyi mẹ unwoke phẹ.

³ O jenyaa l'uzo Damasukosu ono; ọ nọdu abyawaa ejerwu. A nọnya ìphóró shiẹpho l'imigwe chaẹpho vaa chaphee ya mgburugburu.

⁴ O daa kpurumu mbụ Sòlu. O numa olu-opfu, sụru iya: "Sòlu! Sòlu! ?Bụ gụnu meru iphe, iikpa mu ẹhu?"

⁵ Sòlu sụ iya: "?Bụ onye bẹ ì bụ Nnajiuphu?"

Olu ono sụ iya: Oo mu bụ Jizosu; onye iikpa ẹhu-a. Oo-tsukwaru ngu mẹ ì nọdu agba okpa lẹ mpyipyi-oshi. ⁶ Ẹhu wata iya anma anmanma. Onu kughabechea ya akughabe. O sụ: "Nnajiuphu; ?bụ gụnu bẹ mu e-me." Nnajiuphu sụ iya: "Gbeshi bahu l'ime mkpukpu ẹka aa-karu ngu iphe, ii-me."

⁷ O kpoo ndu ẹphe lẹ Sòlu swi opfu; kele ẹphe anụ olu ono; ọphu ẹphe ahumaduru onye epfu iya nù. ⁸ Sòlu gbalihu bya asaa ẹnya; ọphu ọ phuhedu ụzo. Ẹphe gude iya l'eka duba l'ime Damasukosu. ⁹ O nọkota abali ẹto ono; ọphu ọ humaduru ụzo; ọphu o riduru nri; ọphu ọ nguduru mini.

10 O duru onye etsoje Jizosu, bu le Damasukosu, epha iya bu Ananayasu. Nnajiuphu byapfuta iya l'ophulenyanya bya asu iya: "Ananayasu!" O za iya: "Owe Nnajiuphu!"

11 O su iya: "Kwakobe jeshia l'uzo, eekuje Uzo-pfuru-nhamunha. I-rwua l'ulo Jiudasu; gi jia aji onye Tasosu, epha iya bu Solu. O no l'eka ono epfu anu Chileke; 12 bya ahumakwapho nwoke, epha iya bu Ananayasu l'ophulenyanya eka o byaru abyabe iya eka l'ishi mee ya g'o puhahaa uzo."

13 Ananayasu su: "Nnajiuphu! A dukwaa igwerigwe pfuaru mu opfu nwoke-a; pfukotaru mu ejo-iphe, o meru ndu duru ngu nsu le Jierusalemu. 14 A suru l'onye-ishi uke Chileke ziru iya g'o bya akputakota onyemonye, sukpooru l'oo ngu bu Nnajiuphu iya."

15 Nnajiuphu su iya: "Jeru! Kele oo mu hotaru iya g'o jeeru mu ozi; g'oomee ge ndu abudu ndu Jiu me ndu-ishi phe mekpoo ndu Izurelu maru onye mu bu. 16 Mu e-goshi iya iphe-ehuka, oojekota le k'iswi ehu mu ono."

17 Noo ya; Ananayasu jeshinaa. O jerwua bya abahu l'ulo obu; bya abyabe Solu eka su iya: "Nwanna mu Solu! Nnajiuphu, bu Jizosu l'onwiya suru ge mu bya. Oo Jizosu ono bu onye goshiru ngu onwiya l'uzo teke iibya eka-a. O suru ge mu bya emee ngu gi puhahaa uzo ozo; waa gi nata Unme-du-Nso." 18 Teke ono teke ono; iphe, du g'akpanyaka shi Solu l'enya dafu; o puhahaa uzo ozo. O gbalihu; e mee ya baputizimu. 19 O gbete teke ono bya eria nri; ike du iya.

Sòlu epfu opfu Chileke lẹ́ Damasukosu

Yẹe ndu etso ọ̀zo Jizọsu nọo ujiku olemole lẹ́ Damasukosu. ²⁰ O jegbabe ọ̀lo-ndzukọ́ ndu Jiu je awata ezi lẹ́ Jizọsu bụ́ Nwa Chileke.

²¹ Ọ́ tufu ndu nọ́maru iya nọ́ ẹ́hu. Ẹ́phe sù: “? Tọ́ bụ́naa nwoke-a bẹ́ bụ́ onye-a, shi egbushi ndu eeku ẹ́pha-a lẹ́ Jierúsalemú-a? Iphe, ọ́ byadoru ẹ́ka-a bụ́kwa gẹ́ ya bya akpọtachaa phẹ́ chíjeru ndu-ishi uke Chileke.”

²² Sòlu nọ́du akaẹ́pho epfu opfu Chileke epfushi iya ike; egoshi l'ọ́o Jizọsu, bụ́ Kéreshi ọ́bu; bya eyechaaru phẹ́ iphe, meru g'ọ́ gude ọ́ dọ́ nno l'ẹ́nya iya l'ẹ́nya iya k'ọ́phu ndu Jiu, nọ́ lẹ́ Damasukosu enwehẹ́du ọ́nu opfu.

²³ A nọ́epho ujiku olemole; ndu Jiu nọ́kobe chíá idzù egbu Sòlu. ²⁴ Obenu l'a byaru agbaaru iya ama l'eemeakwaa g'e gbua ya. A nọ́du anọ́duje eche nche eswe l'ẹ́nyashi l'ọ́nu-ọ́guzo, eeshije bahu l'ime mkpukpu ono g'eeme hụ́ma Sòlu gbua. ²⁵ O be l'ẹ́nyashi; ndu ọ́nyà iya parụ́ iya ye lẹ́ nkata, a tọ́ru eri pyoo l'ọ́zo l'igbulọ́, e gude kpuphe mkpukpu ono mgburugburu pazeta iya; o rwua alị́.

Sòlu alwa azu lẹ́ Jierúsalemú

²⁶ Sòlu tųgbua bya ejerwua Jierúsalemú bya ejeshia gẹ́ ya jepfu ndu etso ọ̀zo Jizọsu. Ndzu tųko gụ́ahaa phẹ́; kẹ́le ẹ́phe te ekwedu l'ọ́ bụ́waa onye etso ọ̀zo Jizọsu. ²⁷ Ọ́o ya bụ́; Banbasu yeru iya ẹ́ka duru iya jepfu ndu-ishi-ozì bya akọ́oru phẹ́ akọ́ gẹ́ Sòlu gude hụ́ma Nnajiuphu l'ọ́zo; kọ́kwaaru phẹ́ phọ́ gẹ́ Nnajiuphu l'onwiya gude

pfuru yeru Sòlu. Ọ t̀ararù phẹ ọnu gẹ Sòlu gude pfushiahaa kẹ Jizọsu ike lẹ Damasukosu.

²⁸ Tòbudu iya b̀; ndu-ishi-ozì kwe g'o jeje g'ọ d̀ iya lẹ Jierúsalemù. O tsokwarupho Jierúsalemù epfushi iya ike l'ọo Jizọsu ziru iya gẹ ya pfu iya l'iswi ẹhu iya. ²⁹ Yẹle ndu Jiu, epfu opfu Giriku nọdu anọduje at̀ ịgologoli. A nọnyaa; ẹphe meahaa g'ẹphe gbua ya. ³⁰ A nọnyaa unwunna ǹma iya; ẹphe duru Sòlu jerwua Sizariya; je eyeru iya ẹka o jeshia Tasosu.

³¹ Ọ bueru iya phọ b̀ lẹ nchì ad̀ Chìochi doo kẹ nwa teke ono, b̀ iya b̀ ndu ọphu nọkota lẹ Jiudiya mẹ Gálili mẹ Samériya. Chìochi nọdu apalihi aka eshihu ike eje. Ẹphe nọdu eme uche Chileke. Unme-d̀-Nsọ nọdu eyekwaru phẹ nemadz̀ k'ọphu obu ka phẹ eshihu ike.

Pyita eje Lida waa Jiopa

³² Pyita tsoru ẹkameka jegbabe. O be ujiku laǹ; o jeshia gẹ yẹle ndu d̀ nsọ, bu lẹ Lida kwee. ³³ O rwua l'ẹka ono; ọ h̀ma nwoke, ẹpha iya b̀ Iniyasu, iphe lónwushiru ibe laǹ k'ọphu ọ dabyiru l'iphe, aazeje aze nọwaa apha ẹsato; ọphu ọ gbẹshijeduru agbẹshi. ³⁴ Pyita kua ya: "Iniyasu! Gbẹshi lẹ Jizọsu mewaru; i wekorohu. Gbalihu ph̀-*lita* iphe, ị zeje aze." ³⁵ Ndu bukọta lẹ Lida waa lẹ Sharonu h̀ma l'ọ wekorohuwaru tsoru ejephe; ẹphe kweta bya eworu onwophe yee Nnajiuphu l'ẹka.

³⁶ Lẹ Jiopa bẹ ọ duru nwanyì laǹ, b̀ onye kẹ Kéreshi. Nwanyì ono anọduje eme ree tekenteke; tẹme ọ nọdu anọduje emeru ndu adudu g'ọ d̀ phẹ iphe-oma. Ẹpha iya b̀ Tabita,

bù iya bù Dokasu l'opfu Giriku; ozoò umoro-
 ẹnyimu. ³⁷ A nọnyaepfo teke ono; iphe meahaa
 ya. Ọ nwùhu. A bya awùebe odzu ono ẹhu bya
 aparu iya nyihu ọ̀lo-eli je enyebe. ³⁸ Noo ya; ndu
 etso ọ̀zo Jizosu, bu lẹ Jiọpa nùma lẹ Pyita nọ lẹ
 Lida, nọkwaa ntse lẹ Jiọpa ono. Tọbudu iya bù;
 ẹphe zia ọ̀madzu labọ g'ẹphe je ekua Pyita g'ọ
 bya ẹgwegwa. ³⁹ Pyita kwakọbeepfo tsoru pẹ.
 O rwua; e duru iya nyihu ọ̀lo-eli ono. Ọnwanyi,
 ji pẹ anọedu dọ-pee ya mgburugburu tọko
 aara ẹkwa egoshigbaa ya uwe, Dokasu kwashiru
 teke ọ nọ ndzu. ⁴⁰ Pyita chishikota pẹ l'ẹka
 ono bya egbushi ikpere bya epfuru nù Chileke. Ọ
 bya aghaa ẹnya lee odzu ono bya asu: "Tabita!
 Teta dzuru ndzu!" Ọ saa ẹnya. Ọ hùmaepfo
 Pyita; ọ gbalihu nọdu anọ. ⁴¹ Pyita bya alọta
 iya l'ẹka yeru iya ẹka; ọ pfuru apfuru. Pyita
 bya ekua Chiochi l'opfu waa ọnwanyi ono, ji
 pẹ ta anọedu ono; bya eduru Tabita nù pẹ
 g'ọ tetawaru dzuru ndzu-a. ⁴² E pfudzuru iya
 lẹ Jiọpa. A dọ igwerigwe woru onwopẹ ye
 Nnajiuphu l'ẹka. ⁴³ Pyita buru l'ọ̀lo Sayimonu
 nọ ọdu lẹ Jiọpa. Sayimonu ono bù onye eseje
 akanya l'akpo-anu.

10

Pyita eje ibe Kọnelusu

¹ Ọ dọru nwoke lanu, bu lẹ Sizariya. Nwoke
 ọbu aza Kọnelusu. Ọ bù onye-ishi ndu ojoju
 ndu Romu. Ndu ọ bù ishi pẹ bù ndu ojoju
 ọkporo ise lẹ "Ogbo ojoju ndu Itali." ² Kọnelusu
 bù onye akwabeje Chileke ọ̀bvù. Yẹ ndibe iya

g'èphe ha nõdu atsu Chileke ebvu. Ndu Jiu, enwedu iphe bẹ ọonujekpoo iphe shii; tẹme ọ nõdu epfufe anụ Chileke tekenteke. ³ O be ujiku lanụ; g'ẹnyanwu swifuwaru l'ishi; ọ humakpoo ojozi-imigwe, shi l'ẹka Chileke ren-gurengu l'ọphulenyà g'ọ bataru bya ekua ya sụ iya: “Kọnelusu!”

⁴ O gude ndzu-agụgu lee ojozi-imigwe ono ẹnya; bya asụ iya: “Owe-e! ? Bụkwa ole Nnajiuphu?”

Ojozi-imigwe ono sụ iya: “Chileke nụmawaru epfupfu iipfufe anụ iya bya anataakwaphọ iphe-oma ono, iimeje ono. Chileke nyatawaru ngu. ⁵ Harụ unwoke zia g'èphe je Jiọpa je ekua nwoke lanụ, ẹpha iya bụ Sayimonu; onye ẹpha iya bụkwapho Pyita. ⁶ O byaru abyabya. O nọ l'ulo nwoke ono, eekuje Sayimonu ono, bu l'agụga eze-ẹnyimu bya abụkwarupho onye es-eje akanya l'akpo-anụ.” ⁷ Ojozi-imigwe ono, shi epfu eyeru Kọnelusu ono tughuepho; o kua unwokoro iya ụmadzu labọ bya eyeru phẹ onye ojogu lanụ; Chileke duru lẹ nsọ, yi lẹ ndu anọ-kubeje Kọnelusu ntse ejeru iya ozi. ⁸ O bya akọchaaru phẹ iphe, meru nụ; o zia phẹ g'èphe jeshia Jiọpa. Ẹphe tughua jeshia.

⁹ O rwua nchitabọhu iya gẹ ndu-ozì ono abyawaa erwu Jiọpa; Pyita nyihu eli ụlo, dụ baswaa l'echi eswe; jeshia epfuru nụ Chileke. ¹⁰ A nọnyaa ẹgu gụahaa ya. O dụ iya g'a sụ lẹ ya riwaru nri. Nri shikwaduru l'ọku. Noo ya; ọ gbẹ dụ g'ọ bụ mgbenya zinwutaru iya ẹnya. ¹¹ O hụma g'imigwe gheru onu; hụma iphe, shi

l'igwe alwa l'alì; iphe, dū g'èkwa oçhaa, ha shii, e setachaaru èka l'ishi-ishi iya ụzo ẹno gude ewozeta l'alì. ¹² L'ime èkwa ono bẹ ọ tọ dudu ẹgube anụ, nweru ọkpa ẹno, dū lẹ mgboko-a adudu iya nū. Ẹbe ọ dudu ẹgube anụ, akpụ wuruwuru adudu iya nū. Ẹbe ọ dudu ẹgube ẹnu, ephe l'eli adudu iya nū. ¹³ Ọ numa olu, sūru iya: “Gbèshi Pyìta! Gbua ria!”

¹⁴ Pyìta sū: “Mu tee rikwa Nnajiuphu! Mu teke eriswekwaa iphe, ta agbaduru k'ọphu eeri iya; ọzoo iphe, aasọ nsọ.” ¹⁵ Olu ono sūkwa iya k'ugbo ẹbo: “Ta adukwa teke iisubaa l'iphe, Chileke sūru g'a ta sọshi nsọ bẹ aasọ nsọ.” ¹⁶ Iphe ono mee nno ugbo ẹto. Ẹ meçhaa; e wolia ya woba l'imigwe.

¹⁷ Pyìta rìahaa iphe, ọphulenyà phọ bụ; ọ tufu iya ẹhu. Teke ono bẹ ndu Kọnelusu ziru ozi chọtawaru ụlo Sayimonu jewaa je apfuru l'ọnu-abata. ¹⁸ Ẹphe kua oku bya ajia sū: “?Ọ duru onye byaru abyabya, bu l'èka-a, ẹpha iya bụ Sayimonu Pyìta?”

¹⁹ Pyìta nọdu arìkwadua iphe, ọphulenyà phọ bụ. Unme Chileke sū iya: “Gèbekwa! Ọ dukwaru ụmadzu ẹto, nọ l'èka-a, achọ ngu nū. ²⁰ Gbalihu nyizeta je etsoekwaru phẹ phọ; te ejekpọkwaa anmagbube; kele ọ kwa mbedua ziru g'ẹphe bya.” ²¹ Pyìta nyizeta je asụ phẹ: “Ọo mbedua bẹ unu achọ ọbu. ?Unu byaru gūnu?”

²² Ẹphe sū iya: “Ọ kwa Kọnelusu, bụ onye-ishi ndu ojogu ndu Romu bẹ ziru anyi g'anyi bya. Ọ bụ onye obu ọma; tẹme ọ bụru onye Chileke duru lẹ nsọ. Ọ bụ onye ndu Jiu eyeru

nsọ shingushingu. Ojozi-imigwe sūru iya g'ọ zia g'ị bya l'ụlo iya g'ọo-nụma iphe, ii-pfu.” ²³ Pyịta bya eduta phe; ephe je akwaa akwakwa.

O be le nchitabohu iya; o gbeshi tsoru phe. Unwunna, bu le Jiopa hakwarupho tsoru iya. ²⁴ O be le nchitabohu mboku ono; ephe jerwua Sizariya, bu aka Konelusu yee abubu iya g'ephe ha me ndu onya iya phe, o ziru g'ephe bya no echeru iya. ²⁵ Pyita bahushia l'ulo; Konelusu gbapfu iya je adaa kpurumu l'iphu iya abaru iya aja. ²⁶ Pyita kpulia Konelusu su iya: “Gbeshi agbeshi le mu bu-a nemadzu mmanu gi bu ono.” ²⁷ Pyita yele Konelusu bokwaseru uja jasuru ephe bahu l'ime ulo Konelusu. Ephe je ahuma ikpoto oha, doru iya nu. ²⁸ O su phe: “Unu maanaru-a l'onwunu rengurengu lo du le nsọ l'omelali anyibe ndu Jiu ke g'onye Jiu kpapfu onye abudu onye Jiu; ozoo go duru iphe, yee onye abudu onye Jiu anodu emegbaa. Ole Chileke goshiru mu su go to dukwa onye mu asoje nsọ; ophu o dukwa onye mu asuje lo to gbaduru k'ophu mu e-denye iya aka. ²⁹ O buru iphe ono meru go gude ophu mu ejekpodaru ro akpa ishi iphe, eekuru mu. Mu tsoerupho ndu unu ziru g'ephe bya ekua mu. Su-a; iphe, mu aji nta-a bu: ?unu ekuru mu gunu?”

³⁰ Konelusu su: “Egube nta-a nwaraswaphuru, bu iya bu l'okuloku k'eto k'eswe egube-a be mu no epfu anu Chileke l'ulo mu. No iya; mu bya ele enya; onye yeru uwe, egbu nwijnwii pfuwaru mu l'iphu. ³¹ O su mu: Konelusu! ‘Chileke numaakwaru epfupfu,

iipfu anụ iya; nyatakwaaphọ iphe-oma, iimeje. ³² Gẹ mu zia nemadzụ g'e je ekua onye ẹpha iya bụ Sayimonu; ẹme ẹpha iya bukwarupho Pyita. O byaru abyabya. O nọ l'ulo Sayimonu onye akanya akpọ-anụ, bu l'aguga eze-enyimu.' ³³ Tọbudu iya bụ; mu ziekwapho nemadzụ teke ono teke ono g'a bya ekua ngu. I mekwaa ree g'i byaru-a. Nta bẹ anyi nọkotaakwa l'iphu Chileke anga g'anyi numa iphe, Chileke a-sụ ngu g'i pfiaru anyi."

Onu, Pyita eyeru Kọnelusu

³⁴ Noo ya bụ; Pyita wata eye onu. O sụ: "Nta bẹ o dowarụ mu ẹnya ẹ Chileke ta akpochadu mkpocha. ³⁵ O to pfudu kele nemadzụ shi l'alị ophuu; ozoo l'o shi l'alị ophuu. Iphe, bukpo onye atsụ iya ebvu; ẹme o nọdu emeje iphe-oma bẹ o nabatawaru. ³⁶ Sụ-a; Chileke ziru ndu Izurelu ozi bya eshi l'eka Jizosu Kéreshi zia pẹ ozi-oma k'ẹhu-guu. O buru Kéreshi ono, bụ iya bụ Nnajiuphu onyemonye. ³⁷ Unu mawaru iphe, wataru ememe ẹ Gálili jasụ o mekọta ẹ Jiudiya mgburugburu gẹ Jiọnu rachaaru k'eme baputizimu arara. ³⁸ Unu nūmawaru kẹ Jizosu, bụ onye Nazaretu; gẹ Chileke meru Unme-dụ-Nsọ ji iya ẹhu bya emee ike dū iya k'ọphu o tukuru ekameka jephee nọdu eme iphe, dū ree; atọje onyemonye l'ẹgbu, Nsetanu keru iya; kele Chileke swiru iya. ³⁹ Anyibedua gudekpọ ẹnya anyi hūma iphe, Jizosu meru l'alị ndu Jiu waa Jierúsalemu. Ndu Jiu woru iya kpopyabe l'oswebe; o nwuhu. ⁴⁰ Ole Chileke meru o shi l'onwu teta dzuru ndzụ g'ọ nọchaaru ujiku ẹto

l'ìlu; bya emee o goshi onwiya lẹ ya dzụ ndzụ.
⁴¹ Ọphu ọ bụdu onyemonye bẹ hụmaru iya nụ. Ọ bụepho anyịbedua, l'atụ ọnu iya-a, bụ ndu Chileke họtaru-a bẹ hụmaru iya nụ. Anyi l'iya nọkporu ria nri ngua iphe, aangụ angungu gẹ Chileke mechaarụ o shi l'ọnwu teta dzuru ndzụ.
⁴² O zia anyi sụ g'anyi zikashiaru onyemonye ozi-oma ono. Sụ g'anyi saarụ iya ndiphe l'ọ bụ iya bẹ Chileke meru onye e-kpe ndu dzụ ndzụ mẹ ndu nwuhuru anwuhu ikpe. ⁴³ Ndu mpfuchiru Chileke g'ephe hakọta pfuru opfu iya. Ephe sụru l'onyemonye, kwetarụ nkiya bẹ Chileke a-guru nvụ l'iphe-eji iya.”

Chileke anụ ndu abudu ndu Jiu Unme-dụ-Nsọ

⁴⁴ Pyita kpukwaduru-a opfu l'ọnu; Unme-dụ-Nsọ bya ejikọtaepho ndu anụ opfu ono ẹhu. ⁴⁵ Ọ dū ndu Jiu ono, etso ụzo Kéreshi ono; mbụ ndu ono, ephe lẹ Pyita shi lẹ Jiopa swiru ono biribiri lẹ Chileke nükwarupho ndu abudu ndu Jiu Unme-dụ-Nsọ. ⁴⁶ Kele ephe nūmaru ẹka ephe epfugbaa l'olu Unme-dụ-Nsọ; bya aja Chileke ajaja. Pyita sụ: ⁴⁷ “Eshinu ndu-a natawaru Unme-dụ-Nsọ g'anyi nataru-a; ?buhunu gunu ọzo akpọshi g'e te eme pẹ baputizimu?” ⁴⁸ Ọ sụ g'e gude ẹpha Jizosu, bụ Kéreshi meshia pẹ baputizimu. E mechaa; ephe rwọo ya g'ephe l'iya nọdu nwujiku olemole.

11

Iphe, meru lẹ Sizariya

¹ Ndu-ishi-ozì mẹ unwunna, nọ lẹ Jiudiya mgburugburu numa lẹ ndu abudu ndu Jiu

nataru opfu Chileke. ² Pyita laphuepho azu le Jierusalemu; ndu Jiu wata iya ata uta. ³ Epehe su iya: “?Bu gunu meru iphe, i jeru ibe ndu e te buduru ubvu ge gu l'ephe rigba nri?” ⁴ Pyita shiepho l'ishi kokotaru phe iphe, meru nu g'o hakota nanu nanu. Su phe l'iphe, kparu iya nu bu le-a:

⁵ “Mu no le Jiopa. Mu nodu epfu anu Chileke. A nonyaa o gbè du g'o bu mgbenya zinwutaru mu enya. Mu phuahaa ophulanya. Mu huma iphe, du g'ekwa, ha osa, e setaru l'ishi-ishi iya uzo eno; shi l'imigwe apazeta l'ali. Ekwá ono byarwutae mu pho ntse; o pfuru. ⁶ Mu bya elerweta iya enya. Mu huma iphe, bukpuo anu, nweru okpa eno mekpoo anu-egbudu; mekpoo iphe, bu anu, akpu akpukpu; mekpoo iphe, bu enu, epehe l'eli. ⁷ Mu numa olu, suru mu: 'Pyita; gbalihu gbua ria!' ⁸ Mu su iya: Nnajiuphu; mu tee rikwa! Iphe, adudu k'eriri ozoo iphe, aaso nsò teke ekpuswekwaa mu onu. ⁹ Olu-opfu ono, shi l'imigwe ono sukwa mu: 'Ta adukwa teke iisubaa l'iphe, Chileke suru g'a ta asoshi nsò be aaso nsò.' ¹⁰ Iphe ono mee nno mgbo eto. E mechaa e wolikota iya woba l'imigwe. ¹¹ Teke ono kwapho be umadzu eto, shi Sizariya, e ziru g'ephe bya ekua mu byarwutawaru l'ulo, mu bu.

¹² “Unme Chileke su mu ge mu tsoekwaru phe pho; ge mu te ejekwa anmagbube. Unwunna-a, no l'eka-a epehe n'ishii tsoru mu jeshia Sizariya obu. Anyi rwua bya atuko bahu l'ulo Konelusu. ¹³ Konelusu kooru anyi le ya humaru ojozi-imigwe, pfuru l'ime ulo iya; ojozi ono su iya

g'o zia nemadzù g'e je ekuaru iya Sayìmonu, onye epha iya bukwapfo Pyìta. ¹⁴ O buru iya e-pfuru ngu opfu, Chileke e-gude dzoo gule ndibe ngu. ¹⁵ No iya; mu bya abyarwuta bya awataepfo epfu opfu; Unme-dù-Nsò bya eji phezhu egube ono, o jiru anyi le mbu ono. ¹⁶ Mu nyata le Nnajiuphu suru le Jionu gude mini mee bapuzimu; ole unubedua be ee-gude Unme-dù-Nsò mee ya. ¹⁷ O doru enya le Chileke nuru ndu abudu ndu Jiu ono iphe, o nuru anyibe ndu kweru ke Nnajiuphu anyi, bu Jizosu Kereshi. ? Bu onye be mu bu k'akposhi iphe, Chileke eme?"

¹⁸ Noo ya; ephe numachae ya pho; ephe tabuhu Pyìta uta bya awata ekele Chileke su: "Oo ya bu le Chileke hakwarupho ndu abudu ndu Jiu uzo g'izimanu lwa phe azu g'ephe gbanwee umere nata ndzu ophuú."

Eedobe Chiochi le Antiyoku

¹⁹ Ndu a chikashiru le mkpamehu, a kparu ndu Chiochi g'e gburu Sutivinu gbakashihu tsoru Fonishiya me Sayiporusu; mekpoo Antiyoku. O buerupho ndu Jiu kpurumu be ephe ezi ozi-oma ono teke ono. ²⁰ Ole ndu Chiochi ono; ndu ophu shi Sayiporusu waa Sayirini tugburu jeshia Antiyoku je arakashiaru ndu abudu ndu Jiu, bugbaa l'eka ono ozi-oma ke Nnajiuphu, bu Jizosu. ²¹ Chileke yeru phe eka; a du igwerigwe kweta; bya eworu onwophe yee Nnajiuphu l'eka.

²² E pfukashia k'ekwekwe ono k'ophu o rwuru Chiochi Jierusalemu le nchi. Ephe su ge Banbasu jeshia Antiyoku. ²³ O jerwua je ahuma egube eze-iphe-oma, Chileke emeru ndu

ono. Èhu tsòahaa ya útso. Ò sù phẹ g'ẹphe gudekpòekwapho uche phẹ g'òha nòshia ike l'ire-lanù nòdudoru Nnajiuphu. ²⁴ Kẹle Banabasu ono bụ òkpobe nemadzù; Unme-dù-Nsọ jì iya ẹhu; tẹme o gude obu iya g'ò ha kweta kẹ Chileke. Òo ya bụ; e mee ndu dù igwerigwe wogbaru onwophẹ yee Nnajiuphu l'ẹka.

²⁵ E mechaa; Banabasu tųgbua jeshia achọ Sọlu lẹ Tasọsu. ²⁶ Ò hụma iya bya eduta iya byatashia Antiyọku. Èphenebo nọo mgbarapha l'ẹka ono; ẹphe lẹ ndu Chìochi. Èphe zikọta ikpoto nemadzù ozi-ọma ono. Ò bụru lẹ Antiyọku ono bẹ e vuchaa ọzo kua ndu etso ọzo Jizọsu ndu kẹ Kéreshi.

²⁷ Lẹ teke ono bẹ ọ dọru ndu mpfuchiru Chileke, shi lẹ Jierúsalemu bya Antiyọku. ²⁸ Onye lanù bẹ ẹpha iya bụ Agabọsu. Agabọsu gbalihu gude ike Unme Chileke sù l'oke ọkpa-nri abyakwa adudu lẹ mgboko mgburugburu. Oke ọkpa-nri ono mechaarù dù gẹ Kulọdiyosu bụ eze nnajìoha alì ono. ²⁹ Ndu kẹ Kéreshi ono chia idzù sù g'onymonye tųa iphe g'ike beru iya g'e wolaaru ọnwunna ọphu bu lẹ Jiudiya. ³⁰ Èphe mee ya nno. E woru iphe ọbu, a tųtaru ọbu nù Banabasu yẹe Sọlu; ẹphe wolaaru ndu e meru ọgerenya lẹ Chìochi Jiudiya.

12

Eegbu Jiemusu bya atụ Pyịta mkpọro

¹ Ò bụru teke ono bẹ eze, bụ Herọdu harù harù ndu Chìochi wata akpa ẹhu. ² Ò gude nwune Jìọnu, ẹpha iya bụ Jiemusu gbufu iya ishi. ³ Ò

lee ẹnya l'egbugbu, ya gburu nwoke ono bẹ dụ ndu Jiu ree; o je egudéfua Pyịta. Teke o guderu Pyịta bụ l'ọbo-iphe eswe, aatajẹ buredi, ekoduru ekoko. ⁴ O gude Pyịta tụa ya mkpọro. A bya agbàa ndu ojọgu ẹno ẹno ụzo ẹno woru dobe g'ẹphe cheje iya nche. Iphe, Herọdu rịru bụ l'ọo a -bọchaa iphe ya akpufutaru iya ọha. ⁵ Noo ya; Pyịta nọdu l'ụlo mkpọro; obenu lẹ ndu Chiochi epfukpọepho anụ Chileke epfushi iya ike l'iswi ẹhu iya.

*Ojosi, shi l'ẹka Nnajiuphu adzọ
Pyịta lẹ mkpọro*

⁶ O be l'enyashi, bụ nchi -bọhu bẹ aa-kputa Pyịta kpufutaru ọha; ọ nọdu eku mgbenya; ndu ojọgu labọ nọru iya ye l'echi eche iya nche. A tụa ya mkpọro uzi labọ l'ẹka. Ndu ojọgu nọdugbaa nche l'ọnu-uzo ọka-mkpọro ono. ⁷ A bya l'amaru; ojosi, shi l'ẹka Nnajiuphu pfuwaru l'ẹka ono, Pyịta nọ ono. Ụlo mkpọro ono mgburugburu nwukọtaepho kẹ phoo. Ojosi-imigwe ono bya enwua Pyịta ẹka kutee ya sụ iya: “Ngwa; tehu ẹgwegwa!” Mkpọro ono, a turu iya l'ẹka labọ ono weshihu daa l'alị. ⁸ Ojosi-imigwe ono sụ iya: “Ngwa; lishia akpọ uwe ngu ike yee akpọkpa ngu ẹgwegwa!” Pyịta bya emee g'e pfuru iya. Ojosi-imigwe ono sụ iya: “Chịta ukpo ngu gbaphua onwongu tso mu l'azu.” ⁹ Pyịta tsoru iya; ẹphe lufu l'ụlo mkpọro ono. Ophu Pyịta amadu l'iphe ono, ojosi-imigwe eme ono bụ iphe, meru ememe. O dobesu l'ọo nrwọ bẹ ya arwọ. ¹⁰ Ẹphe bya aghata ndu nche k'ivuzo; bya aghaa ndu k'ẹbo gbiriri jasụ ẹphe jerwua

onu-abata ẹka eeshije abahu l'ime mkpukpu. E gude mgbo-igwè guchia oguzo iya. Oguzo ono guhaa l'onwiya; ephe bya aghata tugbua. Ephe tsoru ọzo lanu l'ime mkpukpu ono. A bya l'amaru; ojozi-imigwe-a phuhuwa; paru Pyita haa nwekinyi iya.

¹¹ Pyita gbete teke ono maru iphe shi eme nu bya asu: "Nta be o doru mu enya l'iphe-a, bu iphe, meru ememe! Aa! ?Bu Nnajiuphu ziru ojozi-imigwe iya; o bya adzo mu l'eka Herodu; dzo mu l'eka iphemiphe, bu iphe, ndu Jiu ari l'ephe e-me mu."

¹² O maerupho eka ya no; bya atugbua jeshia ibe Meri phe, bu iya bu ne Jionu onye eekujekwapho Maku. A du igwerigwe dzukobe l'eka ono epfu anu Chileke. ¹³ Pyita bya akua eka l'oguzo. Nwamgboko, yee nemadzu bu gbaru jeshia amaru onye o bu. Ephe nwamgboko ono bu Roda. ¹⁴ O numa olu Pyita; ehutso ya ntumatu k'ophu o to guhaeduru ọzo ono; o gbaphu azu je echiaru phe mkpu su phe l'o kwa Pyita be pfuru l'onu-oguzo obu. ¹⁵ Ephe su iya: "?Bu obvu eme ngu?" O nodu epfushikwa iya pho ike. Ephe su l'oo-buru l'oo ojozi-imigwe Pyita.

¹⁶ Pyita nodu akukwa-a eka-a, oku-a. E mecha; ephe guhaa ọzo. O du phe oke biribiri g'ephe humaru iya. ¹⁷ O meeru phe eka paapaapa g'ephe ngaberu iya nchi. O bya eshi ishi lanu koru phe ge Nnajiuphu gude dufuta iya l'ulo mkporo ono. O su phe g'ephe koru iya Jiemusu waa unwunna ndu ophuu. O tugbua jeshia eka ozo.

18 O be l'utsu; ọ tufukpoo ndu ojoḡu ono, nọ nche ono ẹhu ọ Pyita meru. Ẹphe gbaahaa katakatakata. 19 Herodu sọ g'a chọ ya. A chọ ya; ọphu a hụmaduru iya. Ọ jichaa ndu nche ono aji bya ezia g'e gbutachaa pẹ ishi.

E mechaa; Herodu shi lẹ Jiudiya tųgbua jeshia Sizariya je anọ nwodu.

Herodu nọ ndzu rehu erehu

20 A nonyaa; opfu daru Herodu yele ndu mkpukpu Taya; waa ndu mkpukpu Sayidonu. Herodu voru ọku wua ẹhu. Ẹphe họ nemadzu ye g'e je arwo ya. Ẹphe vuru ọzo je arwo-buta Bulasutosu, bu iya bu onye eleta ọlo eze ẹnya; teme ẹphe jepfu eze teke ono je arwo ya g'e doshia opfu ono; kele ọ bu l'ali-eze iya be e shi ewotaru pẹ nri eriri.

21 O be mboku, Herodu turu onu opfu obu; ọ bya eyee uwe eze iya; bya anodu l'aba-eze iya bya awata eyeru ndu ono onu. 22 Ẹphe tọ ọzu sọ: "Ọ tọ bukwa nemadzu epfu opfua-o. Ọ buakwaa ya bu chi-o!" 23 Teke ono teke ono; ojozi-imigwe, shi l'eka Nnajiuphu chitakpọepho Herodu tọ ke gbaragadaga; kele ọ haru; e wota ubvu, gbaru Chileke nwekiya akwabe iya. Ẹkà bya eripyabe iya; ọ nwuhu.

24 Opfu Chileke kabakpọo edzuru ekameka; a kabakpọo adu igwerigwe kweta ke Nnajiuphu.

Aahota Banbasu yẹ Pọlu g'ẹphe je ezi ozi-oma

²⁵ Banabasù yẹ Sọlu jechaa ozi, e ziru phẹ; ẹphẹ shi lẹ Jierúsalemù laphushia azu lẹ Antiyọku. Ẹphẹ duta Jìonu onye eekujekwaphọ Maku; ẹphẹ l'iya swìru.

13

¹ Lẹ Chìochi, dù lẹ Antiyọku bẹ ọ dùru ndu mpfuchiru Chileke; mẹ ndu ezije opfu Chileke, nọ iya nù. Ẹpha phẹ bụ: Banabasù; waa Simiyonu onye ntushi-ẹpha iya bụ Nayijia, bụ iya bụ Nwuji; waa Lusiyosu onye Sayirini; waa Sọlu; waa Maneyenu; onye bụ yẹ Herodu, bụ eze bẹ e hefutaru l'unuphu lanù. ² O be ujiku lanù; ẹphẹ nọkobe aswì ẹgu epfu anù Chileke. Unme-dù-Nsọ sù phẹ: “Unu họtaru mu Banabasù yẹ Sọlu g'ẹphẹ je ejeeru mu iphe, mu kuru phẹ oku iya.”

³ Ẹphẹ swìá ẹgu pfuru nù Chileke bya abyabẹ phẹ ẹka l'ishi bya asù phẹ g'ẹphẹ jeshia.

Iphe, meru lẹ Sayipurosù

⁴ Eshinu ọ bụ Unme-dù-Nsọ ziru Sọlu yẹ Banabasù; ẹphẹ tųgbua jeshia Selusiya je abahù l'ųgbò-mini jeshia Sayipurosù. ⁵ Ẹphẹ jerwua Salamisu bya epfua kẹ Chileke l'ulo-ndzukọ ndu Jiu, nọgbaa l'ẹka ono. Ẹphẹ lẹ Jìonu onye eekujekwaphọ Maku swìkwarupho g'ooyejeru phẹ ẹka l'ẹje ozi ono.

⁶ Ẹphẹ kwasẹru ọha ono, eze-ẹnyimu gba-pheru ono jasù ẹphẹ jerwua Pafosu, nọkwapho l'alì ono. Ẹphẹ hùma onye Jiu, nọ l'ẹka ono, anọduje eme ọmamanshi; tẹme ọ buru onye mpfuchiru l'epfufe iphe, Chileke epfuduru. Ẹpha iya bụ Ba-Jizosu. ⁷ Yẹle ọchi-ọha alì ono nọdu

eshi ònyà. Èpha òchi-òha ono bú Sejiyosu Pòlosu; tème ò búru nwoke, makpòoru iphe shii. Òchi-òha ono bya ekua Banabasu yè Sòlu; kèlè ò dù iya g'ò nùma opfu Chileke. ⁸ Noo ya; Ba-Jizòsu meahaa gè ya kpòshia iphe, Sòlu phè byaru; kèlè ò tò dùdu iya g'onye eze ono kweta kè Jizòsu. Iphe, òza l'opfu Giriku bú Elimasu, bú iya bú onye emeje òmamánsi. ⁹ Noo ya bú; Unme-dù-Nsò bya eji Sòlu, onye eekujekwaphò Pòlu èhu. O kefuru iya ènya; ¹⁰ bya asù iya: “Ì bú nwa kè Obutuswe. Ò ngu bú onye emebyi iphemiphe, dù ree. Ò tò dùdu ùdu ùgho, ì tì ghòdu; òphu ò dùdu ègube èregede, ì tì gbadù. ?Bú teke ole bè ìi-hakpòò egude ùka epfubyishi òkpobe-opfu kè Chileke? ¹¹ Gè Chileke bya ebyia ngu èka. Nta-a bè ìi-wataèpho atsù ishi; òphu ì tì yìdu hùmabaa ìphóró shi l'ènyanwu nòò ujiku olemole.”

G'e ejia epfu-a; ènya gbahù iya kè tsùkiribaa. O bukuahaa ebuku; chòkashiahaa onye e-gude iya èka. ¹² Onye eze ono hùma iphe ono, meru nù ono bya ekweta kè Nnajiuphu, bú Jizòsu. Iphe kè Jizòsu ono, e ziru iya ono dù iya oke biribiri.

Iphe, eme lè Antiyòku, dù lè Pyisidiya

¹³ Pòlu phè bya abahù l'ùgbo lè Pafòsu jeshia Pega, bú mkpùkpù, dù lè Pamfiliya. O rwua l'èka ono; Jìònu onye eekujekwaphò Maku parù phè haa laphushia azù lè Jierúsalemù. ¹⁴ Èphe shi lè Pega tughua jerwua Antiyòku, dù lè Pyisidiya. O be mbòku eswe-atùta-unme ndu Jiu; èphe bahù l'ùlo-ndzukò ndu Jiu je anòdu; èphe lè ndu byaru

nụ. ¹⁵ A gụchaa iphe agụgu, shi l'ẹkwo ekemu Mósìsu waa ọphu shi l'ẹkwo ndu mpfuchiru Chileke; ndu-ishi ọlo-ndzukọ sụ g'e pfiaru Pọlu pẹ: “Ụnwunna anyi; ọ -bụru l'ọ duru opfu, unu e-pfu gude gbaa ndu-a, nọ l'ẹka-a unme; unu pfua ya.” ¹⁶ Pọlu gbalihu bya apaliaru pẹ ẹka g'ẹphe nọdu doo sụ: Unu gebekwa-o!

“Sụ-a: unubẹ ndu Ízurelu ibe mu mẹ unubẹ ndu ọzo, bụ ndu Chileke duru lẹ nsọ. ¹⁷ Chileke ndu-a, bụ Ízurelu-a họtaru ndiche anyi pẹ bya emee pẹ; ẹphe paa ẹka teke ẹphe shi bụru ndu byaru abyabya l'alì Ijiputu ono. Chileke gude eze ike nkiya dufuta pẹ l'alì Ijiputu. ¹⁸ Ọ takpọerupho umere pẹ nshi dua pẹ ụkporo apha labọ l'echiẹgu, e budu ebubu. ¹⁹ O gbushia ọha ẹsaa l'alì Kénanu bya eworu ndibe iya dochia; ẹphe nweru alì ono nọ iphe, ha g'unu apha l'apha ụkporo labọ l'apha iri.

²⁰ “E mechaa; ọ bya eyeaharu pẹ ndu-ikpe jasụ l'ogbo k'onye mpfuchiru, bụ Sámẹlu. ²¹ O be teke ẹphe sụru l'ọ dụ pẹ g'a sụ l'ẹphe nweru eze; Chileke họtaru pẹ Sọlu, bụ iya bụ nwa Kịshu; oshilọkpá Benjiaminu; ọ bụru eze pẹ ụkporo apha labọ. ²² Chileke wofuepho onye k'ono; ọ họtá Dévidi g'ọ bụru eze pẹ. Chileke pfuru opfu Dévidi sụ: ‘Dévidi, bụ iya bụ nwa Jiesi bụ onye dụ mu l'obu; onye e-mekọta iphemiphe, mu tüberu.’ ²³ Ọo Nwa Dévidi ono, bụ iya bụ Jizọsu bẹ Chileke yeru g'ọ bụru Onye-Ndzọta kẹ ndu Ízurelu, bụ iya bụ iphe, o kweru ukwe iya. ²⁴ Jizọsu -bya abya; Jiọnu vuhawaru ụzo raarụ iya ndu Ízurelu mgburugburu arara

g'ẹphe ghaa umere g'izimanu lwa phe azu g'e mee phe baputizimu. ²⁵ O rwujeepho teke Jionu e-jeghe ozi ono; o su phe: 'Bụ onye be unu dobesu le mu bu? O to bukwa mbedua bu onye obu, unu ele enya iya obu. Obenu l'onye k'ono e-mechaa etso mu l'azu; onye mu ta adudu iphe, mu bu ke ge mu yefu iya akpokpa, o yeru l'okpa.'

²⁶ "Unwunna mu; unube ndu shi l'okpa Ebirhamu me ndu ohozo, no l'eka-a, Chileke duru le nsu! Oo anyi l'unu be Chileke ziru ozi ono g'e zia anyi l'oo Jizosu adzo ndzu. ²⁷ Ndu bu le Jierusalemu waa ndu-ishi phe ta amakpokwaanu l'oo Jizosu bu Onye-Ndzota obu. Ophu o dokpodaaru phe nu enya; mbu opfu ndu mpfuchiru Chileke, aaguru phe l'eswe-atuta-unme, anwuta anwuta. E mechaa; epeh gbenu mee g'iphe, ndu mpfuchiru Chileke ono pfuru vua g'e pfuru iya teke epeh nmaru Jizosu ikpe onwu. ²⁸ Epeh su ge Payileti haa g'e gbua ya l'ebe abu l'o duru iphe, epeh maru, bu iphe, epeh a-su l'oo iphe, e gude egbu iya. ²⁹ Epeh mechaa iphemiphe, bu iphe, opfu Chileke pfuru ke nkiya; epeh shi l'eli oshi pazeta iya bya aparu iya lia l'ilu. ³⁰ Ole Chileke meru g'o shi l'onwu teta dzuru ndzu. ³¹ E mechaa; o woru onwiya goshi ndu epeh l'iya shi le Galili swiru je Jierusalemu. O goshi phe onwiya ujiku olemole. Nta-a buwaa phe bu ndu epfuru ndu Izurelu iphe, epeh humabutaru ke nkiya. ³² Iphe, anyi byaru bu g'anyi bya akporu unu ozi-oma ono, bu iya bu l'iphe ono, Chileke kweru ndiche anyi phe ukwe iya ono ³³ be o meakwaru anyibe oshilokpa phe. O

meru iya teke ono, o meru Jizosu o shi l'onwu teta dzuru ndzu ono. O buru iphe, ono bu iphe, e deru le Ebvu-oma k'ebo su:

"Oo ngu bu Nwa mu nwoke.

E -shi ntanu-a buwaa mu bu

Nna, nwuru ngu nu.*

³⁴ Chileke pfukwarupho ke ge ya e-me iya g'o shi l'onwu teta dzuru ndzu g'o to nwuhubahe anwuhu ophu o buru k'erehu erehu. O pfuru su:

Mu e-meru unu iphe-oma ono,

du nsu ono,

ta arwuhudu arwuhu ono,

mu kweru Dévidi

ukwe iya ono.†"

³⁵ Noo iphe, meru g'o gude o pfukwaapho l'eka ozo su:

"I tii kwedu g'onye nkengu,

i yeru obu rehu erehu.‡"

³⁶ Ole Dévidi meru uche Chileke l'ogbo nkiya; o bya anwuhu; e lia ya l'eka e liru nna iya oche phe; o nodu l'eka ono rehu. ³⁷ Obenu l'onye ono, Chileke meru o shi l'onwu teta dzuru ndzu ono te erehuduru erehu. ³⁸ Su-a; g'o doo unu enya g'unu hakota unwunna mu; l'oo Jizosu ono be Chileke shi l'eka iya gbuhaarū unu uzo, unu e-shi g'o garu unu nvu l'iphe-aji unu. ³⁹ L'ekemu Mosisu ta adukwa ike mee unu g'unu buru ndu pfuberekoto l'iphu Chileke. Obenu le teke unu byaru egude obu unu g'o ha kweta ke Jizosu; Chileke agukotaru unu nvu l'iphe-aji, unu meru.

* **13:33** 13:33 Gṇaa Ebvu 2:7. † **13:34** 13:34 Gṇaa Azá 55:3.

‡ **13:35** 13:35 Gṇaa Ebvu 16:10.

⁴⁰ Ọo ya bụ; g'unu letakwa ẹnya g'iphe ono, ndu mpfuchiru Chileke pfuru ono te eme unu. Ẹphe suru:

⁴¹ “Unu lenu! Unube ndu ono
akpọ Chileke ẹbo l'afu
ono.

G'ọ tufukwa unu ẹhu;
unu alaa l'iswi.

Kele iphe, mu e-me l'ogbo
unu-a bụ iphe,
unu ta abyadu ekweta l'ọ
bụ ọkpobe-opfu;
m'ọ betakpọoru e pfuaaru
iya unu. §”

⁴² “Pọlu yẹ Banabasu lufushiepho l'ulo-ndzukọ ono; ndu ono rwoọ phe sụ g'ẹphe lwabakwa azu l'idzu eswe-atuta-unme ọzo bya akọbaaru phe iphe ono. ⁴³ Ndu ono gbakashihuepho; ndu Jiu me ndu ọhozo, mewaru onwophe ndu Jiu; tsoru Pọlu yẹ Banabasu phe. Pọlu phe nọdu epfushiru phe ike sụ phe g'ẹphe ta ahakwa eze-iphe-oma, Chileke meru phe.

⁴⁴ “O be l'eswe-atuta-unme ọzo; ọ phodu nwanshii me mkpukpu ono l'ophu awufutakota bya l'ulo-ndzukọ ono bya anuma opfu Chileke.

⁴⁵ Ndu Jiu humaepho igwe ọha ono; ẹphe wata iji-ẹnya bya awata agbaghashi iphe, Pọlu ezi; wata iya ephu iphu. ⁴⁶ Pọlu waa Banabasu saahaa ya kpaa kpaa sụ phe: Ọo unube ndu Jiu be ọ gbaru ke g'e vuru ọzo zia ozi-oma-a. Obenu l'eshinu unu jikaru iya; ophu unu ekwedu

l'unu dũ k'enweru ndzũ ojejoje bẹ anyi a-ha unu ghaaru ndu abũdu ndu Jiu iphu nta. ⁴⁷ Kẹle o noo iphe, Nnajiuphu họtaru anyi zia anyi teke ono, ọ sũru:

“Mu họtaru unu
g'unu buru ìphóró ndu
abũdu ndu Jiu.

G'unu gude ozi ono,
Chileke e-shi dzọta ndiphe
ono gude jedzuru
mgboko mgburugburu.”

⁴⁸ Ndu abũdu ndu Jiu nũma iya; ẹhu tsoo phẹ; ẹphe jaahaa opfu kẹ Nnajiuphu ono ajaja. Ndu Chileke guhawaru lẹ ndu e-nweru ndzũ ojejoje; bya ekweta kẹ Nnajiuphu.

⁴⁹ Ozi-oma kẹ Nnajiuphu ono dzuru ẹkameka l'oha ono. ⁵⁰ Ndu Jiu kpalia unwanyi, bu ndu nweru ẹnya lẹ mkpukpu; bya aburu ndu anwu ẹka ndu Jiu; waa unwoke ndu-ishi lẹ mkpukpu ono; ẹphe wata emekpa Pọlu yẹ Banabasu ẹhu; bya achifu phẹ l'uswe iya ono l'ophu. ⁵¹ Ndu-ishi-ozì ono jishiaru phẹ urwuku okpa phẹ; ọ buru phẹ eje Ayikoniyomu. ⁵² Ẹhu nọdu atsọ ndu kẹ Kéreshi ono ọtso. Unme-dũ-Nsọ jikọta phẹ ẹhu.

14

Iphe, eme lẹ Ayikoniyomu

¹ O rwukwaapho lẹ Ayikoniyomu; Pọlu yẹ Banabasu bahukwapho l'ulo-ndzukọ ndu Jiu je epfukpọo opfu ono k'ophu ikpoto ndu Jiu waa ndu Gurisu kwetarũ kẹ Kéreshi. ² Obenu lẹ ndu Jiu ndu ophu, ekwetaduru nũ jeru akpalia ndu

ophu abudu ndu Jiu; yeru phe oku k'ophu ephe kporu unwunna ono ashi. ³ E mechaa; ndu-ishi-ozì ono noelaa odu l'eka ono. Ephe nodu l'eka Nnajiuphu asa nkiya kpa kpa. Nnajiuphu mee g'ike emeshi iphe-ohumalenya, dugbaa biribiri du phe; shi nno goshi l'iphe ono, ephe ezi k'eze-
iphe-oma iya ono bu okpobe-opfu. ⁴ Ikpoto oha, bu le mkpukpu ono keha ebo. Ndu asu l'oo ke ndu Jiu bu iya; ndu asu l'oo ke ndu-ishi-ozì ono bu iya.

⁵ Ndu ono, abudu ndu Jiu ono me ndu Jiu obu me ndu-ishi phe chia idzu g'ephe ripyabe ndu-ishi-ozì ono tugbaa phe le mkpuma. ⁶ No iya; ama gbaaru ndu-ishi-ozì ono; ephe gbalaa jeshia Lisutura me Debi, bugbaa mkpukpu labo, no le Layikoniya; mewaro ndu ozo, bunyabegbaa phe nu. ⁷ Eka ono be ephe jeru anodu ziahaa ozi-oma ono.

Iphe, eme le Lisutura waa le Debi

⁸ Le Lisutura be o duru nwoke lanu, iphe lonwushiru okpa. O nodu eniyeni k'eshinu ne nwuru iya. O buerupho adoparu be odopajeru; ebe o toko jeswee ije. ⁹ O nodukoepho l'eka o no ngabe nchi l'iphe, Polu epfu. No iya; Polu humaepho l'o kwetawaru k'ophu ee-me iya g'o wekorohu; o bya atabe iya enya l'iphu; ¹⁰ bya epfua ya pfushia ya ike su: "Gbeshi pfuru apfuru!" Nwoke ono pfulihu tsoru ekameka zo-pheahaa. ¹¹ Ikpoto ndu ono humaepho iphe, Polu meru; ephe gude opfu-ali phe, bu opfu ndu Layikoniya chiahaa: O-ji-l'eka togbo-o! "Oke agwa, doberu anyi

aghoshia nemadzū byapfuta anyi-o!” ¹² Ẹphe sū lẹ Banabasū bụ Zeyusu; Pọlu bụru Hemisu; eshinu ọ bụ iya aasa opfu. ¹³ Noo ya; onye agwajẹ Zeyusu shi l'eze-ulo agwa ono, nọfuru anọfu lẹ mkpukpu ono haru oke-eswi chita tukaa ya okoko byatashia l'onu ẹka e shije abata lẹ mkpukpu ono g'ẹphe l'igwe ọha ono gbua gude gwaa ndu-ishi-ozu ono.

¹⁴ Banabasū yẹ Pọlu nūmaepho iphe, ẹphe abya ememe; ẹphe dojaha uwe phẹ ẹbo gbagbua gbapfu ikpoto ndu ono je adakaha phẹ l'echi chia mkpu sū: ¹⁵ “Ndu mu; ?bụ gūnu bẹ unu eme nno? ?Unu ta amadu l'anyi bua nemadzū g'unu bụ? Iphe, anyi byaru bụ g'anyi zia unu ozi-oma; g'anyi mee unu g'unu tuko agwa ono, adudu iphe, ẹphe bụ ono ghaaru azu; lwapfuta Chileke, dzu ndzu; mbu Chileke, bụ iya meru igwe mee ali bya emee eze-enyimu waa iphemiphe, bu phẹ l'ime. ¹⁶ Lẹ mbu bẹ ọ haru ndiphe ẹphe nodu eshi uzo, du phẹ ree. ¹⁷ Ọle oogudeje iphe, du ree, oomeje gude goshi onye ya bụ. Oodzejeru unu mini; teme iphe, unu koru l'ali bẹ oomeje g'ọ mia mebyi teke gbaru iya nu. Ọ nodu anujije unu ẹpho; teme ọ nodu emeje g'obu tsoo unu utso.” ¹⁸ Ẹphe pfuchakpoo nno; mbu ndu-ishi-ozu ono; ọ buleru-a l'ehuka bẹ ẹphe gude sede mkpukpu ono g'ẹphe te ejehẹ agwa iphe ono g'ẹphe tūberu.

¹⁹ E gudekwadu-a nno; ndu Jiu, shi lẹ Antiyoku waa Ayikoniyomu byarwuta. Ẹphe bya epfuta ikpoto ndu ono yeru onwophe; bya atuahaa Pọlu mkpuma. Ẹphe tūa ya mkpuma ono jeaduru

ẹ̀phe dobesu l'ọ nwùhuwaru bya alọo ya wu-ruwuru lọfu lẹ̀ mkpụ̀kpụ̀ ono. ²⁰ Obenu lẹ̀ ndu kẹ̀ Kéreshi byaru anọ̀-pheẹ̀ ya phọ̀ mgburugburu; ọ̀ gbalihu. Ẹ̀phe laphushia azụ̀ l'ime mkpụ̀kpụ̀ ono. O be lẹ̀ nchitabọ̀hu iya yẹ̀ Banabasu swìru jeshia Debi.

Pọ̀lu phẹ̀ alaphụ̀ azụ̀ lẹ̀ Antiyọ̀ku Siriya

²¹ Pọ̀lu phẹ̀ zia ozi-oma kẹ̀ Chileke shii lẹ̀ Debi. Ẹ̀phe pfuta ndu dọ̀ igwerigwe; mee phẹ̀ ẹ̀phe bya etsoahaa ọ̀zo Jizọ̀su. Ẹ̀phe tųgbua teke ono laphushia azụ̀ lẹ̀ Lisutura; gbẹ̀waro l'ẹ̀ka ono jeshia Ayikoniyomu; bya eshikwaphọ̀ lẹ̀ Ayikoniyomu jeshia Antiyọ̀ku. ²² Ẹ̀phe je je emee g'ọ̀kpoma shihu ndu kẹ̀ Kéreshi, nọ̀ l'ẹ̀ka ono ike. Ẹ̀phe bya eyeru phẹ̀ ọ̀kpụ̀-ikike g'ẹ̀phe nọ̀shikpoekwapho ike l'iphe ono, ẹ̀phe kwetarụ̀ onoya. Ẹ̀phe nọ̀du ezi ndu ono l'ẹ̀kameka, ẹ̀phe jekpọ̀oru sụ̀: “Unu makwarụ̀ l'anyi jefutaje iphe-ẹ̀huka, dọ̀ igwerigwe; tẹ̀me anyi abahụ̀ l'ẹ̀ka Chileke bụ̀ eze.” ²³ Ẹ̀phe bya ahọ̀tagbaa nemadzụ̀ mee ẹ̀phe bụ̀ru ọ̀gerenya lẹ̀ Chìochi lẹ̀ Chìochi. Ẹ̀phe bya aswị̀a ẹ̀gu pfuru nù Chileke, bụ̀ iya bụ̀ onye ẹ̀phe kwewaru l'ọ̀o ya bụ̀ Nnajiuphu phẹ̀; bya eworu phẹ̀ ye iya l'ẹ̀ka.

²⁴ Ẹ̀phe jegbabẹ̀chaa Pyisidiya bya ejeshia Pamfiliya. ²⁵ Ẹ̀phe bya epfuchaa opfu kẹ̀ Chileke ono lẹ̀ Pega bya ejeshia Ataliya. ²⁶ Ẹ̀phe gbẹ̀ l'ẹ̀ka ono kpọ̀ru ọ̀gbo jeshia Antiyọ̀ku, bụ̀ iya bụ̀ ẹ̀ka ono, e yeru phẹ̀ l'ẹ̀ka gẹ̀ Chileke mejeru phẹ̀ eze-iphe-oma l'eje ozi ono, ẹ̀phe jefufuru nta ono.

²⁷ Ẹ̀phe jerwua Antiyọ̀ku ono bya achikobe ndu Chìochi l'ẹ̀ka lanụ̀ bya akọ̀oru phẹ̀

iphemiphe, Chileke gude phẹ mee; kooru phẹ gẹ Chileke gude guhaaru ndu abudu ndu Jiu ọzo g'ẹphe kweta nkiya. ²⁸ Ẹphe lẹ ndu kẹ Kéreshi noo ọdu l'ẹka ono.

15

Ndzuko Jierúsalemú

¹ Ọ duru ndu shi lẹ Jiudiya bya bya awata ezi unwunna ono sù: “A taa dzokwa unu gbahaa l'unu buru úbvù g'ekemu Mósìsù sùru g'e buje iya.” ² Pọlu yẹ Banabasù sù l'iphe, ẹphe epfu bu ọka. Ẹphe lẹ Pọlu phẹ tọpfuru ẹgo. A nonyaa; a bya achia idzu sù lẹ Pọlu waa Banabasù waa ndu kẹ Kéreshi, haru noo lẹ Antiyọku l'e-je Jierúsalemú je epfuaru ndu-ishi-ozì waa ndu e meru ọgerenya lẹ Chiochi iphe ono.

³ Ndu Chiochi byanu ezia phẹ; ẹphe jeshia. Ẹphe shita Fonishiya lufuta lẹ Samériya jeshia. Ẹphe noo akọ l'ẹkameka gẹ ndu abudu ndu Jiu gude dakobewaa bya ewowaru onwophe ye Jizosù l'ẹka. Ozi ono tsokota unwunna ọtso shii.

⁴ Pọlu phẹ rwua Jierúsalemú; ndu Chiochi mẹ ndu-ishi-ozì; mẹ ndu e meru ọgerenya lẹ Chiochi kwatakpoọ nata phẹ okpobe anata. Ẹphe bya akokotaru phẹ iphe, Chileke gude phẹ mee.

⁵ Ndu gba l'ogbo Fárisii, haru buwaru ndu kẹ Kéreshi gbalihu sù: “G'e bukwaa ndu ono abudu ndu Jiu ono úbvù. L'e zia phẹ l'ẹphe mefutajekwapho ekemu, Mósìsù turu.”

⁶ Ndu-ishi-ozì waa ndu e meru ọgerenya bya edzukobe g'e pfua opfu ono. ⁷ E pfunyakpoephọ opfu ono; dzokashinyaa ya; Pyita

gbalihu bya asù: “Ùnwunna mu; ?ò kwa l'unu maru lẹ teke òhawaa ẹnya bẹ Chileke họtajeru mu gẹ mu je ezia ndu abudu ndu Jiu ozi-oma ono g'ẹphe anuma bya ekweta kẹ Jizosu. ⁸ Chileke; onye bụ iya maru okpoma nemadzu goshi anyi lẹ ya nataru pẹ; kẹle ọ nuru pẹ Unme-dụ-Nsọ g'ọ nuru anyịbedua. ⁹ Ọo iphe anyi bụ bẹ ẹphe bụ l'iphu Chileke; kẹle ọ sashiwaru pẹ iphe-ẹji, ẹphe meru. Iphe, meru g'o gude ọ sashia pẹ iphe-ẹji ono buru l'ẹphe kwetarụ. ¹⁰ Sụ-a; ? bụ gunu meru iphe, unu eme g'unu hua Chileke ama sụ g'ẹphe meje iphe, ekemu pfuru? Eme ẹgube ono bukwa ivu-erwa bẹ unu ebo pẹ; mbu ivu-erwa, anyi adudu ike vua; ophu nna anyi oche pẹ adudu ike vua ya. ¹¹ Awakwa-o! Anyi kwetarụ lẹ Nnajiuphu, bụ Jizosu e-gude k'eze-iphe-oma iya dzọo anyi. Ọ bukwarupho g'oo-dzọ pẹ bụ ono.”

¹² Igwe ọha ono nọ-kirishia ngabẹ nchị. Pọlu yẹ Banabasu kọahaa iphe-ohumalenya, dugbaa biribiri, Chileke gude pẹ meeru ndu abudu ndu Jiu. ¹³ Ẹphe kọebekpoe ya phọ; Jiemusu gbalihu sụ: “Ùnwunna mu; unu ngabekwa nchị l'iphe-a, mu abya epfufu-a. ¹⁴ Sayimonu kọwaru anyi gẹ Chileke meru teke o beberu họtahaa ndu abudu ndu Jiu g'ẹphe buru ndu nkiya. ¹⁵ Iphe, ndu mpfuchiru Chileke pfuru yẹ opfu Pyita ono je adagba buerupho iphe lanu, bụ iya bụ g'e deru iya l'ekwo-opfu Chileke sụ:

¹⁶ “E -mechaa bẹ mu a-lwa
bya akpukwaa ulo ibe
Dévidi, zeru ezeze.

Mu e-gude mkpokpo ụlo ono
kpulia ya ọzo.

17 Ọo ya bụ gę ndu ọzo g'ephe
hakpoo awatakwanu
achọ Nnajiuphu,
bụ iya bụ iphe,
bukpoo ohamoha,
mu kukotaru
g'ephe bya aburu
nkemu.

Noo iphe, oopfụ;
mbụ Nnajiuphu,
emekotaje
iphemiphe ono.*

18 Iphemiphe, Chileke eepfu bę
Chileke ono makotaru
e -shi teke mgboko
du.”

19 “Ọo ya bụ l'onu, mbedua eye bụ g'anyi te
ejekwa eme iphe, a-tsuru ndu ono shi l'echilabọ
ndu abudu ndu Jiu bya awata etso Chileke
ono. 20 G'anyi dechiaru phezkwosụ g'ephe te
erijekwa iphe, a gwaru iphe; kele e merwuru
iya emerwu; ophu o dukwa onye ejepfufe onye
nwanyi ta abudu nyee ya; ophu ephe atajekwa
anu, a swigburu aswigbu; ophu ephe atajekwa
mee-iphe. 21 Kele ekemu Mosisu bę e shiwaa
uzenya guta l'ulo-ndzuko. O to dudu eswe-
atuta-unme, a ta agudu iya. Temе a nodu ara
iya arara le mkpukpu le mkpukpu.”

* 15:17 15:17 Gunaа Émọ 9:11,12.

Èkwo, e deru nù ndu kẹ Kéreshi, abùdu ndu Jiu

²² Noo ya bụ; ndu-ishi-ozì waa ndu e meru ọgerenya; mękpoo ndu Chìochi l'ophu bya achia idzu bya aharu nemadzù họtà yeru Pọlu yẹ Banabasu g'ẹphe je Antiyọku. Ndu ẹphe họtaru bụ Jiudasu onye eekuje Basabasu waa Sayilasu. Umadzu ẹbo ono tuko yiru lẹ ndu-ishi lẹ Chìochi.

²³ A bya edee ẹkwo nù phẹ. Iphe, e deru bụ:

“Anyibe ndu-ishi-ozì mę ndu e meru ọgerenya, bụ unwunna unu l'ekelekọta unube unwunna, abùdu ndu Jiu, nọ lẹ Antiyọku mę lẹ Siriya; mę lẹ Silisiya. ²⁴ Anyi nọmaru l'ọ duru ndu shi l'ogbo anyi-a, byaru egude opfu ọnu gbaghashia unu obu g'ẹhu te ebvuru unu ebvuru. Ẹphe sùru g'unu buje úbvù; unu eme iphemiphe, ekemu pfuru. Ọ tọ bukwa anyi ziru phẹ g'ẹphe bya eme nno. ²⁵ Noo iphe, o gude obu anyi bụru nanù; anyi chia idzù sù g'anyi haru nemadzù họtà zia g'ẹphe bya akaru unu. Ndu ono, anyi ziru ono bẹ ẹphe l'ẹguru ọnyà anyi phẹ, bụ Banabasu yẹ Pọlu swì. ²⁶ Banabasu yẹ Pọlu bụ ndu ono, tuchawaru ishi ndzù phẹ k'iswi ẹhu Nnajiuphu anyi, bụ Jizọsu Kéreshi. ²⁷ Anyi ziru Jiudasu yẹ Sayilasu g'ẹphe bya l'onwophe gudewarọ ọnu pfuwarurọ unu iphe-a, anyi deru edede-a. ²⁸ Kẹle Unme-dù-Nsọ bẹ anyi l'iya chiru idzu sù l'anyi tee boedu unu ivu ọzo gbahaa ishi opfu-a, bụ iya bụ: ²⁹ G'unu te erijekwa iphe, a gwaru iphe; ophu unu atakwa mee-iphe; ophu unu atakwa anu, a swigburu aswigbu; ophu unu apharwushijekwa onwunu.

Unu -mewaa egube ono be ọo-duru unu le ree. Unu buru guu.”

³⁰ A sù ndu e ziru ozi ono g'ephe jeshia. Epe jerwua Antiyoku bya achikobe ndu Chiochi ono l'eka lanu bya eworu ekwo ono nu phe. ³¹ Epe guchaepho ekwo ono; ehu tsoahaa phe k'ozì ono, meru g'ephe patsua unme ono. ³² Jiudasu yee Sayilasu, buchakwaapho ndu mpfuchiru Chileke l'onwophe pfiaru unwunna ono opfu noo ọdu; eyeru phe oku g'obu shihu phe ike bya emekwapho g'ekwekwe, epe kweru ke Kereshi kabaa eshihu ike. ³³ Epe nonyaa l'eka ono; unwunna ono kwakoberu phe su g'ephe laa l'ehu-guu. Epe laphu azu lapfushia ndu ziru phe nu. ³⁴ Sayilasu su le yebedua a-nobaa l'eka ono.

³⁵ Polu yee Banabasu je anotota le Antiyoku. Epe le ndu ozo nodu ezi opfu Nnajiuphu ezizi bya ara iya arara.

Polu yee Banabasu eshi iche iche

³⁶ A bya anokwaa ujiku olemole; o be ujiku lanu; Polu su Banabasu: “G'anyi laphu azu l'iphe, bukpo mkpukpu, anyi mewaru epe maru opfu ke Nnajiuphu je agbaphechaa unwunna g'anyi amawaruro g'ephe eme ala.”

³⁷ Banabasu su g'ephe duta Jionu onye eekujekwapho Maku g'ephe l'iya swiru. ³⁸ Polu sukwanu l'o ka ree g'ephe te edutahe egube onye ono, gbalaru g'ephe no le Pamfiliya; ophu o tsoduru phe jefufu ozi ono. ³⁹ Epe tu-tabe iya ego k'ophu a nonyaru; epe swikata shia iche iche. Banabasu duta Maku; epe jeshia Sayipurosu.

⁴⁰ Pòlu duta Sayilasu tughua. Ùnwunna woru phẹ ye l'ẹka Chileke gẹ Chileke mejeru phẹ eze-
iphe-oma. ⁴¹ Pòlu jekọta Siriya waa Silisiya;
emekọta g'obu shihu ndu Chìochi, nọgbaa l'ibiya
oo ike.

16

Timoti etsoru Pòlu yẹe Sayilasu

¹ Pòlu phẹ rwua Debi bya ejekwaphọ Lìsutura. O dọru onye kẹ Kéreshi, bu l'ẹka ono. Ẹpha onye ono bu Timoti. Timoti ono bu nwanyị Jiu nwuru iya. Nwanyị ono bukwapho onye kẹ Kéreshi. Nna Timoti ono buru onye Gurisu. ² Ùnwunna, bukọta lẹ Lìsutura mẹ ndu ophu bu lẹ Ayikoniyomu epfukọtaepho lẹ Timoti bu ọkpobe nemadzu. ³ Pòlu sù lẹ ya e-duta Timoti gẹ yẹe ya swìru. O duta iya bya ebua ya úbvù. Iphe, o gude bua ya úbvù bu l'iphe, bukpoo ndu Jiu, bukọta l'ẹka ono mawaru lẹ nna Timoti bu onye Gurisu. ⁴ E mechaa; ẹphe l'iya swìru tughushia. Iphe, bukpoo mkpukpu, ẹphe ghataru; ẹphe akọkotaru ndu kẹ Kéreshi idzù ono, ndu-ishi-ozì waa ndu e meru ọgerenya chìru lẹ Jierúsalemu ono. Ẹphe nọdu asuje phẹ g'ẹphe meje g'a chìru ono. ⁵ Oo ya bu; e mee Chìochi ono g'ọ hakọta; ẹphe kabaa eshihu ike l'ekwekwe, ẹphe kweru kẹ Kéreshi; tẹme ẹphe nọdu aka shii mbọku-mbọku.

Ọphulenya Pòlu lẹ Tiowasu

⁶ Ẹphe jee g'ẹphe bahu lẹ Eshiya g'ẹphe epfua opfu Chileke l'ẹka ono; ophu Unme-du-Nsọ ekwedu. O buru iya bu l'ẹphe akwasẹru ghabua

ọha Firijiya waa Galeshiya. ⁷ Ẹphe jerwua mgba Misiya ẹphe lẹ Bitiniya; ẹphe jeshia abahụ lẹ Bitiniya; ọphu Unme Jizọsu ekwedu. ⁸ Ẹphe je aghajaa alì Misiya jeshia Tirowasu. ⁹ O be l'enyashi g'ẹphe rwuru Tirowasu; Pọlu hụma onye Masedoniya l'ọphulenyà. O bya apfuru Pọlu l'iphu arwo iya asuje: "Jiko ghabunaa byatashia Masedoniya bya eyeru anyi ẹka!" ¹⁰ Pọlu phuchaepho ọphulenyà onọ; anyi kwakọbe teke onọ teke onọ jeshia Masedoniya; kẹle o dowarụ anyi ẹnya lẹ Chileke eku anyi g'anyi bya ezia phẹ ozi-oma kẹ Chileke l'ẹka onọ.

*Lìdiya anata Jizọsu g'ọ bụru
Nnajiuphu iya lẹ Filipayi*

¹¹ Oo ya bụ; anyi gude ụgbo shi lẹ Tirowasu tugbuà bya akpọghaa jeshia Samoturesu; shiwarọ l'ẹka onọ kpọru ụgbo bahụ lẹ Niyapọlisu lẹ nchitabọhu iya. ¹² Anyi shi lẹ Niyapọlisu gude ọkpa bamihuwarọya Filipayi, bụ iya bụ ishi alì Masedoniya; tẹme ọ bụkwarupho mkpụkpu, ndu shi Romu bu. Anyi nọkpoo nwujiku olemole lẹ mkpụkpu onọ. ¹³ O be mbọku atụta unme; anyi shia ọnu ọguzo mkpụkpu onọ jeshia l'agụga ẹnymu. Ẹka onọ bẹ anyi dobesu l'ọo ẹka ndu Jiu edzukoje epfu anụ Chileke. Anyi rwua bya anọ-zeta wata epfuru unwanyi, dzukọru l'ẹka onọ opfu Chileke. ¹⁴ Onye lanụ l'unwanyi onọ, nūmaru opfu anyi onọ bụ Lìdiya. Lìdiya onọ bụ onye Tayatayira. Oogba nghọ ẹkwa uswe-uswe. O bụ nwanyi, abudu onye Jiu; ọle Chileke duru iya lẹ nsọ. Nnajiuphu bya anwusaa ya obu; ọ ngabẹ nchì l'iphe, Pọlu epfu. ¹⁵ E mee yẹ ndibe

phẹ baputizimu. Ọ sù anyi: “Unu byanụ anọta l'ibe mu mẹ unu -kwewaa lẹ mu bụwaa onye kweru kẹ Nnajiuphu.” Ọ rwonyanaa anyi; anyi jeshia.

Pọlu nọ mkpọro lẹ Filipayi

¹⁶ O rwua ujiku lanụ; anyi nọdu eje ẹka aanọduje epfu anụ Chileke; anyi hụma nwamgboko, bụ ohu; tẹme ọbvụ buru iya l'ẹhu k'ọphu ọogba ẹja. Ndu nwe iya nụ bẹ ọokpatakpooru oke okpoga l'agba ẹja ono. ¹⁷ O tsoahaa anyi lẹ Pọlu. Ọ nọdu echi mkpu asuje: “Ndu-a bụkwa ndu ejeru Chileke, bụ Ọkalibe-Kangokotaru-nụ ozi. Ẹphe aakọru unu ụzo, ee-shi dzọo unu.” ¹⁸ Mbọku-mbọku l'oopfu iya. A nọnyaa iphe ono, oopfụ ono kabakpọo adu Pọlu ashị k'ọphu ọ tọ duedu ike ata nshi. Ọ ghakọbe bya asụ ọbvụ ono: “Mu gude ẹpha Jizosu Kéreshi akarụ ngu g'ị lufuta l'ẹhu nwata ono!” Epfupfu, oopfụ iya; ọbvụ ono lufu nwata ono l'ẹhu. ¹⁹ Ndu nwe iya nụ hụmaepho l'ọbvụ ono lufuwaru iya l'ẹhu k'ọphu ọ tọ kpataeduru phẹ okpoga; ẹphe gude Pọlu yẹ Sayilasụ kpuru phẹ kpufu aswa; kpupfu ndu-ikpe phẹ, ²⁰ bụ iya bụ ndu-ikpe ndu Romu; je asụ phẹ: “Ndu-a bụ ndu Jiu, byaru anyi akpataru opfu lẹ mkpukpu. ²¹ Ẹphe ezi omelalị, ta abudu ekemu-alị, gbaru anyi l'edobe; ọphu ọ budu ekemu-alị anyibe ndu Romu. Ẹbe anyibedua etsokwa ẹgube omelalị ono-o!” ²² Ikpotọ ndu ono wulihu g'ẹphe tsua Pọlu phẹ otsukputu; ndu-ikpe ono woru uwe Pọlu yẹ Sayilasụ lawashia sù g'e chia phẹ ẹchachi. ²³ E chiebe phẹ ẹchachi kpachaa

akpachaa; bya enwuru phẹ nwuba l'ulo mkpọro. A sụ onye eche ụlo mkpọro g'ọ tuchikwaa ụlo mkpọro ono gwa ya kpukpurukpu. ²⁴ Onye eche ụlo mkpọro ono gude l'e pfuru egube ono woru phẹ jeye l'ohu l'ohu ime ụlo mkpọro ono. O tụa phẹ mkpọro bya akporu phẹ okpa ye l'oshi, a tufushiru ụzo.

²⁵ O betashia l'echi abali; Pọlu yẹ Sayilasụ nọdu epfu anụ Chileke bya ekwe ebvu anụ iya. Ndu ephe l'ephe nọ l'ulo mkpọro l'eka ono nọdu angaru phẹ nchị. ²⁶ Teke ono teke ono; alị nmaahaa jiiijiii; kwata anmashị iya ike. Ụlo ono nmakota jiiijiii jasụ l'okpa iya. G'e jia epfua; ụzo ụlo mkpọro ono tuko ghashia ghegbaru onu. Mkpọro, a turu onyemonye tuko gbushihuchaa. ²⁷ Onye eche ụlo mkpọro ono tehu bya ejeshia ele enya; ụlo mkpọro ghegbawaaru onu. O dobesu lẹ ndu nokota l'ulo mkpọro ono gbalachaawaru. O mịtaepho ogu-echi iya amịta gẹ ya nmagbua onwiya. ²⁸ Pọlu chishia mkpu sụ iya: "Te ejekwa ememe! Te ejekwa ememe! Ta adukwa iphe, iime onwongu! Anyi nokotakwaa l'eka-a!"

²⁹ Onye ono, eche ụlo mkpọro ono sụ g'a nwutaedu oku. O gude ehụ anmanma; eka ndzụ agụ iya gbagbua je adaa kpurumu lẹ mgboru okpa Pọlu yẹ Sayilasụ. ³⁰ O bya edufuta phẹ bya asụ phẹ: "Ndu mu; ?bụ gunu bẹ mu e-me g'a dzọo mu?"

³¹ Pọlu phẹ sụ iya: "Kweta kẹ Nnajiuphu, bụ Jizosu Kéreshi g'aa-dzọo ngu; gụ lẹ ndibe ngu g'unu ha." ³² Pọlu phẹ bya epfuaru iya kẹ Nnajiuphu; pfukwaaru iya phọ ndu nokota l'ulo

iya g'èphe ha. ³³ Onye eche ụlo mkpọro ono bya eduta phẹ lẹ teke onokwaphọ l'enyashi ono je asachaa phẹ ẹka ono, e chibashiru phẹ ẹhu ọnyá ono. E mee yẹle ndibe iya baputizimu l'enyashi onokwaphọ. ³⁴ O duru Pọlu yẹe Sayilasụ laa ibe iya je anụ phẹ nri; ẹphe ria. Ẹmereme ji yẹe ndibe iya ẹhu; kele nta-a bẹ ẹphe byawaru bya amaru Chileke ono, bụ iya bụ ọkpobe Chileke ono.

³⁵ O be l'utsu iya; ndu-ikpe Romu ono zia ndu ọgbogu phẹ g'èphe je ezia g'a haa Pọlu phẹ g'èphe la.

³⁶ Onye eche ụlo mkpọro ono bya ezia ya Pọlu; sụ iya: "Ndu-ishi sụkwaru g'a haa gụ lẹ Sayilasụ g'unu la. Unu tọkwapho nwẹhu tughua lashi nta-a lẹ nchị odo."

³⁷ Obenu lẹ Pọlu sụru ndu ọgbogu ono: "E te ejekwaru anyi ekpe ikpe; g'ọ ka mma l'a nmaru anyi ikpe. E chia anyi iphe l'edzudzu-ọha; l'ẹka anyi bụkwa-a ndu Romu. E nwuru anyi ye lẹ mkpọro. Nta-a bẹ ẹphe sụru g'anyi la lẹ mpya. Ono bẹ tee medu ememe! G'èphe bya l'onwophe bya edufuta anyi."

³⁸ Ndu ọgbogu ono je epfuaru ndu-ikpe ẹgube ono. Ndzụ rwuta phẹ g'èphe nọmaru lẹ Pọlu yẹe Sayilasụ bụ ndu Romu. ³⁹ Ẹphe je je arwọo Pọlu phẹ arwọrwo. Ẹphe dufuta phẹ l'ụlo mkpọro ono bya arwọo phẹ g'èphe lufuru phẹ lẹ mkpukpu. ⁴⁰ Pọlu yẹe Sayilasụ lufuta l'ụlo mkpọro ono bya ejeshia ibe Lidiya. Ọ bụru l'ẹka ono bẹ ẹphe jepfuru unwunna je yechaaru phẹ ọkpukpu ike sụ g'obu shihu phẹ ike; ọ bụru phẹ atughbu.

17

Iphe, eme lẹ Tesalonayika

¹ Pọlu yẹe Sayilasú tųgbua ije je aghabua Amfipolisu waa Apoloniya. Ẹphe bahụ lẹ Tesalonayika. Mkpụkpụ onó bẹ ụlò-ndzukọ ndu Jiu dọ. ² Pọlu bya ejee l'ụlò-ndzukọ onó, bụ iya bụ g'oojejhawa. Ọ kpọkube jee ya eswe-atụta-unme ẹto. Ọ gude iphe, e deru l'ẹkwo-opfu Chileke asarụ phẹ opfu; ³ bya emee opfu Chileke onó g'o doo phẹ ẹnya; goshi phẹ lẹ Kéreshi ọbu bẹ jefutaje iphe-ẹhuka nwuhu; l'e lia ya. L'ooshi l'ọnwu teta dzuru ndzu. Ọ bụru Jizọsu-a, mu epfuru unu opfu iya-a bụ Kéreshi ọbu. ⁴ Ọ nweru ndu Pọlu yẹe Sayilasú pfutaru; ẹphe laaru phẹ. Ọ nwekwaruphọ ikpoto ndu Gurisu, Chileke dọru lẹ nsọ mẹ igwerigwe unwanyi, nweru ẹnya, ẹphe pfutakwaruphọ yeru onwophẹ.

⁵ Obenu lẹ ndu Jiu wataru ejiru iya iji-ẹnya. Ẹphe bya eje akpakọo obokoboko nemadzu l'aswa bya agbaa ọgbo. Ẹphe kpakaa mkpụkpụ onó; mkpụkpụ gbaahaa gharagharaghara. Ẹphe zeru gidigidi zeba l'ibe Jiasonu ẹka ẹphe achọ Pọlu yẹe Sayilasú g'ẹphe gude kpufutaru ọha.

⁶ Ọphu ẹphe ahumaduru phẹ; ẹphe kpụta Jiasonu bya aharu unwunna anyi ọzo kpụta yeru iya. Ẹphe kpuru phẹ kpụjeru ndu-ikpe mkpụkpụ je asụ phẹ: "Ndu-a, woru mgboko l'ophu gha igharaphu-a bẹ byaakwaru ibiya-a; ⁷ Jiasonu gbẹ duta phẹ ẹphe je anọdu l'ibe iya. Ndu onó bẹ tųkokwaru ekemu eze nnajioha, bụ Siza egbukakọta egbuka. Teme ẹphe sụ l'ọ dọru onye eze ọzo, dọ nụ, ẹpha iya bụ Jizọsu."

⁸ Èhu gbangahù òha waa ndu-ikpe mkpùkpu ono g'èphe nùmaru iphe ono. ⁹ E gbubuaru Jiasonu yèe ndu e guderu yèe ya nre; tubuaru phè okpoga, èphe e-ye, bükwanu a -nùmabaeduru ùkporo phè lè mkpùkpu ono òzobaa; èphe anataphu okpoga phè azù. Èphe bya eyee nre ono; a haa phè èphe lashia.

Iphe, eme lè Beriya

¹⁰ O be l'ènyashi; ùnwunna ono meèpho ègwegwa dufu Pòlu yèe Sayilasù; èphe jeshia Beriya. Èphe jerwua; bya ejeshia l'ùlo-ndzukò ndu Jiu. ¹¹ Ndu èka ono ka enweru obu ìphóró e -me lè ndu Tesalonayika. Ò nòdu agù phè agùgu anùma ozi-òma ono. Mbòku-mbòku èphe agù èkwo-opfu Chileke g'èphe maru ? iphe, Pòlu phè epfu búa eviya? ¹² Ò buru iya bù lè ndu dù igwerigwe ekweta; mèkpoo igwerigwe ùnwanyi Gurisu, nweru ènya l'èka ono mèkwapho unwoke Gurisu. ¹³ Ndu Jiu, bu lè Tesalonayika gbè l'èka ono nùma lè Pòlu eziakwa opfu Chileke lè Beriya; èphe bya l'èka ono bya agbaghashia òha ono; woru phè kpalia bya eyeru phè kurukuru. ¹⁴ Ùnwunna dutaèpho Pòlu ègwegwa dufu durwua ya eze-ènyimu. Timoti yèe Sayilasù nò-kpe azù lè Beriya. ¹⁵ Ndu edu Pòlu durwua ya Atensu. Èphe laphushia azù lè Beriya. Pòlu sù phè gè Sayilasù yèe Timoti byapfutakwa iya ègwegwa.

Iphe, eme lè Atensu

¹⁶ Pòlu nòdu lè Atensu cheaharu Sayilasù yèe Timoti. Ò hùma g'ènya agwa habe shii lè mkpùkpu ono. Ò phùshiahaa ya ùphu ike

l'òkpoma. ¹⁷ Èphe lẹ ndu Jiu mẹ ndu Gurisu, anwu ẹka ndu Jiu nọdu anọduje atụ ẹgo l'ulo-ndzuko ndu Jiu. O nọdu ejejekwaphọ aswa mbọku-mbọku ẹphe lẹ nwa ndu ọphu ọ humaru l'ẹka ono abọahaa kẹ Chileke. ¹⁸ O duru ndu mmamiphe, shi l'ogbo eekuje Epikuriya waa Su-toyiku, byaru ẹphe lẹ Pọlu tọahaa ya. Ndu asụ: “?Bụkwa ole bẹ nwa ọwa-a, epfu bẹbeebēe-a epfu?”

Ndu asụ: “O dukwa g'ọ duru agwa ndu ọzo, ọotu onu iya.” Iphe, ẹphe gude epfu nno bu lẹ Pọlu epfu kẹ Jizọsu waa k'eshi l'ọnwu teta dzuru ndzụ. ¹⁹ Èphe duta Pọlu bya edufu l'edupfu, ndzuko Ariyopagosu bya asụ iya: “Mena g'anyi maru iphe ọphúú ọwa-a, iipfu opfu iya-a. ²⁰ L'iphe ọwa-a, ipfugba-a bụgbakwaa anyi nchi ọphúú. Mena g'anyi maru iphe, ọ bụgbaa.” ²¹ Kẹle ndu Atensu mgburugburu mękpoo ndu lwaru iya alwalwa ta aduedu iphe ọzo, ẹphe ejeje gbahaa g'ẹphe numa mẹ g'ẹphe pfua iphe ọphúú.

²² No iya; Pọlu bya apfuru l'iphu ndu ono l'edupfu Ariyopagosu onoya sụ: “Atensu unu gebekwa-o! Mu sụ-a; mu humawaru l'unu yenukaru agwa nsọ. ²³ Kẹle gẹ mu ejephekpọ lẹ mkpukpu unu-a bẹ mu humagbaaru ẹnya agwa unu. Mu humakwarupho ẹnya agwa ọphu e deru sụ: ‘Ọwa-a bu k'agwa ọphu a madu ẹpha iya’. Onye ono, unu abaru ẹja l'ẹbe abụ l'unu maru ẹpha iya ono, bu iya bẹ mu epfuru unu opfu iya nta-a. ²⁴ Oo ya bu Chileke, bu iya meru mgboko mee iphemiphe, nọ iya l'ime. Oo ya bu Nnajiuphu, nwe igwe nweru

alì; tẹ̀mẹ̀ ọ̀phu oobujeduru l'ùlo, nemadzu gude ẹ̀ka kpà. ²⁵ Ọ̀phu mkpa iphe, nemadzu ejeta anu iya aduduru iya; eshinu ọ̀ bu iya anu ndzu bya anu unme bya anu nemadzu iphemiphe. ²⁶ Ọ̀o Chileke lanu ono meru onye ivuzo; bya eshi l'onye lanu ono mee ohamoha, nokota le mgboko-a mgburugburu. Ọ̀o ya tubuhawaru teke ndu no le mgboko-a a-no-beru; tubuhawaa ẹ̀ka oke alì phe a-kpa. ²⁷ Iphe, Chileke medoru iphemiphe ono bu ge ndiphe achọo ya chota iya m'ephe -rwaphenaa ẹ̀ka iya; eshinu Chileke ta adudu onye ọ̀ no enya le g'anyi ha; mbu me onye lanu. ²⁸ Kele

“Ọ̀o ya gude ndzu anyi.

Ọ̀ buru iya meru iphe,
anyì ejephe.

Tẹ̀mẹ̀ ọ̀ buru iya meru iphe,
anyì dù adudu ophu.”

Ọ̀ dù-a g'egube ndibe unu, agụ ebvu guru su:

“Anyi tukoru buru unwu iya.”

²⁹ Eshinu anyi tukoru buru unwu Chileke; g'anyi ta ariekwa le Chileke du g'iphe, e gude ope wua; ozoo iphe, a kpuru l'urwa; ozoo iphe, e gude oshi pyia. Oriri nemadzu te erwukwaru ge Chileke gbaru; ophu ọ̀ buro k'egude iphe, emeru ona goshi g'ọ̀ gbaru. ³⁰ Chileke lesweakwaru teke e shidu maru iya enya. Nta-a be ọ̀ suru g'izimanu lwa onyemonye azu l'ekameka; g'ephe byapfuta iya. ³¹ Kele o dobeakwaru mboku, oo-kpe ndiphe mgburugburu ikpe pfuru-oto. Onye oo-gude kpee ikpe ono bu nwoke obu, ọ̀ hotaru l'onwiya. Iphe, o gude mee g'onyemonye maru l'iphe ono

e-mekọta gę ya tųberu bu l'o meru g'onye ono shi l'onwu teta dzuru ndzu.

³² Pọlu pfufutaephọ k'eshi l'onwu teta dzuru ndzu ono; ęphe haru gbaaharu iya mgbonu. O dukwarupho ndu suru: "O dukwa anyi g'a su l'ii-pfubaa iphe-a ozo g'anyi numabaa." ³³ Pọlu paru phe haa; o buru iya atugbu. ³⁴ O duru ndu tsoru iya nu bya eworu onwophe ye Jizosu, bu Nnajiuphu l'eka. Dayonisiyosu, onye gba l'ogbo Ariyopagosu yi le ndu ono waa nwanyi, eekuje Damarisu; mewaro ndu ozo.

18

Iphe, eme le Korentu

¹ E mecha; Pọlu shi le Atensu jeshia Korentu. ² O rwua l'eka ono; o huma onye Jiu, eekuje Akwila. Eka a no nwua ya bu le Pontosu. Akwila be yee nyee ya bu Pirisila shikwada Itali lwa Korentu teke ono; kele eze nnajioha, bu Kulodiyosu suru g'iphe, bukpuo ndu Jiu mgburugburu lufu le Romu. Pọlu jee gę yee phe kwee. ³ O jerwua; ęphe l'iya nodu jeahawaro ozi; kele iphe, ęphe gude buru bu ekwe ekwa, eegudeje eme ulo-ekwa. Pọlu l'onwiya bukwapho onye ekweje ekwa. ⁴ O nodu ejeje l'ulo-ndzuko ndu Jiu idzu g'idzu eswe-atuta-unme g'ęphe bo ke Chileke; bya esee gę ya pfuta ndu Jiu me ndu Gurisu yeru Jizosu.

⁵ Sayilasu yee Timoti shi le Masedoniya Iwatashia; Pọlu phubewaa iphu l'epfu ke Chileke mboku-mboku. O nodu egoshi ndu Jiu l'oo Jizosu, bu Kereshi obu. ⁶ Teke ęphe jikaru

bya epfuaharu iya ejo opfu; l'ò jia uwe iya kpowulangu sù phẹ: “Inyorokoto inyorokoto! Unu vukwaru òchi unu l'ishi unu. Eka mu ta adùekwa iya. Nta-a buakwaa ndu abudu ndu Jiu bẹ mu e-jepfu.” ⁷ Ọ parù phẹ haa je eburu l'ibe onye Gurisu, eekuje Tayitòsu Jiosutosu, bu nwoke, Chileke duru lẹ nsọ. Ibe iya nọ-kube ọlo-ndzukọ ndu Jiu. ⁸ Onye-ishi ọlo-ndzukọ ọbu, bu Kirisuposu bẹ yẹ ndibe iya kwetawaru l'ọo Jizosu bu Nnajiuphu phẹ. A dukwapho igwerigwe lẹ Kọrentu numa kẹ Jizosu ono bya ekwetakwaphọ; e mee phẹ baputizimu.

⁹ Ọ be l'enyashi ujiku lanu; Pọlu phua ọphulenyà. Jizosu sù iya: “Ndzu ba agukwa ngu Pọlu! Pfukwa iphe, iipfu; ta adukwa teke jia iya. ¹⁰ Mu nọkwaa swiru ngu eswiru. Ọ tọ dukwa onye a-furu ngu nù k'emeka ngu iphe; kele a dukwa igwe lẹ mkpukpu-a bugbaaru ndu bu ndu nkemu.” ¹¹ Pọlu nọ lẹ mkpukpu ono mgbarapha l'onwa ishii zikọta ndu eka ono opfu Chileke.

¹² Ọ buru teke Galiyo bu onye-ishi ndu Gurisu bẹ ndu Jiu byaru anokobe gude Pọlu kpuru jeshia l'ọlo-ikpe. ¹³ Ephe sù lẹ Pọlu eme g'ọ mee ndu ndu-phẹ g'ephe baje ru Chileke eja l'uzo, abudu iphe, ekemu alì phẹ pfuru.

¹⁴ Pọlu jeshia eye ọnu; Galiyo sù ndu Jiu ono: “Ọme iphe-a bu opfu kẹ l'e mesweru; ọzoo l'e meru ejo-iphe mẹ mu asu ee l'ọ du-a ree gẹ mu yeru unubẹ ndu Jiu ọnu. ¹⁵ Obenu l'eshinu iphe, unu adzo bu k'epha mẹ opfu ọnu; mẹ ekemu unu; unu jekwa edoshia ya l'onwunu. Mu te ekpejekwa egube iphe ono.” ¹⁶ Ọ chishia phẹ

l'ulo-ikpe. ¹⁷ G'ephe ha gude Sosutenisu, bu onye-ishi ulo-ndzukọ ndu Jiu ono tsua ya iphe l'iphe ulo-ikpe l'eka ono. Ophu Galiyo eyeduru phe onu.

Polu alaphu azu le Antiyoğu

¹⁸ Polu yee unwunna noepho le Korentu ujiku olemole; o paru phe haa; yee Pisisila waa Akwila swiru bahu l'ugbo jeshia Siriya g'ọ kpushichadaru ishi le Kenkiriya; kele iphe, o kweru Chileke ukwe iya be o mewaru. ¹⁹ Epe jerwua Efesosu. Polu haa Pisisila yee Akwila l'eka ono bya abahu l'ulo-ndzukọ je yee ndu Jiu boahaa ke Chileke. ²⁰ Epe rwo ya g'ephe l'iya nojaa; ophu o kwedu. ²¹ O tugbushia bya asu phe: Obo-iphe-a abyanu-a be mu lwa-phutajekwa azu le Jierusalemu bya abo me o -buru uche Chileke. O bahu l'ugbo le Efesosu tugbua.

²² O -rwuepho le Sizariya; bya egude okpa jeshia Jierusalemu je ekele ndu Chiochi eka ono. O shiwaro eli-eli jeshia Antiyoğu. ²³ O noekwapho nwanshi le Antiyoğu; o tugbua ozo. O je eshita ali Galeshiya waa Firijiya eme g'obu kabaa eshihu ndu ke Kereshi l'ibiya ono ike.

Apolosu byaru Efesosu waa Korentu

²⁴ O duru onye Jiu, epha iya bu Apolosu, a nwuru le Aleguzandiriya, byaru Efesosu. O maru epfu opfu bya amaru iphe, e deru l'ekwo-opfu Chileke mashia ya ike. ²⁵ E zihawaru iya k'uzo Nnajjuphu; o nodu evukpo ya evuvu epfuru ndu ozo ke Jizosu ono; teme o nodu ezikwa iya pho ezizi. Otukojekpo ke Jizosu

tọ l'ọkpa iya l'ọkpa iya; ọle ẹka ọ maberu buẹpho kẹ baputizimu ọphu Jìọnu shi emeje. ²⁶ Ọ saahaa kẹ Chileke kpaa kpaa l'ulo-ndzuko ndu Jiu. Pìrisila yẹ Akwìla numa iphe, oopfụ bya eduru iya laa ibe pẹ; je akabaa ya ezirwe ọzo Nnajiuphu ezirwe. ²⁷ Apọlosu sù lẹ ya e-je alì Gurisu. Unwunna, nọ lẹ Efesọsu sù l'ọ dukwa ree shii; bya ederu ẹkwọ nù iya gẹ ndu kẹ Kéreshi, nọ l'ẹka ono nata iya ree. O jerwua; ọ kwata yeru pẹ ẹka shii; mbù ndu shi l'eze-ipe-oma, Chileke eme kwetawaa. ²⁸ Ọ nọdu atụ-kputajẹ ndu Jiu l'edzudzu-ọha; egudeje iphe, e deru l'opfu Chileke goshi pẹ rengurengu l'ọ Jizọsu, bụ Kéreshi ọbu.

19

Pọlu nọ lẹ Efesọsu

¹ Teke ono, Apọlosu nọ lẹ Kọrentu ono bẹ Pọlu kwasẹru ọzo ẹnyanwu arība lufu lẹ Efesọsu. O rwua l'ẹka ono; ọ haru huma ndu etso ọzo Jizọsu. ² Ọ jia pẹ: “?Unu nataru Unme-dụ-Nsọ teke unu kwetaru?”

Ẹphe sù iya: “Anyi teke anuma-swekpọkwaanu kẹ Unme-dụ-Nsọ anuma ophu.”

³ Ọ sù pẹ: “?Bù ẹgube baputizimu gunu bẹ e meru unu?” Ẹphe sù iya l'ọo baputizimu kẹ Jìọnu.

⁴ Pọlu sù pẹ: “Jìọnu shikwa emeje baputizimu gude egoshi l'onye-a bẹ izimanu iphe-eji iya lwaru azu; ọ ghawaa umere lwapfuta Chileke. Iphe, o shi epfujefuaru ndu Jiu bụ g'ẹphe kweta k'onye ono, a-bya nù ono, bụ iya bụ Jizọsu.”

⁵ Pòlu pfuchaèpho nno; èphe nùma; e gude èpha Nnajiùphu, bù Jizòsu mee phè baputizimu. ⁶ Pòlu bya ebyibe phè èka; Unme-dù-Nsò bya eji phè èhu. Èphe pfuahaa l'olu Unme-dù-Nsò; bya awatakwaphò epfuchiru Chileke. ⁷ Ndu ono rwuru iri l'èbo.

⁸ Pòlu nòkòta mgburugburu ònwa èto sakòta kẹ Chileke kpaà kpaà l'ùlo-ndzukò ndu Jiu. Èphe l'iya nòdu adzò opfu ono. Ò nòdu anòduje eme g'o doo phè ènya l'òzi-òma kẹ Chileke, bù eze ono; bù òkpobe-opfu. ⁹ Òle ndu ono harù kpòchia nchì; òphu èphe ekwetaduru iphe, Pòlu pfuru. Èphe wataèpho epfubyishi ùzo Nnajiùphu ono epfubyishi l'èka ono; Pòlu parù phè haa bya eduta ndu kẹ Kéreshi ono; ò buru iya atùgbu. Mbòku-mbòku; oojeshia asa opfu l'ùlo, eedzukoje k'anwù iphe l'ibe Tiranòsu. ¹⁰ O mekpòe ya phò ègube ono gbiriri jasù o megba iya apha labò. Òo ya bù ndu bukòta l'alì Eshiya mẹ ndu Jiu mẹ ndu Gurisu nùmakòta opfu kẹ Nnajiùphu, bù Chileke.

Ùnwu Sukiva

¹¹ Chileke shi Pòlu l'èka eme iphe-òhumalenya, ete emejhaadaa nù; ¹² k'òphu òobujeru e -shi iya l'èhu wota nkachifu; òzoo nwampete èkwa gude jepfu ndu iphe eme; iphe-ememe ono alaa; òbvù, bù phè l'èhu alùfuchaa. ¹³ Ò dükwarupho ndu Jiu, tsoru ejephe achìshikwapho òbvù, emegbaa nemadzù. Èphe nòdu emeje g'èphe gude èpha Jizòsu eme iya. Èphe nòdu asuje òbvù ono: “Mu gude èpha Jizòsu, onye Pòlu epfu nkiya

akaru ngu g'ì lufu." ¹⁴ O nweru nwoke Jiu lanu, bu onye-ishi uke Chileke, epha iya bu Sukiva, nwutaru unwoke esaa. Noo ya; o be ujiku lanu; unwoke esaa ono mekwaapho g'ephe gude epha Jizosu chifu obvu egube ono, ndu ophuu achifuje pho.

¹⁵ Obvu ono, ephe eme g'ephe chifu ono su phe: "Jizosu be mu maru bya amakwarupho Polu; unubedua ?unu bu ndu ole?"

¹⁶ Onye ono, obvu eme ono gude ejo okpehu tsoo phe ogu; kakota ephe n'esaa ike. O meka phe iphe gbabechaa phe oto. Ephe shi l'ulo ono gbafu. ¹⁷ Ndu Jiu me ndu abudu ndu Jiu, bukota le Efesosu numa iphe ono; ndzu rwuta phe. A kwabeahaa epha Nnajiuphu, bu Jizosu okpobe ubvu. ¹⁸ Igwerigwe ndu buwaa ndu ke Kereshi wuru bya bya akoshiahaa iphe, ephe shi emeje; bya egbukachaa oswe, ephe shi kegbaa ndu ozo. ¹⁹ Ndu emeje omamanshi bya achita ekwo, ephe egudeje eme omamanshi ono chikobe l'eka lanu kpo ya oku l'iphu oha. A bya agbakoo aswa ekwo ono; o buru ukporo ekpa-ego iri l'ekpa-ego iri. ²⁰ E shi egube ono; opfu ke Chileke goshi g'oorebe ire bya akabaa ejedzuru; bya akabakwaapho eshihu ike eje.

Utsu etsu le Efesosu

²¹ Iphe ono nwuchaepho; Unme-du-Nso mee ge Polu su le ya shifutaje Masedoniya waa ali Gurisu lufu le Jierusalemu. O su le ya - jechaa eka ono be ya e-jekwapho Romu. ²² O bya ezia ndu eyejeru iya eka umadzu ebo;

Timoti yee Erasutosu g'ephe vuru iya ụzo jeshia Masedoniya g'e yebedua n̄baadaa l'alì Eshiya.

²³ Teke ono b̄e oke mkpaka bataru l̄e mkpukpu ono l'opfu ụzo Nnajiuphu ono. ²⁴ L'ọ duru onye akpuje ụzu, eme ọna shii, egudeje mkpola-ochaa akpushi unwu iphe, adujegbaa l'eze-ulo eze-nwanyì ndu Efesosu, b̄u Atemisu. Epha onye-uzú ono b̄u Dimitiriyosu. Yee ndu akpujeru iya iphe ono gude iya akpa okpoga ntumatu. ²⁵ Ọ bya ekukọo ndu ono l'eka lanu; mekpoo iphe, bukpoo ogbo ndu uzú ono su phe: "Ndu mu! Unu maru l'oo iphe, anyi eme-a b̄e anyi gude aba. ²⁶ ?Ọ kwa l'unu anu-a; teme unu n̄odu ele-a iphe, nwoke-a, b̄u Pọlu eme? Ọ suru l'agwa, nemadzụ gude eka dobe ta abudu okpobe iphe ilile. Nta-a b̄e o gudewaa egube ono pfuta ndu du igwerigwe l̄e Efesosu; ghudu me oojegbabe alì Eshiya mgburugburu. ²⁷ Iphe, du eji, du iya nu b̄u l'iphe-a, anyi akpuje-a a-zaahaa ejo epha. Ozo ka n̄jo b̄u l'eze-ulo eze-nwanyì taa duedu iphe, obukwaduru. Waa l'aa-paru iya haa; mbu eze-nwanyì ophu alì Eshiya l'ophu me mgboko mgburugburu abaru eja."

²⁸ Ikpoto ndu ono nunyaephe iphe ono, oopfu ono; ehu gbangahu phe l'ehu-eghu. Ephe tu ụzu su: "Atemisu ndu Efesosu b̄u eze agwa!"

²⁹ Utsu daa l̄e mkpukpu ono. Ephe dzukobe egwegwa gude Gayosu yee Arisutakosu, bugbaa ndu Masedoniya labo, ephe l̄e Pọlu swi; kpuru phe kpufuru oha l'eka mkpukpu ono edzuje. ³⁰ Pọlu l'onwiya jeshia g'e ya jepfu ikpoto ndu ono; ophu ndu ke Kereshi ekwedu. ³¹ Ndu

nweru ẹn̄ya lẹ Eshiya, bụ ndu ẹp̄he l'iya eshi ọ̀nyà; zia ozi g'e je ezia ya sụ iya jiko g'a ta ahụmakwa iya l'ẹka ono, mkpụkpu edzuje ono ahụma ophu. ³² Kele teke ono bẹ ụtsú ono adakpọep̄ho lẹ ndzukọ ono. Ndu echi kẹ ne p̄he; ndu echi kẹ nna p̄he; kele ẹp̄he ta amadụ ip̄he, ada nụ. Mbụ l'o ghuduru nwanshii mẹ ọ bụru lẹ g'ẹp̄he hakọta kuru l'ẹka ono ta amadụ ip̄he, ẹp̄he gbafuta-doru. ³³ No iya; e dobesu l'ọo nwoke lanụ, eekuje Alẹguzanda akpa ip̄he ono; kele ndu Jiu hofutaru iya nwuru iya ye l'ip̄hu ikpoto ndu ono. Alẹguzanda palia ẹka g'e gebekwa gẹ ya dofu onwiya. ³⁴ Ẹp̄he hụmaep̄ho l'ọ bụ onye Jiu; g'ẹp̄he hakọta gude olu lanụ chiahaa sụ: "Atẹmisu ndu Efesọsu bụ eze agwa!" Ẹp̄he raaep̄ho ip̄he ono nra lanụ-oo jasụ ip̄he, ha g'awa labọ.

³⁵ E mechaa; onye edejeru mkpụkpu ẹkwo kukebe ẹhu mee a rabuhu ip̄he ono. Ọ sụ p̄he: "Mu sụ-a; Efesọsu! Ọ tọ dukwa onye amadụ l'ọo Efesọsu bụ mkpụkpu, nwe eze-ulo Atẹmisu bya aburu mkpụkpu, abaru ntekpe, gbaru iche ono, shi l'igwe daa ono ẹja. ³⁶ Ọ tọ dudu onye a-sụ l'ọo ụka. Ọo ya bụ; unu nọdunu nwadoo. Unu te emeekwa gẹ ndu amadụ ip̄he. ³⁷ Unu kpụtawaru ndu-a bya ẹka-a l'ẹbe obu l'ẹp̄he zitaru ip̄he eze-ulo eze-nwanyị; teme ophu ọ dudu ẹjo op̄fu, ẹp̄he pfuru iya. ³⁸ Sụ-a; teke ọ bụ lẹ Dimitiriyosu waa ndu ejeru iya ozi nweru ndu ẹp̄he sụru l'ọ duru ip̄he, ẹp̄he meru; ụlo-ikpe dūep̄ho adudu teme ndu-ishi mkpụkpu nọduep̄ho l'ẹka ono. G'ẹp̄he je l'ẹka ono je ep̄fu iya. ³⁹ Teke ọ bụ

l'ò d̄uru iphe ọ̀zo, unu epfu; unu epfua ya m̄e m̄kp̄uk̄pu dzua opfu. ⁴⁰ K̄e ọ̀gu, d̄uru anyi n̄ta-a b̄uk̄wa l'aa-s̄u l'anyi k̄par̄u ùts̄ú n̄tan̄-a l'ẹ̀be ab̄u l'o n̄weru ishi iphe, b̄uk̄wanu e -kuje anyi; anyi egude iya dofu onwanyi l'ẹ̀gube mk̄pu ọ̀wa-a, a ḡbaru n̄tan̄-a." ⁴¹ O pfuchaa n̄no; ọ̀ s̄u ph̄e g'ẹ̀phe la. Ẹ̀phe w̄ufu lash̄ia.

20

*Iphe, meru ẹ̀ Masedoniya
waa ẹ̀ Gurisu*

¹ Ùts̄ú ono dazetaẹ̀pho; P̄olu bya ekuk̄o ndu k̄e K̄eshi bya eyeru ph̄e ọ̀kp̄u-ikike g'ẹ̀phe ta ats̄uk̄wa eb̄vu bya ekelecha ph̄e; ọ̀ b̄uru iya eje Masedoniya. ² O jephek̄otachaa l'iphe, b̄u ẹ̀ka ono g'ọ̀ ha pfuaru ph̄e igwerigwe opfu bya eyeru ph̄e ọ̀kp̄u-ikike. E mecha; ọ̀ bya ejeshia Gurisu. ³ O n̄o ọ̀nwa ẹ̀to l'ẹ̀ka ono. A n̄onyaa; ọ̀ kwak̄obe jeshia abah̄u l'uḡbo eje al̄i Siriya. Ndu Jiu ḡbaru je akwachia ya ọ̀zo. O laphu az̄u je eshia ọ̀zo Masedoniya lash̄ia. ⁴ Ndu ẹ̀phe l'iya sw̄i l'ije ono b̄u Sopeta, nwa Pirōsu, onye Beriya waa Arisutak̄osu waa Sek̄undosu, ẹ̀phebedua shi ẹ̀ Tesalonayika; waa Gaȳosu onye Debi; waa Tikik̄osu waa Tirōfimosu; noo ndu k̄e Eshiya; waa Timoti. ⁵ Ndu ono vuru ọ̀zo je an̄odu ẹ̀ Tirowasu pf̄uru-cheru anyi. ⁶ A -b̄ochaa iphe "Obo-buredi, ekoduru ekoko"; anyi bah̄u l'uḡbo ẹ̀ Filipayi tuḡbua. A n̄oeph̄o ujiku ise; anyi byapfuta ph̄e ẹ̀ Tirowasu. E rwua ẹ̀ka ono; anyi n̄o abal̄i ẹ̀saa l'ẹ̀ka ono.

Ejeje ikpazu, P̄olu eje Tirowasu

7 O be lẹ mbọku mbụ l'idzu; anyi dzukọbe g'anyi ria Nri-nyashi-Nnajiuphu. Pọlu wata pẹ asarụ opfu; kele ọkwakobekwanu k'ala l'utsu iya. O pfuẹpho opfu gbiriri jasụ abalị kee ẹbo. 8 Orọku dụ igwerigwe l'ime ụlo-eli ono l'ẹka anyi nyikotaru je adokobe lẹ k'eli iya. 9 Nwokorọbya lanụ, aza Yutikọsu nọdu anọo l'igburonu windo. Pọlu pfunyaẹpho opfu ono; mgbenya rweahaa Yutikọsu. A nọnyaa mgbenya tū iya. O shi lẹ mkpopfu ụlo-eli ẹto ono ngabufu bya echia onwiya l'alị. E jeshia ya apali; ọ nwuhuwaa. 10 Pọlu bya enyizeta bya anmakoru iya l'eli bya agbakwa ya ẹka sụ: "Unu ta akwagbushihe onwunu l'ọ dzuwaa ndzụ!" 11 Ọ tųgbua laphu azụ je anyawaa buredi ono kee; ẹphe ria. O pfuaharu pẹ opfu ọzo; pfua ya jasụ nchi bọhu. O bụru iya alala. 12 Ẹphe duta nwokorọbya ono lẹ ndzụ. Ọ bụru iphe, e gude dọa pẹ obu; obu shihu pẹ ike ọkpobe esihu.

Pọlu shi lẹ Tirowasu jeshia Militọsu

13 Anyi tųgbua bya abahụ l'ugbo kpọru jeshia Asọsu g'anyi apata Pọlu l'ẹka ono; kele ọ sụru g'anyi gude ugbo byapfuta iya lẹ ya e-gude ọkpa lufuta l'ẹka ono. 14 Ọ byapfuta anyi lẹ Asọsu; anyi pata iya l'ugbo tųgbua jasụ anyi jerwua Mitilini. 15 Tọbudu iya bụ; anyi shi l'ẹka ono tųgbua. O be lẹ nchitabọhu iya; anyi shi l'ẹka ono gude ugbo ghaa mgboru Kiyọsu. O rwua echele iya; anyi kpọ-rwua Samọsu. O be lẹ nchitabọhu mbọku k'ono; anyi kpọ-rwua Militọsu; 16 kele Pọlu pfuhawaru sụ lẹ ya a-gha Efesọsu aghagha gẹ ya te eje akpọ ụpfu l'alị

Eshiya. O dù iya ẹgwegwa; kele oome gẹ ya kukebe ẹhu jerwua Jierúsalemu; tẹme l'oorwua mbọku Pentikọsutu.

Pọlu asu: “Nọkwa-ẹhu mma”

¹⁷ Pọlu nọdu lẹ Militọsu zia g'e je ezia ndu e meru ogerenya Chiochi lẹ Efesọsu g'ẹphe bya gẹ yẹ l'ẹphe dzuda. ¹⁸ Ẹphe byarwuta Pọlu sù phẹ: “Unu mawaru-a gẹ mu shi emeje teke ono, mu l'unu nọkpoo ono eshinu mu byaru alì Eshiya. ¹⁹ Mu wozetaru onwomu alì ejeru Nnajiuphu ozi; mu gude ẹnya-mini gude iphe-ẹhuka, byapfutakọtaru mu nù, shigbaa l'ẹjo idzu, ndu Jiu achiru mu eje ozi ono. ²⁰ Unu maru l'ọ tọ dudu iphe k'uzo ono, Chileke e-shi dzọo unu ono, mu atọgboduru unu ẹba; mbù l'ọ tọ dudu ẹka mu wachiru iya unu awachi mẹ nanù. Mu rarù iya unu arara zia ya unu l'edzudzu-ọha mẹ l'ibe unu l'unuphu l'unuphu. ²¹ Mu nmarù ndu Jiu mẹ ndu abudu ndu Jiu okwa sù g'izimanù iphe-eji phẹ lwa phẹ azù g'ẹphe gha umere lwapfuta Chileke bya ekweta l'ọo Jizọsu bụ Nnajiuphu phẹ. ²² Nta-a bẹ mu e-mekwa gẹ Unme-dù-Nsọ ziru mu. Mu e-je Jierúsalemu; ẹbe ọ bukwa lẹ mu maru iphe, ee-me mu nù l'ẹka ono. ²³ Iphe, mu maerupho bụ lẹ Unme Chileke emeje mu lẹ mkpukpu lẹ mkpukpu mu ahuma lẹ mkpọro waa iphe-ẹhuka, parù ẹka swiru mu lẹ Jierúsalemu ono. ²⁴ Oke ọ tọ dudu iphe, mu guberu ndzù mu. Oo 'nù gẹ mu jefukpọonu ozi mu l'ishi; mbù gẹ mu jefubebe ozi ono, Nnajiuphu bụ Jizọsu ziru mu gẹ mu jee ono,

bù iya bù gẹ̀ mu pfukaaru ndiphe k'ozì-oma lẹ̀ Chileke a-phùru phẹ̀ obu-imemini.

²⁵ “Nta bẹ̀ mu mawaru l'unubẹ̀ ndu ono, mu tsoru jephee zia ozi-oma l'ọ̀o Chileke bù eze ono bẹ̀ taa humabaekwa mu ọ̀zo. ²⁶ Noo iphe, mu gude sù unu ntanù-a; ọ̀ -dùru onye larù l'iswi bẹ̀ ẹ̀ka mu ta adùekwa iya ọ̀zo. ²⁷ Kẹ̀le mu tùkowaru iphemiphe, Chileke tùberu tọ̀gbokotaru unu ẹ̀ba. Ọ̀ tọ̀ dudu ọ̀phu mu wachiru unu awachi mẹ̀ nanù. ²⁸ Unu leta onwunu ẹ̀nya letakwaphọ̀ unwu atùru ono, Unmedù-Nsọ̀ yeru unu l'ẹ̀ka ono ẹ̀nya. Unu bùru ndu azù Chìochi, Chileke gude mee, Nwa iya gẹ̀degede gbaru l'oswebe; mee g'ọ̀ bùru nkiya. ²⁹ Mu maru lẹ̀ mu -tùgbuchaephọ̀ lashia bẹ̀ ndu ẹ̀jo nzi a-wùbata g'ẹ̀jo agù bya adakaa unu. Ọ̀ tọ̀ dùkwa g'e meru; ẹ̀be ẹ̀phe ebyi ẹ̀ka l'igwe atùru-a. ³⁰ Ọ̀ dùru teke aa-nọ̀nya ndu shikwaa l'ime ọ̀gbo unu ono awata adzù ụ̀ka. Ẹ̀phe egude ẹ̀gube ono meahaa g'ẹ̀phe dzùta ndu kweru kẹ̀ Kéreshi l'ụ̀ka g'ẹ̀phe etsoru ẹ̀ka phẹ̀. ³¹ Noo ya bù; unu kwabẹ̀ ẹ̀nya. Unu nyatajẹ̀kwa lẹ̀ mu kwatarù gude ẹ̀nya-mini kukebe ẹ̀hu eme unu g'unu tsoru ụ̀zo, pfùru ọ̀to. Mu ziru iya unu l'ẹ̀hu l'ẹ̀hu; eswe l'ẹ̀nyashi apha ẹ̀to ophu.

³² “Nta bẹ̀ mu yeru unu l'ẹ̀ka Chileke. Mu zìwaru unu ozi-oma k'eze-iphe-oma, Chileke emeru ndiphe. Ọ̀o ozi-oma ono eche unu bya aduje ike emetse unu emetse bya adujekwapho ike mee g'unu lẹ̀ ndu ọ̀zo, bù ndu kẹ̀ Chileke gbarù mgba l'iphe ono, o doberu ndu nkiya ono. ³³ Unu maru l'ọ̀ tọ̀ dudu onye ẹ̀gu iphe iya gujeru mu. Ọ̀phu ọ̀ dudu onye mu sùjeru g'ọ̀

nụ mu afụ; ọzoo kobo; ọzoo uwe iya. ³⁴ Ọọ ẹka mu-a ẹphenebo bẹ mu gude jee ozi jeta iphe, mkpa iya duru mu; waa iphe, mkpa iya duru ndu mu l'ẹphe swị. ³⁵ Mu gudewaa ẹgube ono goshi unu l'anyi a-nọdu ejeshije ozi ike g'anyi egude ẹgube ono yeru ndu adudu g'ọ dọ phẹ ẹka. G'anyi nyatajẹkwa iphe ono, Jizosu, bụ Nnajiuphu pfuru l'onwiya ono sụ: 'Onye anụ anunu bẹ ẹhu kakwa uto eme l'onye anata anata.' "

³⁶ Pọlu pfuchaa nno; o gbushi ikpere yee ndu ono g'ẹphe ha pfuru nọ Chileke. ³⁷ Ọ tugbushia; ẹphe tuko bungee ẹkwa je arikua ya ẹka l'olu; tsutsuchaa ya onu gude sụ iya tokwa ẹhu. ³⁸ Ọ buru epfupfu ono, o pfuru l'ẹphe taa humabaedu iya ozo ono bẹ kachakpọo phẹ erwu l'ẹhu. Ẹphe duru iya jeshia l'ugbo.

21

Pọlu eje Jierúsalemu

¹ Anyi sụ phẹ: "Nọkwa-ẹhu mma" bya abahu l'ugbo kpokwaseerupho nhamunha jasụ anyi lufuta lẹ Kọsu. O be lẹ nchitabọhu iya; anyi kpọru byarwuta Rodzu. Anyi shi l'ẹka ono kpọru jeshia Patara. ² Anyi rwua bya ahuma ugbo, adagha eje Fonishiya. Anyi bahu iya kpọru tugbua. ³ Anyi kpọ-rwuẹpho ẹka anyi gbewaa elewaa Sayipurosu ẹnya; anyi jiru iya ye l'ẹkicha kpọru jeshia Siriya. Anyi byarwutaẹpho Taya, bụ iya bụ ẹka aabya egweshi iphe, ugbo ono vu; anyi nyishihu. ⁴ Anyi huma ndu kẹ Kéreshi l'ẹka ono. Anyi l'ẹphe nọ abalị ẹsaa.

Unme Chileke mee ẹ̀phe hùma iphe, e-me Pọ̀lu ẹ̀ Jierúsalemù. Ẹ̀phe nmaaru iya ọ̀kwa sù iya g'ò to jekwa. ⁵ Anyi nọ̀dzuepho abalì ẹ̀saa onọ; anyi haa ẹ̀ka onọ tųgbua ije anyi. G'ẹ̀phe hakọta; mẹ unyomu phẹ; mẹ unwegirima phẹ tųko wuru tsoru anyi jasų anyi lųfutabebe ẹ̀ Taya. Anyi lųfutabebeephọ; anyi tųko gbushi ikpere l'ọ̀nu eze-ẹ̀nyimu l'ẹ̀ka onọ pfuru nų Chileke. ⁶ Anyi l'ẹ̀phe kwechaa ekele ikpazu-a; anyi bahų l'ųgbo tųgbua. Ẹ̀phebedua wuru lashia ibe phẹ.

⁷ Anyi shi ẹ̀ Taya l'ẹ̀ka onọ kpọru ųgbo tųgbua. Anyi bya akpọrwua l'alì Tọlemeyisu. Ọ buru l'ẹ̀ka onọ bẹ anyi nọ-buhuru l'ųgbo l'ije anyi ọ̀bu. Anyi bya eje ekelechaa unwunna; anyi l'ẹ̀phe nọo ujiku ophu l'ẹ̀ka onọ. ⁸ O be ẹ̀ nchitabọhu iya; anyi gude ọ̀kpa tųgbua bya ejerwua Sizariya. Anyi rwua bya abahų l'ibe Filipu, onye Ozi-ọma; anyi l'ẹ̀phe nọdu. Filipu onọ yì l'unwoke ẹ̀saa phọ, a họtajeru g'ẹ̀phe yeje ẹ̀ka phọ. ⁹ Ọ nwųtaru unwumgboko ẹ̀no, ata alųdu ji. Unwumgboko onọ ẹ̀phen'ẹ̀no tųko epfuchijechaaru Chileke. ¹⁰ Anyi nọkpoo ujiku olemole l'ẹ̀ka onọ. A nọnyaa nwoke lanų, bu onye mpfuchiru, ẹ̀pha iya bu Agabọsu shi ẹ̀ Jiudiya bya. ¹¹ Ọ byapfuta anyi bya ewota akpọ, Pọ̀lu atubutajẹ uwe iya bya egude kegbabẹ onwiya ẹ̀ka waa ọ̀kpa bya asų: “Unme-dų-Nsọ sųru-a; l'onye nwe akpọ-a bẹ ndu Jiu l'e-ke ẹ̀gube-a ẹ̀ Jierúsalemù kpųru iya nų ndu amadų Chileke.”

¹² Anyi nųmachaa ya; anyi ẹ̀ ndu nọ l'ẹ̀ka onọ wata arwọ Pọ̀lu g'ò to jeshi Jierúsalemù. ¹³ Ọ sų: “?Ẹ̀kwa ọ̀wa, unu ara ọ̀wa-a bu gųnu? ?

Unu gbẹ eme g'obu nmafụ mu? Mu nọakwaa onwomu ree egude kẹ Nnajiuphu, bụ Jizọsu nwuhu lẹ Jierúsalemụ; ọ tọ bụdu-a g'e kee mu ẹgbu kpurumu.”

¹⁴ Anyi pfua nta pfua imo; ophu o kwedu. Anyi parụ haa sụ: “G'iphe, dụ Nnajiuphu l'uche mee.”

¹⁵ Anyi nọnyaa l'ẹka ono; anyi kwakọbe jeshia Jierúsalemụ. ¹⁶ Ụnwunna, nọ lẹ Sizariya haru tsoru anyi. Ẹphe dua anyi durwua ibe onye anyi eje anọdu, ẹpha iya bụ Menesonu onye Sayipurọsu; onye shi l'ọduu bụru onye kẹ Kéreshi.

Pọlu eje ekele Jiemusu

¹⁷ Anyi rwua Jierúsalemụ; ụnwunna natakpọo anyi ọkpobe anata. ¹⁸ O be lẹ nchitabọhu iya; anyi lẹ Pọlu swiru jeshia ekele Jiemusu. Anyi jeshia; ndu e meru ọgerenya Chiochi dzugbuwaa l'ẹka ono. ¹⁹ Pọlu kelechaa pẹ bya eshi l'ishi kọkotaru pẹ iphe, Chileke gude ozi, ya jeru ndu abudu ndu Jiu meeru pẹ. ²⁰ Ẹphe nımachaa iphe ono, o pfuru ono bya atuko kele Chileke ekele. Ẹphe sụ Pọlu g'o leanarọ g'iphe dụ l'ẹka-a. Sụ iya l'ikpoto ndu Jiu bẹ kwetaakwaru l'ọo Jizọsu bụ Nnajiuphu pẹ; teme ẹphe phubekwaphọ iphu l'eme ekemu, shi l'ẹka Mosisu. ²¹ E pfuwaru pẹ l'iizi ndu Jiu mgburugburu, bugbaa l'alị ọzo g'ẹphe gwọbe ekemu Mosisu; g'ẹphe te ebujeshi ụnwu pẹ úbvù; ophu ẹphe etsohẹ omelalị ndu Jiu. ²² ? Anyi e-me iya imagha? Ọha a-gbakwa mkpu. Kẹle ẹphe nımajekwa l'ị lwawaru. ²³ Iphe, ii-mekwa baa; ọ duru ụmadzu ẹno, kweru

Chileke l'èphe edoberu iya onwophe iche; bya atụ-bua teke èphe e-meberu iya. ²⁴ Teke èphe tuburu gbabeakwaa. Jekwa etsoru phè mee nsò, nturwu. L'ì pfularu phè ugwo iphe, iphe ono e-phu phè k'ophu èphe a-kpushikwanu ishi. Oo ya bu g'onnyemonye amaru l'iphemiphe ono, a tuko epfu l'iime ono bukota uka. Èphe amaru lè gubedua l'onwongu atukojekwaa g'ekemu Mòsisu pfuru emekòta. ²⁵ O -buru kè ndu abudu ndu Jiu, buwaa ndu kè Kéreshi bè anyi chihaanaru-a idzu dewaa ekwo-ozì zilaaru phè sù g'èphe te erijeshi iphe, a gwaru iphe. Ophu èphe atajekwa mee-iphe. Ophu èphe atakwa anu, a swi-gburu aswi-gbu. Ophu èphe apharwushijekwa onwophe.

²⁶ Oo ya bu; Pòlu byanu bya eduta umadzu eno ono yeru onwiya. O be lè nchitabòhu iya; èphe l'iya je emee nsò ono l'eze-ulo Chileke. Èphe shi egube ono mee a madzuru l'a -nofua ujiku esaa bè èphe lè ndu ophuu e-gude iphe bya g'e gweeru phè eja l'èhu l'èhu g'ò gbaru.

Egude Pòlu l'eze-ulo Chileke

²⁷ Abali esaa ono nodu abuwaa. O be ujiku lanu; ndu Jiu, shi Eshiya haru huma Pòlu l'ime eze-ulo Chileke. Èphe kpalia ikpoto nemadzu l'eka ono; yeeru phè oku; èphe gude Pòlu ²⁸ chishia mkpu su: "Ìzurelu! O-ji-l'eka togbo-o! Unu bya eyeta eka-o! Waa nwoke-a, tsoru ekameka eje ezi nemadzu iphe; epfubyishi ndibe anyi bya ezibyi ekemu Mòsisu bya epfubyishi eze-ulo Chileke-a. Ophu ka njo bu l'o dutaru ndu abudu ndu Jiu dubata l'eze-ulo Chileke

shi egube ono merwushia eka duru Chileke le nso.”²⁹ Iphe, ephe gude epfu nno bu l'ephe humajeru eka Pòlu yee onye Efesosu, epha iya bu Tirofimosu swi ejephe le Jierusalemu. Ephe dobesu le Pòlu du nwoke ono bahu l'ime eze-ulo Chileke.

³⁰ Mkpukpu gbaahaa gharagharaghara. Ephe gbakodzua bya akputa Pòlu kpufuta iya l'ime eze-ulo Chileke. A guchishia eze-ulo Chileke ono teke ono teke ono. ³¹ Ephe nodu emekwadu-a g'ephe gbua Pòlu; onye-ishi ndu ojogu ndu Romu, bu iya bu onye-ishi ndu uswe iya ono numanu l'utsu ada le Jierusalemu. ³² Onye-ishi ono chitaepfo ndu-ishi ojogu waa ndu ojogu phe egwegwa gbapfushia ikpoto ndu ono. Ephe humaepfo onye-ishi ono yee ndu ojogu ono; ephe tsubuhu Pòlu iphe. ³³ Onye-ishi ndu ojogu ono bya eje egude Pòlu bya akarù g'a tua ya uzi mkporo labo. Bya agbe teke ono jahaa su: “? Bu onye be o bu? ?Bu gunu be o meru?” ³⁴ Ndu echi l'o meru owa; ndu echi l'oo ophuu. A nodu epfuepfo iphe, edoduru enya k'ophu onye-ishi ndu ojogu ono amaedu iphe, bu l'oo waa iphe, o meru baa. O su ndu ojogu iya g'ephe kputa Pòlu kpuba l'odu ndu ojogu. ³⁵ Ephe kpuru iya rwua onu-abata odu-ojogu ono; ephe palita iya apalita paru; l'eka mkpukpu ono ede igiji eme g'ephe nata iya megbua. ³⁶ Ephe nodu eze gidigidi etso iya l'azu echigbaa: “Chigbua ya! Chigbua ya!”

Pòlu eme g'ò dzoo onwiya

³⁷ Ẹphe jeshiẹpho g'ẹphe kpuba Pọlu l'ime ọdu ndu ojọgu ono; ọ sụ onye-ishi ndu ojọgu ono: “Gẹ mu pfunaaru ngu iphe.”

Onye-ishi ndu ojọgu ono sụ iya: “Inhi! ?Ị gbẹ maru opfu Giriku? ³⁸ ?Bụ iya bụ l'ọ tọ bụdu ngu bụ nwọphu Ijiputu ono, kpalikwaduru-a opfu; chịta mgbugbụmadzu unu ụmadzu iri, chịba l'echiẹgu, e bụdu ebubu je anọdu-a?” “?Tọbudu ngu?”

³⁹ Pọlu sụ iya: “Mbẹdua bukwa onye Jiu, a nwuru l'alị Silisiya gẹdegede. Mu shikwa Tasosu, bụ mkpukpu nweru ẹnya. Jiko gẹ mu pfunuru nụ ndu-a.”

⁴⁰ Onye-ishi ndu ojọgu ono bya ekweta g'o yee ọnu. Pọlu bya apfuru lẹ mkpokota ẹka eeshije enyiba l'ulo bya achi-liaru ikpoto ọha ono ẹka g'e gebe gẹ ya yee ọnu. Ẹphe daẹpho kpiriri; Pọlu gude opfu Hiburu pfuaharu phẹ opfu:

22

¹ “Mu sụ-a; unubẹ unwunna mu phẹ; mẹ nna mu phẹ! Unu ngaberu mu nchị gẹ mu dofu onwomu l'iphu unu!” ² Ẹphe numa l'oopfu opfu Hiburu; ọphu ọ duedu onye mebaru mẹ pyimu. Pọlu wata asa opfu ono.

³ “Mu bụ onye Jiu, a nwuru lẹ Tasosu, nọ l'alị Silisiya. Ẹka a nọ hee mu bụ lẹ Jierusalemu l'ẹka-a. Onye ziru mu ẹkwo bụ Gameliyelu. Ọ kwata zishia mu ekemu ndiche anyi phẹ ike. Ọo g'unubẹ ndu nọkota l'ẹka-a adzoshi kẹ Chileke ike-a bụ gẹ mu shi anọduje adzọ iya.

⁴ Ndu shi etso Ụzo Nnajiuphu ono bẹ mu shi akpashije ẹhu ike; mbụ shi egbuje phẹ egbugbu.

Mu shi egudeje unwoke phẹ mẹ unwanyi phẹ tụa mkpọro. ⁵ Onye-ishi ndu-ishi uke Chileke waa ndu bu ọgerenya unu be a-gbakwaa ekebe l'iphe-a, mu epfu-a bu ọkpobe-opfu. Mu jeru je anata phẹ ẹkwọ, e deru nu unwune phẹ ndu Jiu, bu le Damasukosu bya ejeshia ẹka ono ge mu gudechaa ndu kwetaru ke Jizosu tụa phẹ mkpọro kpuru bya Jierusalemu g'a hua phẹ ahuhù.

Pọlu akọ ge ndzu iya gude gbanwe

⁶ “No iya; mu ndu eje; mu rwutashiepho Damasukosu g'enyanyanwu alwawaa l'ishi; iphoro shiepho l'imigwe chaepho ke vaa chaphee mu mgburugburu. ⁷ Mu daa kpurumu l'ali. Mu numa olu-opfu, epfu anu mu nu su mu: ‘Solu! Solu! ?Bu gunu meru iphe, ikpa mu ehụ?’ ⁸ Mu su iya: ‘?Bu onye be i bu Nnajiuphu?’ O su mu: ‘Mu bu Jizosu onye Nazaretu, bu onye ikpa ehua.’ ⁹ Ndu mu l'ephe swi humachaa iphoro ono obenu l'ephe ta anumaduru opfu ono, onye ono epfu anu mu ono. ¹⁰ Mu jia su: ‘Nnajiuphu; ? bu gunu be mu e-me?’ O su mu: ‘Gbalihu bahu l'ime mkpukpu Damasukosu. I -rwuwaro ẹka ono be aa-karu ngu-a iphemiphe, du Chileke g'i mee ya.’ ¹¹ Iphoro ono mee mu tsuahaah ishi. Ndu mu l'ephe swi kpuru mu l'eka anyi bahu le Damasukosu.

¹² “Anyi rwua ẹka ono; o duru nwoke, epha iya bu Ananayasu: onye Chileke duru le nsọ. Oomekotaje g'ekemu pfuru; teme o buru onye duru ndu Jiu, bukota l'eka ono le nsọ. ¹³ Ananayasu ono byapfuta mu bya apfu-kube mu bya asu mu: ‘Solu nwune mu; ngwa wata

aphu ọzo ọzo!’ Teke ono teke ono mu wata aphu ọzo bya ahuma iya. ¹⁴ Ọ sù mu: ‘Chileke ndiche anyi phe be hotaakwaru ngu g’i maru iphe, du iya l’uche; l’i huma onye ono, pfulerekoto kpoloko ono; numa iphe, oopfu l’onwiya. ¹⁵ Kele ii-gbaru mu odzori l’iphu ndiphe mgburugburu. L’i pfiaru onyemonye iphe ono, i humaru ono waa iphe ono, i numaru ono. ¹⁶ Nta-a; ?bu gunu ọzo be i ngaberu? Gbalihu g’e mee ngu bapuzizimu; l’i kweta ke Nnajiuphu, bu Jizosu g’o safu ngu iphe-eji ngu.’ ”

Polu eje ezi ndu abudu ndu Jiu ozi-oma

¹⁷ “No iya; mu laphu azu le Jierusalemu. Mu nodu l’eze-ulo Chileke aka mu epfu anu Chileke phua ophulanya huma Nnajiuphu. ¹⁸ Ọ sù mu: ‘Mee egwegwa lufu le Jierusalemu; kele ndu aka-a taa ngakwa nchi l’iphe, ii-pfu k’ehu mu.’ ¹⁹ Mu sù: ‘Nnajiuphu; ephe machachakwaru-a rengurengu ge mu shi ejeje l’ulo-ndzuko ndu Jiu je atua ndu etso ọzo ngu mkporo su g’e chia phe iphe. ²⁰ Teke e gburu onye-ekebe ngu bu Sutivinu; be mu nokwa l’eka ono; teme mu zua mgbede l’egbugbu, e gburu iya du ree. Ọ buru mbedua no swiru uwe ndu jeru iya atugbu.’ ²¹ Nnajiuphu su mu: Tugbua jeshia! Mu e-zi ngu aka du enya g’i jepfu ndu abudu ndu Jiu.”

²² “Ndu ono dakpopho jii ngabe nchi l’iphe, Polu epfu jasù o pfulopho ke ndu abudu ndu Jiu ono; ephe swolihi su: Unu wofu egube onye owa-a le mgboko! Ọ to dukwa k’anodu ndzu!” ²³ Ephe nodu atu wowoowoo; alashi uwe phe; ekpoka urwuku; l’eka ehú egbu phe

eghu. ²⁴ Onye-ishi ndu oḵḵḵu ono sụ gẹ ndu oḵḵḵu iya kpụba Pọlu l'ime ọdu ọgu ono. Ọ karụ p̄hẹ g'ẹp̄he chia ya ip̄he g'a maru oo-p̄fu ip̄he, kparụ ip̄he, ndu Jiu aturu iya woowoowo g'ẹp̄he aturu iya ono. ²⁵ A bya ekechaa Pọlu ẹgbu g'e chia ya ip̄he; ọ sụ onye-ishi oḵḵḵu ndu Romu lanu, p̄furu l'ẹka ono: “?E chije onye Romu ip̄he l'ẹbe abụ l'e kperu iya ikpe g'a maru ip̄he, o meru tọ?”

²⁶ Onye-ishi oḵḵḵu ono numa iya bya ejep̄fu eze onye-ishi ndu oḵḵḵu je asụ iya: “?Ị maru-a ip̄he, ị suru g'e mee? ?Ị maru-a lẹ nwoke-a bụ onye Romu?”

²⁷ Eze onye-ishi ndu oḵḵḵu ono bya ejep̄fu Pọlu je asụ iya: “?Ị bụ onye Romu eviya?” Pọlu sụ iya: “Ee.”

²⁸ Eze onye-ishi ndu oḵḵḵu ono sụ iya: Mu p̄fukwaru okpoga, parụ ẹka; tẹme mu buru onye Romu. Pọlu sụ iya: Obenu l'a nwuru mbẹdua anwunwu lẹ Romu.

²⁹ Ndu ono shi abya aji Pọlu aji ono parụ iya haa. Ndzụ gụahaa eze onye-ishi ono g'ọ nūmaru lẹ Pọlu bụ onye Romu. Ọ buru nwa Romu bẹ ọ turu mkpọro.

Pọlu nọ l'ip̄hu ọgbo-ikpe ndu Jiu

³⁰ O be lẹ nchitabọhu iya; Eze onye-ishi ndu oḵḵḵu ono sụ g'a tufu Pọlu mkpọro. Ọ bya ezia gẹ ndu-ishi uke Chileke mẹ ndu ọgbo-ikpe ndu Jiu dzugbua. Ẹp̄he dzugbuep̄ho; o duta Pọlu dufutaru p̄hẹ. Ọ buru ip̄he, ọochokpoo bụ g'ọ maru ip̄he, ndu Jiu gudedoru Pọlu.

23

¹ Pọlu bya atabẹ ọgbo-ikpe ono ẹnya bya asu phe: “Unwunna mu; ọ tọ dukpokwaa iphe, mu maru, mu mejeru byasu nta-a, bu iphe, mu asu l’owa mu obu mini l’iphu Chileke.” ² Noo ya; Ananayasu, bu onye-ishi ndu-ishi uke Chileke gbalihuẹpho su gẹ ndu pfu-kube Pọlu chia ya ẹka l’onu. ³ Pọlu su iya: “Gẹ Chileke chikwa ngu iphe gube igbulọ, e teru ndzú ono! Nta-a bẹ i nọ l’eka-a eme g’i gude ekemu kpee mu ikpe; teme i nọdu emebyikwaphọ ekemu ono; eshinu i sọru g’e chia mu iphe.”

⁴ Ndu pfu-kube Pọlu su iya: “Shii! ?Ti madu l’ọ onye-ishi ndu-ishi uke Chileke bẹ iphu iphu ẹgube ono?”

⁵ Pọlu su: “Unwunna; mu te eshikwa maru l’ọ bu onye-ishi ndu-uke Chileke. L’opfu Chileke sukwaru: Te ephukwa onye bu onye-ishi ngu iphu.*”

⁶ “Tọbudu iya bu; Pọlu humaepho lẹ ndzuko ọgbo-ikpe ono du ẹbo; l’ogbo ndu Sadusii du iya; ọgbo ndu Fárisii du iya; o chishia: Unwunna mu; mu yikwa l’ogbo Fárisii. Ndu nwuru mu nu yikwapho l’ogbo Fárisii. Iphe, e kpedoru mu ikpe iya-a bukwa lẹ mu ele ẹnya lẹ ndu nwuhuru anwuhu bẹ Chileke e-me ujiku lanu g’ephe teta dzuru ndzu.”

⁷ Epfuzeta, oopfuzeta iphe ono; ndu ọgbo Fárisii waa ndu ọgbo Sadusii wata aswo uswo. Ọgbo-ikpe keha ẹbo. ⁸ Kele ndu Sadusii sọru lẹ Chileke tee medu ndu nwuhuru anwuhu g’ephe

* 23:5 23:5 Ọnana Awu 22:28.

teta dzuru ndzu ozo; su l'unwu-ojozi-imigwe ta adudu; ophu o dudu ndu ozo, dubaa nu, bu ndu a ta ahumadu l'enya. Obenu le ndu Farisii tukoru iphe ono kwetakota. ⁹ Uzu nodu atu wowoowo aka shii eje. Ndu ezije ekemu ndu ophu bu ogbo Farisii haru gbalihu epfushi ike su: "O to dukwa iphe, du eji, anyi humaru, nwoke-a meru! ?A maru bu maa; ozoo ojozi-imigwe epfujeru nu iya."

¹⁰ A nonyaa; uswo obu paa aka k'ophu eze onye-ishi ndu ojogu ono dobesu l'ephe a-lokashi Polu nanu nanu. O su ge ndu ojogu iya ye ishi je akpuphu Polu azu l'odu ndu ojogu ono.

¹¹ O be l'enyashi iya; Nnajiuphu, bu Jizosu bya apfu-kube Polu su iya: "G'ike ta abvukwa ngu Polu! Kele oo g'i gbaru odzori mu le Jierusalemu l'eka-a bu g'i jefutaje agbaaru mu iya le Romu."

Aachi idzu egbu Polu

¹² O be le nchitabohu iya; ndu Jiu bya edzuko be bya erifu nte l'ephe ta abyadu atso nri onu; ophu ephe etsudu onu l'okoro jasu teke ephe gbuadaru Polu. ¹³ Ndu ono, riru nte ono ghatakwaru ukporo labo. ¹⁴ Ephe byapfuta ndu-ishi uke Chileke waa ndu bu ogerenya ndu Jiu je asu phe: "Anyi rifuakwaru nte l'anyi taa tso du nri onu jasu teke anyi gburu Polu. ¹⁵ Oo ya bu; unu l'ogbo-ikpe zia eze onye-ishi ndu ojogu ndu Romu g'o dutaru unu Polu. Unu mee ya g'o dobesu l'unu eme g'unu jibaa ya aji. Ole anyibedua a-kwabeg bua ya l'uzo; teme l'o rwua aka-a."

16 Noo ya; nwokorọ́bya lanu numanu k'ewohagbaa onwophẹ́ l'uzo kwaberu Pọ́lu ono. Nwokorọ́bya ono bu nwune Pọ́lu ke nwanyi nwuru iya. O je l'odu-ogu l'eka ono je epfuaru iya Pọ́lu. 17 Pọ́lu bya ekua onye-ishi ndu ojogu lanu bya asu iya: "Duta onye-a jepfu eze onye-ishi ndu ojogu. O duru iphe, oo-pfuru iya." 18 Onye-ishi ndu ojogu ono bya eduta iya bya edujeru eze onye-ishi ndu ojogu ono bya asu iya: "Onye mkporo ono, bu Pọ́lu kuru mu su ge mu dutaru ngu nwokorọ́bya-a l'o duru iphe, du mkpa, oo-pfuru ngu."

19 Eze onye-ishi ndu ojogu ono bya eduta iya bya eje anodu iche bya aja ya le mpya su iya: "? Bu gunu be i byaru mu epfuru?"

20 O su iya: "Ndu Jiu chiru idzu l'ephe a-su ngu gi duta Pọ́lu dufutaru ogbo-ikpe echele. L'ephe aa-su ngu le ndzuko ogbo-ikpe acho g'ephe jibaa ya aji. 21 O le o g'i ti ngakwaru phe nchi; kele o duru ndu ghataru ukporo labo e-wohagbaa onwophẹ́ ewoha l'uzo kwaberu iya. Ndu ono rifuwaru nte l'ephe tee ridu nri; ophu o dudu iphe, ephe a-ngu m'o budu l'ephe gbuadaru Pọ́lu. Ephe doziwaru onwophẹ́. Iphe, ephe kwaberu nta-a bu gi kweta g'e duru iya bya."

22 Eze onye-ishi ndu ojogu ono su iya: "Ta adukwa onye ii-me g'o maru l'i pfuwaru mu iya." O su ge nwokorọ́bya ono la. O lashia.

E du Pọ́lu je anu nnajioha, bu Felikusu

23 Eze onye-ishi ndu ojogu ono bya ekua ndu-ishi ndu ojogu iya umadzu ebo bya asu phe: "Unu je achikobe ndu ojogu ukporo iri; waa

ndu ojogu ụkporo ẹto l'iri; ndu a-nodu agba l'inya; waa ụkporo iri ozo ndu a-chiru arwa. Unu kwakọbe pẹ k'eje Sizariya ẹ nri-enyashi ntanu-a. ²⁴ Haru inya dozia, Polu a-nodu agba g'unu duru iya nu nnajioha, bu Felikusu. G'o to dukwa iphe, e-me iya nu." ²⁵ Eze onye-ishi ndu ojogu ono bya edee ekwo-ozì su:

²⁶ "Kulodiyosu Lisiyasu ede ekwo-a anu Okalibe Nnajioha, bu Felikusu asu: Nnajioha; mu ekele ngu-o. ²⁷ Ndu Jiu guderu nwoke-a, mu suru g'e gude byapfuta ngu-a eme g'ephe gbua. A nonyaa e mee mu maru l'o bu nwa Romu. Mu gude ndu ojogu mu je anafu pẹ iya. ²⁸ Mu meahaa ge mu maru iphe, ephe gudedoru iya. Mu duru iya jepfu ndzuko ogbo-ikpe pẹ. ²⁹ Mu huma l'iphe, o meru ta abudu iphe, o du ke g'a pfu-gbua ya; ophu o dukpodanu k'atu mkporo. Iphe, ephe epfu l'o meru bu opfu k'ekemu-alì ndu Jiu. ³⁰ Mu numa ẹ ndu Jiu chiru idzu g'ephe gbua ya; mu su g'e gude iya byapfutashia ngu. Mu su ndu epfu iphe, o meru g'ephe byapfuta ngu bya epfua ya l'iphu ngu."

³¹ Ndu ojogu ono bya emee g'e ziru pẹ. Ephe gude Polu jee l'enyashi ono jasù ẹ Antipatirisu. ³² O be ẹ nchitabohu iya; ndu ojogu ono ndu ophu gude okpa laphushia azu l'odu-ojogu. Ndu ophu gude inya duru iya jeshia. ³³ Ephe durwua ya Sizariya bya eworu ekwo ono nu nnajioha bya eworu Polu ye iya l'eka. ³⁴ O bya agubebe ekwo ono; bya aja Polu alì eka a nwuru iya. O numaepto l'o bu onye Silisiya; ³⁵ o su: "Mu a-numawaro onu-mini ngu rengurengu me ndu

epfu iphe, i meru byarwutaepfo.” Ọ sù g'e je dobe Pọlu l'eze-ọlọ Herọdu che iya nche.

24

Iphe, ndu Jiu epfu lẹ Pọlu meru

¹ A nọepfo abalì ise; Ananayasu, bụ onye-ishi ndu-ishi uke Chileke waa ndu bụ ọgerenya l'ọgbo-ikpe ndu Jiu haru swiru jeshia Sizariya. Ephe gudekwaphọ onye maru eye onu l'opfu, ephe iya bụ Tetalosu gude jeshia. Ephe rwua bya atuko iphe, ephe suru lẹ Pọlu meru doshiaru nnajioha, bụ Felikusu. ² A bya ekua Pọlu. Tetalosu wata epfu iphe, ephe suru l'o meru su:

“Okalibe Nnajioha; ọo g'i gude nwubeberu anyi enya ree meru g'o gude anyi buru lẹ nchì odo. Ọ buru nkwa menya ngu meru iphe, a gbanwechaaru iphemiphe ono, a gbanweshiru ono g'ọoduru ndibe anyi lẹ ree. ³ Iphemiphe ono, iimeru anyi ono dū anyi ree. Anyi nọdu l'ekameka ekele ngu ekele iya. ⁴ Mu te ejeekwa epfukwaduru ngu rọ ogologo opfu. Iphe, mu arwo ngu bụ jiko g'i kwerọ numa iphe-a, anyi abyaru ngu epfuru-a. Anyi e-gbue ya pho mkpirikpu. ⁵ Nwoke-a be anyi humawaru l'ọ bụ onye shiberu ite ejo-iphe. Ọokpaje utsu l'eka ndu Jiu nọkpoo lẹ mgboko mgburugburu. Teme ọ buru iya bụ ishi ndu ejo ọgbo ono, bụ ọgbo ndu Nazaretu. ⁶ Ọ nọdu eme g'o merwua eze-ọlọ Chileke. Anyi gude iya eme g'anyi gude ekemalì anyi kpee ya ikpe. ⁷ Ọphu eze onye-ishi ndu ojogu, bụ Lisiyasu ekwedu. Ọ bya eye iya eka; bya egude eka ike nata iya anyi. ⁸ Ọ sù g'anyibe

ndu guderu iya nū bya l'iphu ngu. I -jja nwoke-a aji bẹ ịi-hūmawaro iphe oḅu, anyi epfuru ngu l'o meru oḅu.” ⁹ Ndu Jiu oḅhuu ye iya ẹka sū l'iphemiphe, Tetalosu pfuru bukota eviya.

Polu edofu onwiya l'iphu Felikusu

¹⁰ Nnajioha bya epheeru Polu ẹka g'o wata eye oḅu. Polu sū:

“Mu sū-a; mu maru l'i shiwaa ụzenya nọdu l'ishi ikpe l'alị-a. Noo g'o gude ẹhu nọdu atso mu uto edo edo dofu onwomu l'iphu ngu. ¹¹ O toko noghadu abali iri l'ẹbo, mu jeru Jierusalemu je abaru Chileke ẹja. Jikwaa phe g'a maru ? mu l'adzū ụka. ¹² Ndu Jiu ta ahumakwaru l'o duru onye mu l'iya wataru atu ego; oḅhu ẹphe ahumaduru mu l'eka o duru ndu mu swongaru l'ime eze-ulo Chileke; ozoo l'ulo-ndzukọ phe; ozoo l'ime mkpukpu. ¹³ Ozokpoonu g'ẹphe goshi l'ibo ono, ẹphe boshiru mu ono duru oḅhu bu eviya. ¹⁴ Oḅhu, mu kweru bu le mu abaru Chileke ndiche anyi phe ẹja le Ụzo Nnajiuphu ono, ẹphe ekuje ejo ogbo ono. Mu tukokwarupho iphemiphe, e deru l'ekwo ekemu Mosisu waa ekwo ndu mpfuchiru Chileke kweta. ¹⁵ Iphe, ndu-a ele ẹnya iya bẹ mu elekwapho ẹnya iya, bu iya bu le Chileke e-mechaa mee onyemonye g'o shi l'onwu teta dzuru ndzu me ndu oma me ndu ejo-iphe. ¹⁶ O buru iphe ono meru iphe, mu ekukebeje ẹhu g'obu ta anodu awa mu mini l'iphu Chileke me l'iphu nemadzu.

¹⁷ “Oo ya bu; mu nochaa apha olemole l'eka ozo; mu lwa ali mu ge mu wolataru ndu ali mu okpoga gude yeru phe ẹka; wakwapho ge

mu nū Chileke iphe-ngweja. ¹⁸ Ọ b̄uru ḡe mu mechaaru ns̄o, tso ngweja ono b̄e ndu Jiu ọphu haru shi Eshiya lwa humaru mu l'ime eze-ulo Chileke l'eka ono. Ọ t̄o dukwa ikpoto ndu mu l'ephe swi; ọphu mu emekwaru ḡe mkpukpu gbaa gharagharagha. ¹⁹ Ọ kwa ndu Jiu ono, shi Eshiya ono gege abya l'iphu ngu l'eka-a bya epfua iphe, ephe suru l̄e mu meru m̄e ọ -duru iphe, ephe epfu. ²⁰ Ọzoo s̄u ḡe ndu-a, n̄o l'eka-a pfua ejo-iphe ephe humaru, mu meru, bukpo iphe, e gege anma mu ikpe teke ono, a jiru mu aji l'iphu ndzuko ogbo-ikpe ph̄e ono; ²¹ gbahakwa iphe lanu ono, mu nokwa-a l'iphu ndzuko ogbo-ikpe ono pfushia ike s̄u l'iphe, unu ekpedoru mu ikpe iya ntanu-a bu l̄e mu kweru l̄e Chileke emechaa mee ndu nwuhuru anwuhu g'ephe shi l'onwu teta gbalihu dzuru ndu."

²² Ọo ya bu; eshinu Felikusu magbuwaru k̄e Uzo Nnajiuphu ono ree; ọ s̄u g'ephe la. "Mu e-kpe ikpe ono m̄e eze onye-ishi ndu ojogu, bu Lisiyasu byaepho." ²³ Ọ s̄u g'onye-ishi ojogu ndu Romu, P̄olu n̄o l'eka letakwa iya enya ree; ọle ọo g'ọ hakwaa ya g'ọ tusaru eh̄u; ḡe ndu ọnyà iya byaj̄e g'ephe l'iya kwe; g'ephe mejeru iya iphe, bu mkpa iya.

P̄olu eye ọnu l'iphu Felikusu ȳe Durusila, nyee ya

²⁴ A n̄epho ujiku olemole; Felikusu duru nyee ya Durusila, bu nwanyi Jiu byatashia. Ọ bya ezia; e je ekua P̄olu. Ephe ngaberu iya nchi; o pfuahaa k'ekweta k̄e K̄reshi, bu Jizosu. ²⁵ P̄olu kpukwaduru-a opfu l'onu epfu k'apfubekoto m̄e

k'esede onwonye; waa kẹ mbọku ikpe, a-bya nụ ono; ndzụ rwuta Felikusu. Ọ sụ iya g'o jewarọ kẹ nta; lẹ ya e-ku iya-a ọzo teke ụzo duru iya. ²⁶ Iphe, ọori bụ l'ọ duru okpoga ụphalazu, Pọlu a-nụ iya. Ọ bụru iphe ono bẹ meru g'o gude ọ nọdu abujeru nta nta l'o kua ya g'ephe bọo ụja.

²⁷ A nọepho mgbarapha labọ; Felikusu lufu. Ọ byalẹpho alufu ono; ọ parụ Pọlu haa l'ọka-mkpọro l'ẹka oome gẹ ya mee iphe, dụ ndu Jiu ree. Nwoke ọzo, ẹpha iya bụ Pọshosu Fesutosu bya anọdu l'ọkwa iya.

25

Pọlu epfu g'eze nnajioha Romu kpee ya ikpe

¹ A nọepho abalị ẹto, Fesutosu lwapfutaru ndu ono, ọ bụ nnajioha phẹ ono; o shi lẹ Sizariya jeshia Jierúsalemụ. ² E rwua ẹka ono; ndu-ishi uke Chileke waa ndu-ishi ndu Jiu bya epfuaharu iya iphe, ẹphe sụru lẹ Pọlu meru. Ẹphe rwoọ ya ³ g'o meeru phẹ iphe-ọma, bụ iya bụ g'o mee Pọlu g'ọ lwa azụ lẹ Jierúsalemụ. Ẹphe nọdukwanu achị idzu g'ẹphe kwabẹ l'ẹgbudu gbua Pọlu. ⁴ Obenu lẹ Fesutosu sụru phẹ lẹ Pọlu nọkwa mkpọro lẹ Sizariya. Lẹ ya ta adukwa gẹ ya anọberu ya alaphushia azụ l'ẹka ono. ⁵ Ọ sụ phẹ: "Gẹ ndu-ishi unu tsokwaru mu je Sizariya. Ọ - bụru l'ọ duru iphe, dụ ẹji, o meru; unu je epfua ya l'ẹka ono."

⁶ Ẹphe lẹ Fesutosu nọo iphe, ha g'abalị iri l'ẹka ono teme ọ lashia Sizariya. O be lẹ nchitabọhu iya; o je anọdu l'ụlo-ikpe bya asụ g'e dubata Pọlu. ⁷ Pọlu bataẹpho; ndu Jiu, shi Jierúsalemụ

bya apfũ-phee ya mgburugburu bya epfushiahaa igwerigwe akpamara, ephe sũru l'ò meshiru. Ophu o dudu ophu ephe duru ike goshi l'ò bu eviya mę nanũ. ⁸ Põlu bya edoahaa gę ya dofu onwiya sũ: “O tọ dukwa teke mu pfubyijeru ekemu ndu Jiu; ophu mu epfubyikwaru eze-ulo Chileke; ophu o dukwa teke mu pfuswejeru eze nnajioha Romu.”

⁹ Fesutosu meahaa gę ya mee iphe, du ndu Jiu ree; o sũ Põlu: “?O du ngu ree g'i je Jierusalemu g'e kpee ngu ikpe iphe-a, ephe sũru l'i meru-a l'iphu mu l'ęka ono?”

¹⁰ Põlu sũ: “Ęka-a, mu pfũru-a bukwa l'iphu oğbo-ikpe eze nnajioha Romu gędegede, bu iya bu ęka o gbaru g'e kpee mu ikpe. Gubedua l'onwongu maru l'ò tọ dudu ejo-iphe, mu meru ndu Jiu. ¹¹ Kele ome mu eme ejo-iphe; meta iphe, gbaru k'ekpe mpfugbu mę mu asũ ?Mu atsuhunu ebvu anwũhu? Obenu teke iphe, ephe sũru lę mu meru phę ta abudu eviya bę o tọ dukwa onye byakpõoru akpũru mu nũ phę. Iphe, mu pfũru bukwa g'ikpe mu laa l'iphu eze nnajioha Romu.”

¹² Noo ya bu; Fesutosu yęe ndu oğbo-ikpe iya chichaa idzu; o sũ iya: “Eshinu i sũru g'ikpe ngu laa l'iphu eze nnajioha Romu bukwa l'iphu eze nnajioha Romu ono bę ii-je.”

Põlu nõ l'iphu Agiripa yęe Baniisu

¹³ O be ujiku lanũ; eze, bu Agiripa waa nwune iya nwanyĩ, bu Baniisu bya Sizariya g'ephe kele Fesutosu. ¹⁴ Ephe nõepho ujiku olemole l'ęka ono; Fesutosu bya eworu kę Põlu kõoru Agiripa.

Ọ sù iya: “Ọ dũru nwoke, Felikusu haru mu l'ulo mkpọro. ¹⁵ Mu jee Jierusalemu; ndu-ishi uke Chileke waa ndu bu ọgerenya ọgbo-ikpe phe pfuaharu mu akpamara, ẹphe sũru l'o meshiru. Ẹphe sù mu ge mu nmaa ya ikpe. ¹⁶ Mu sù phe l'ọ tọ bukwa omelali ndu Romu g'a kpuru onye a sũru l'ọ dũru iphe, o meru nu; l'ẹbe abụ le yee ndu ọodaru ẹphe l'iya nọ l'iphu l'iphu g'o dofu onwiya l'iphe ono, a sũru l'o meru ono.

¹⁷ “O be mbọku, ẹphe dzuru l'ẹka-a; ọphu mu ejekpọdaaro akpọ upfu. Mu jeshiepho l'ulo-ikpe ono le nchitabọhu iya bya asu g'e je edubata nwoke ọbu. ¹⁸ Ndu epfu iphe, o meru gbalihu; ọphu ọ dudu me ejo-iphe, mu riru l'o meru, dũru ọphu ẹphe sũru l'o meru. ¹⁹ Iphe, ẹphe pfuerupho buerupho opfu g'ẹphe abajeru Chileke phe eja waa onye ọbu, a sũru l'ẹpha iya bu Jizosu, nwuhuhawaru nu; obenu le Polu sũru l'ọ nokwadu ndzu. ²⁰ Ọphu mu amadu iphe, mu e-me l'egube opfu ono. Mu jia Polu ge mu maru ọ du iya ree g'o jee Jierusalemu g'e kpee ya ikpe iphe, ẹphe sũru l'o meru-a l'ẹka ono. ²¹ Polu jika su le ya a-nọdua le mkpọro jasụ teke Okalibe eze nnajioha e-kpe iya ikpe. Mu karu sù g'e che iya nche jasụ teke mu e-zi iya g'o jepfu eze nnajioha.”

²² Agiripa sù Fesutosu: “Ọ dukwa mu g'a sù le mu nũmaru olu nwoke ọbu l'onwomu kwaphọ.” Fesutosu sù iya g'ọ haa l'echele be ọo-nũma-a olu iya.

²³ O be le nchitabọhu iya; Agiripa yee Baniisu bya akwakpọephe onwophe ọkpobe akwa ndu

eze. Èphe bya abahụ l'ụlo-ikpe ono waa eze ndu-ishi ojogu; mē ndu a maru epha p̄hē lē mkpukpu ono. Fesutosu zia; e je eduta Pọlu bata. ²⁴ Fesutosu wata epfu opfu sụ: “Ọnyibe, bụ Agiripa mē unubē ndu nọkota l'ẹka-a. Unu hụmakwa nwoke-a, ndu Jiu mgburugburu ndu ophu nọ l'ẹka-a mē ndu ophu nọ lē Jierusalemu tukuroru echi ichi iya obu. Èphe echi mkpu sụ g'ọ tọ nọduhe ndzụ. ²⁵ Olee ọ tọ dudu iphe, mu hụmaru, o meru bụ iphe, dū k'e gude kpee ya mpfugbu. Eshinu o gude onu iya sụ g'ikpe iya je l'iphu Okalibe eze nnajioha bē mu sukwaru lē mu e-zi g'e dularu iya eze nnajioha. ²⁶ Obenu lē mu ta amadụ iphe, bụ l'owa-a iphe, mu e-de l'ekwo sụ eze nnajioha l'o meru. Nokwa iphe, mu gude dutaru iya unu; mbụ dutaru iya gube Ọnyibe, bụ Agiripa gedegede g'obukwanuru: e-lechaa ẹnya l'ikpe obu; mu amakwanuru iphe, mu e-de l'ekwo. ²⁷ Kele ọ dū mbedua g'ọ bụ umere onye-eswe mbụ gē mu sụ g'e duru onye mkporo je; l'ebe egoshi iphe, a sūru l'o meru.”

26

Pọlu edofu onwiya l'iphu Agiripa

¹ Agiripa sụ Pọlu: “A haakwaru ngu nta-a g'i yee onu. I -makwaru iphe, ii-do dofu onwongu dokwaa ya.” Pọlu bya apalia ẹka kele iya bya awata edodo sụ:

² “Ọnyibe, bụ Agiripa; ehu atso mu l'i kweru gē mu pfuru ngu l'iphu pfua opfu; doo edo dofu onwomu ntanụ-a l'iphemiphe, ndu Jiu sūru lē mu eme. ³ Ehu, atso mu nū bụ l'i maru omelali

ndu Jiu ree bya amaru iphe, ephe adzo. Jiko ngabekpoekwapho nchi ree l'iphe-a, mu abya epfupfu-a.

⁴ “Ndu Jiu mgburugburu makotaru ge ndzu mu du eshikpo teke mu bu nwata; kele mu shiepho le mbu buru l'ali mu waa le Jierusalemu. ⁵ Ephe makwarupho; m'ephe -jenu ekwe gbaa ekebe iya; le mu shiepho le mbu gbaru l'ogbo ono, kachaa atube nvo l'ekemu Chileke anyi ono, bu iya bu ogbo ndu Farisii. ⁶ Nta-a be mu pfuru l'eka-a; a nodu ekpe mu ikpe; kele mu ele enya iphe ono, Chileke kweru nna anyi oche phe ukwe le ya e-me ono. ⁷ Oo iphe ono, o kweru ukwe iya ono be okpa-ipfu iri l'ebo ndibe anyi phe elekpo enya iya gude ehu anmanma iya abaru Chileke aja eswe l'enyashi-a. Su-a; Onyibe; nta-a be ndu Jiu suru le mu mesweru; kele mu ele enya iphe lanu ono. ⁸ ? Bu gunu meru g'o gude o nodu atsui unube ndu Jiu l'ehu ekweta le Chileke e-me ndu nwuhuru anwuhu g'ephe shi l'onwu teta gbalihu dzuru ndzu?

⁹ “Mbedua l'onwomu shikwapho dobesu l'ome o duru iphe, mu e-me gude mebyia iphemiphe, lakporu k'epha Jizosu onye Nazaretu me mu emewaa iya. ¹⁰ Noo iphe, mu meru le Jierusalemu bu ono. Mu jeru anata ndu-ishi uke Chileke ekwo, egoshi l'oo phe ziru mu ozi. Mu je akputa igwerigwe ndu-nso tushia phe mkporo. Teke e kperu phe mpfugbu; mu ekweeru phe une. ¹¹ Ugbo olemole be mu zichawaru g'e chia phe iphe l'iphe, bukpo ulondzuko ndu Jiu; l'eka mu eme g'ephe su l'ephe te

ekwetahèduru iphe ono, ephe kwetarù ono. Kẹ nkepẹ nọdu eghutaberu mu eghu shii k'ophu mu shi agbẹshije jeshia alì ọzo je phẹ avọta.”

*Pọlu akọ gẹ ya gude gbanwee
waa k'ozì iya*

¹² “Ọ buru k'iphe ono meru g'o gude mu jeshia Damasukosu. Ndu-ishi uke Chileke kwe gẹ mu je; ọ buru phẹ bẹ mu nọ l'ẹka jeshia. ¹³ Noo ya Onyibe; ọ buru l'echilabọ eswe ono gẹ mu nọ l'uzo bẹ mu humaru ìphóró, ka ẹnyanwu, nọ l'akpaminigwe egbu nwjiiwii. O nwuẹpho nwuphee mu lẹ ndu anyi l'ephe swi mgburugburu. ¹⁴ G'anyi ha dakọta kpurumu l'alì. Mu numa olu-opfu, e gude opfu Aramu epfu sù: 'Sọlu! Sọlu!' ‘?Bù gunu meru iphe, iikpa mu ẹhu? I -nọdu eme g'i mekata mu bẹ ọ bukwa onwongu bẹ iimekata. Ọ gbẹkwa dù g'eswi, emeka onwiya iphe-ẹhuka; kele ọogba ọkpa lẹ mpyipyi oshi, onye nwe iya nù gude achi iya.’ ¹⁵ Mu jia ya sù: ‘?Bù onye bẹ i bù Nnajiuphu?’ Ọ sù mu: ‘Ọo mu bù Jizosu; onye iikpa ẹhu.’ ¹⁶ ‘Gbalihu pfuru apfuru. Iphe, mu gude byapfuta ngu bù gẹ mu gụa ngu lẹ ndu ejeru mu ozi. G'i je epfukashiaru ndu ọzo iphe-a, i humaru ntanụ-a kẹ nkemu-a; waa iphe, mu e-goshi ngu l'iphu.’ ¹⁷ Mu a-dzọta ngu l'ẹka ndu Izurelu waa l'ẹka ndu abudu ndu Jiu, bù iya bù ndu mu ezi ngu g'i je alì phẹ ọbu. ¹⁸ ‘Ii-je emee g'ephe saa ẹnya k'ophu ephe e-shi l'ochii futa bata l'ìphóró; waa k'ophu ephe e-shi l'ẹka Nsetanu futa lwapfuta Chileke. Ọo ya bù; mu

agwàrù phẹ n̄vù l'iphe-ẹjì phẹ gùrù phẹ ye lẹ ndu mu họtawàrù g'ẹphẹ b̄rù ndibe mu.'

19 “Ọo ya b̄; Ọnyibe; mu ta asùkwàrù wàwàa lẹ mu tee medu iphe onò, mu n̄màrù l'ophulenyà, shì l'imigwe onò. 20 Mu vuru ọzò jee Damasùkosu; tẹme mu bya ejeshia Jierúsalemù. Mu bya ejegbabẹ alì Jiudiya mgburugburu shia jeshia alì ndu ab̄du ndu Jiu. Ishi iphe, mu jedorù ẹkameka onò b̄rù gẹ mu karù phẹ g'izimanù iphe-ẹjì phẹ lwa phẹ azù g'ẹphẹ ghaa umere lwapfuta Chileke; ẹphẹ emeje iphe, e-goshi l'izimanù lwarù phẹ azù eviya. 21 Noo iphe, kparù iphe, ndu Jiu guderu mu l'ẹka mu nọ l'eze-ulo Chileke eme g'ẹphẹ gbua mu. 22 Ọle Chileke eyekpọekwaru mu phọ ẹka byasù ntanù ọwà. Noo g'o gude mu pfuru l'ẹka-a agba ekebe g'oniyemonye n̄ma; nwata mẹ ọgerenya. Mu nọdu epfu iphe, ab̄du iphe ọzò gbahaa iphe onò, Mòsisu yẹe ndu mpfuchiru Chileke pfuru sù l'oo-me onò. 23 Ẹphẹ s̄rù lẹ Kéreshi onò, jefutaje iphe-ẹhuka. E -mechaa l'ọ b̄rù iya ab̄rù onye Chileke e-vuru ọzò mee g'o shì l'onwu teta gbalihu dz̄rù ndz̄; g'o pfukaaru ndu Jiu mẹ ndu ab̄du ndu Jiu l'ọo ya b̄ iphóró, Chileke e-shi dz̄ọ phẹ.”

Ọnu, Agiripa yeru Pọlu

24 Pọlu donyaẹpho iphe onò; Fesutosu raswerehu: “Pọlu! Ọo b̄akwaa ọbvù byaru ngu! Oke ẹkwò, ì nw̄rù gbaghaakwaru ngu iphu!”

25 Pọlu sù Fesutosu: “Ọbvù te emekwa mu Ọnyibe. Iphe, mu epfu dokwaru ẹn̄ya; tẹme ọ

bùrù òkpòbè-opfù.” ²⁶ ?Tòbùdù Agìrìpà baa? Ò makòtarù iphè-a, mu epfù-a rengurengu; tème mu òdù epfùè yà phò hoo-haa; kẹlẹ ò doru mu ẹnà l'ò tọ dudu iphè onò òphù ò nùmahaadarù; eshinù ò dudu òphù e meru l'edomi. ²⁷ Sù-a; Ònyibè, bù Agìrìpà; ?I kwetarù iphè, ndu mpfuchìrù Chilekè pfurù tọ? Mu maru-a l'i kwetarù-a!

²⁸ Agìrìpà sù iya: “? I dobesu l'i-pfubutakebewaa mu ẹgwegwa ẹgubè onò gẹ mu bùrù onyè kẹ Kéreshi?”

²⁹ Pòlù sù iya: “?Ò bù ẹgwegwa-o; ?òò-nò òdù-o; iphè, mu epfù anù Chilekè bù gẹ gù lẹ ndu-a, nòkòtá l'ẹkà-a bùrù iphè, mu bù; mbù gẹ ndu-a, anù iphè-a, mu epfù ntanù-a bùkwaruphò iphè, mu bù; a -gùfukwarù unù kẹ mkpòrò-a.”

³⁰ Ò pfuchaephò nno; eze, bù Agìrìpà waa Òkalibè nnajìohà Jiudiya, bù Fesutosu waa eze-nwanyì, bù Baniisu waa ndu òzò, ẹphè l'iya nò l'ẹkà onò tùkò wulihu wufu. ³¹ Ẹphè lufuephò; ẹphè tùkò pfuaharu nwibè phẹ sù: “Nwoke-a tẹ emetakwarù iphè opfù k'ẹjẹ mkpòrò; òphù ò bùrò k'apfugbu.” ³² Agìrìpà sù Fesutosu: “? Ì maru-a l'ò tọ bù lẹ nwoke-a sùrù g'ikpẹ iya lufu l'iphù Òkalibè nnajìohà lẹ Romu; e gege apakwarù iya-a haa.”

27

Pòlù nọ l'ugbo-mini ẹjẹ Romu

¹ Ò bẹ tẹkẹ a chìrù iya; ò wùkoo l'anyi a-nòdù l'ugbo jeshia Ìtali; e woru Pòlù yẹè ndu mkpòrò òzò yẹ Jiuliyòsù, bù onyè-ishi ndu ojògù ndu

Romu l'èka. Onye ono bụ onye-ishi “Ọgbo ndu ojoḡu Ọgosutosu.” ² Anyi tuko wuba l'ugbo-pherephere-apa, shi Adaramitiyomu abya; eje l'odu ugbo, nọgbaa l'aguga aguga ali Eshiya. O dukwarupho nwoke Masedoniya, a nwuru le Tesalonayika, epha iya bu Arisutakosu, anyi l'iya tukoru nodu l'ugbo ono jeshia. ³ O be le nchitabohu iya; anyi rwua Sayidonu. E rwua eka ono; Jiuliyosu gude eme odoo kwe ge Polu je ekelechaa onya iya phe g'ephe anuchaa ya nwiphe, bu mkpa iya. ⁴ Anyi shikwa l'eka ono tugbua ozo; kporu ugbo kwaseru uzo enyanwu awawa; shita aguga Sayipurosusu; kele pherephere ezi anyi iziphu. ⁵ Pherephere ngata ugbo ono anyi ghabua mini ono l'aguga Silisiya waa Pamfiliya bata l'aguga Mayira, bu mkpukpu, no l'ali Lisiya. ⁶ E rwua l'eka ono; onye-ishi ndu ojoḡu ono huma ugbo-pherephere-apa, shi Aleḡuzandiriya. Ugbo ono eje Itali. O chiru anyi ye iya.

⁷ Anyi tokpoepho nwehu ngaa ugbo ono ujiku olemole; mbu o tsushikpoo l'ehu ike teme anyi ngarwua Knayidosu ntse. Ophu pherephere ekwekpoedu g'anyi shia ono. Anyi rojia shia aguga mini uzo Kiritu. Pherephere ono ngaru anyi shikube Salumonu. ⁸ Eshi aguga Salumonu ono tsushikpoo anyi l'ehu ike. Anyi bya ekekebekpo ehu teme anyi rwua eka lanu, eekuje “Odu-ugbo-oma”; eka ono be mkpukpu Lasiya duwaa ntse.

⁹ Anyi gude nno noo odu l'eka ono k'ophu anyi no-rwuru teke ije ugbo atsuje l'ehu bya

anog̃hatawaa teke ndu Ízurelu emeje omelalì aswì eg̃u. Pòlu nmaaru ndu ug̃bo ono m̃e ndu ojògu phò ok̃wa sù: ¹⁰ “Ndu mu; iphe, mu h̃umaru bu l'ije ug̃bo anyi-a e-mechakwaa d̃u eh̃uka shii. O t̃ò buk̃waa l'ivu, nò l'ug̃bo-a m̃e ug̃bo l'onwiya a-la l'iswi; obenu l'ishi anyi b̃e aa-lòkwapho alòlo.” ¹¹ O b̃uru iphe, onye-ishi ug̃bo waa onye nwe ug̃bo pfuru b̃e onye-ishi ndu ojògu ono ngaberu nchì. Ophu o kwataduru yee onu l̃e k̃e Pòlu. ¹² Eshinu odu-ug̃bo-mini ono ta d̃udu k'anòdu l'udzumini ono; b̃e onu ka awu nanu sù g'anyi tug̃bua l'eka ono g'a maru ?anyi a-d̃u ike ngarwua Fonikusu. Fonikusu bu odu-ug̃bo-mini, nò l̃e Kiritu. Eka eeshije abahu l'odu-ug̃bo-mini ono d̃u eb̃o. E -chebe iphu l'uzo enyanwu ariba b̃e nanu gharu iphu g'e jewaa ala l'uzo ekutara; ophuu gha iphu g'e jewaa ala l'uzo ekicha. O b̃uru l'eka ono b̃e anyi a-nòdukota l'udzumini ono.

*Oke ph̃erephere byapfutaru
Pòlu ph̃e l'echi enyimu*

¹³ Ph̃erephere shi l'uzo ndòhali wata ezi nwa r̃eswereswe; ep̃he dobesu l'ep̃he a-d̃u ike mekòta g'ep̃he t̃uberu. Ep̃he shi l̃e mini lòlita mg̃borìgwè, a g̃oru g'ìkokoro, eegudeje lò-de ug̃bo l̃e mini wata anga ug̃bo ono l̃e mg̃boru mg̃boru Kiritu. ¹⁴ A ñep̃ho nwanshii; oke ph̃erephere shi l'uzo isheli mini ono ziru byatashia. ¹⁵ O zikòtaep̃ho ug̃bo ono tug̃bua; eb̃e o kweedu kwas̃eru ibiya ono, ph̃erephere shi abya ono. Eb̃e anyi amaedu g'anyi e-me iya; anyi par̃u iya haa g̃e ph̃erephere pata anyi

tugbua. ¹⁶ Anyi ghatashia mgboru alì, eekuje Kulawuda, nọ l'echi mini; ophu pherephere ezishiedu anyi ike g'o shi ezi. Anyi kukebekpoo ehu; teme anyi kpuru nwugbo ke nshii, eelibeje l'eze ugbo ye l'eze ugbo ono. ¹⁷ A kpubatachaa nwugbo ono, eegudeje agufuta nemadzu ono ye l'ugbo pherephere apa ono; ephe bya egude eri kee ugbo mgburugburu kee ya kpukpurukpu g'o shihu ike. Ndzụ gahaa phe ke: ?a maru ugbo te ejedu nụ emia l'evevee, dụ l'aguga mini le Libiya. Ephe lo-zetachaa ekwa ono, emeje ge pherephere nga ugbo ono; pherephere to nwehu gude ugbo ono jeahaa. ¹⁸ Oke pherephere ono nodu ezikwapho ehuka ehuka akwanga ephe k'ophu ephe wataru achishi ivu, dụ l'ugbo tuphashiahaa le mini le nchitabohu mboku ono. ¹⁹ O be le mboku k'eto; ephe gude eka phe l'onwophe mishiahaa iphe, e gude mee ugbo ono tuphashiahaa le mini. ²⁰ A noo ujiku olemole ophu anyi ahumaduru enyanwu enya; ophu o buro ke kpokpode teme oke pherephere ono nodu ezishikwadu ikike ikike; o mee k'ophu anyi ta ariedu ke ndzu.

²¹ Unwoke ono nokpoo odu; ophu o dudu onye ophu riru nri. Oo ya bu; Polu gbeshi bya ejepfu phe je asu phe: "Ndu mu; ome unu kweru nkemu haa afuta le Kiritu me anyi te etuphashikwa iphemiphe-a, e tupharu-a waa iphe-a, mebyishihuru nu-a. ²² Nta-a be mu arwo unu su g'obu shihu unu ike. O to dukwa g'o ka mma l'oo onye lanu, etupha ndzu iya. Oo 'epho ugbo-a a-la l'iswi. ²³ L'enyashi-a, laru nu-a be ojozi-imigwe, shi l'eka Chileke ono, mu bu nkiya;

tẹ̀me ọ̀ bụ̀ru iya bẹ̀ mu ejeru ozi ono byapfutaru mu; ²⁴ bya asụ̀ mu: ‘Gẹ̀ ndzụ̀ ba agụ̀shi ngu Pọ̀lu l’i jefutaje je apfuru l’iphu eze nnajioha Romu. Ozo bụ̀ lẹ̀ Chileke e-gudekwaphọ̀ iswi ẹ̀hu ngu dzọ̀o iphe, bụ̀ ndu gụ̀ l’ẹ̀phe nọ̀ l’ugbo-a.’ ²⁵ Ọ̀o ya bụ̀; ndu mu; g’obu shihu unu ike; kele o doru mu ẹ̀nya lẹ̀ Chileke e-mekọ̀ta iphemiphe g’e pfuru mu iya. ²⁶ Ọ̀le ọ̀ duru nwalì, ẹ̀nyimu sọ̀-pheru mgburugburu, ugbo-a a-paru anyi je asube.”

²⁷ O be l’enyashi k’ujiku iri l’eno; pherephere ono nọ̀du apakwadu-a anyi eje lẹ̀ mini Adiriyatu. O rwuje l’echi abali; ndu ugbo sụ̀ l’ọ̀ dukwa g’ali aduwaa anyi ntse. ²⁸ A bya eworu nwiphe, anyi ẹ̀rwa libe l’eri bya echie ya l’ime mini ono. A tṹa ya; ogbu mini ono bụ̀ru iphe, ha gẹ̀ ọ̀nyeka ukporo. A nọ̀nyakwa; a bya atua ya ozo; ọ̀ bụ̀ru ọ̀nyeka iri l’ise. ²⁹ Ndzụ̀ guahaa phe l’ugbo anyi e-je ekwoonwiya l’oke mkpuma rikashihu. Epe mifu egube mgborigwe-onu-ikokoro pho eno, du l’azu ugbo ono gude eri tu-zetachaa ya; ọ̀ bahu l’ohu mini gudeshia ugbo ono. Epe nọ̀du arwo gẹ̀ nchi e-me bahu. ³⁰ Ndu ugbo ono meahaa g’ẹ̀phe gbado ugbo-pherephere-apa ono. Epe bya apazeta ugbo ke nshii pho paru dee lẹ̀ mini. Epe mee nno g’e dobesu l’ẹ̀phe eje agbe l’iphu eze ugbo ono ye mgborigwe-onu-ikokoro lẹ̀ mini. ³¹ Pọ̀lu sụ̀ onye-ishi ndu ojogu ono waa ndu ojogu ono lẹ̀ ndu ugbo-a -pfufuwaa bẹ̀ unu ta alwakwa. ³² Ọ̀o ya bụ̀; ndu ojogu ono bya ebufu eri nwugbo nshii ono; mini pata iya.

³³ Nchi bōhushia; Pōlu rwoahaa phẹ g'ẹphe kabẹro ria nri. Ọ sụ phẹ: “Nta bẹ unu nọwaru abalị iri l'ẹno; ọphu ọ dudu iphe, unu riru. ³⁴ Jiko unu ria nri g'ike adu unu; kele ọ tọ dukwa g'ọ ka mma l'ọo ẹgbushi, du unu l'ishi, etuphahu nụ.”
³⁵ O pfuchaa nno bya ewota buredi bya ekele Chileke l'iphu phẹ g'ẹphe ha bya awata atata.
³⁶ Obu shihu phẹ ike. G'ẹphe ha rikotakwapho nri. ³⁷ Iphe, anyi du l'ugbo ono bu umadzu ukporo ukporo mgbo iri l'eto l'umadzu iri l'ishii.
³⁸ Onyemonye rijichaa ẹpho; a pashia ereshi, e vu l'ugbo ono tushia le mini g'ugbo a-du nphe.

Ugbo, pherephere apa tsukposihuru

³⁹ Nchi bōhuepho; ẹbe ndu ugbo ono amaedu mgbadagba, ẹphe nọ. Ọo 'ẹpho l'ẹphe humaru l'alị zawaru phẹ ntse. Ẹphe huma ẹka mini gwọru agwọgwò; huma l'ẹka ono bẹ alị du baswaa l'aguga mini ono. Ẹphe sụ g'ẹphe maru ?ẹphe e-me g'ugbo ono je eliru l'evevee l'aguga mini ono. ⁴⁰ Ẹphe gbubushia eri, gude mgborígwè-ọnu-ìkokoro ono hakota iya le mini bya atoshia udo, e gude kegbabechaa eku-ugbo, eegudeje ago-zi ugbo ono teke ono kwapho. Ẹphe bya apalia ẹkwa, nọ l'eli oshi, shi du l'iphu ugbo ge pherephere awatakwanu enwu ugbo ono. Ẹphe nodu ago-zi iya; jasụ ọ lashia l'ẹka ono, mini gwọru agwọgwò ono. ⁴¹ Ugbo ono je agbaba l'ikpo evevee, du l'ime mini ono; ishi ugbo phẹ liru l'evevee ono k'ọphu ugbo ono kwaru l'ẹka ono. Oke akpara-mini bya etsukashia azu ugbo ono iphiriba iphiriba.

42 Ndu ojogu ono rìahaa k'egbushi ndu mkporo ono g'ò tọ dọ onye ophu e-bvufu gbala.
 43 Obenu l'onye-ishi ndu ojogu ono eme g'ò dzoo Pọlu. O sụ g'ò tọ dukwa onye ephe e-gbu. O sụ iphe, bukpuo ndu maru ebvu mini g'ephe pfulbachaa le mini vuru uto bvufu eli-mgboko.
 44 Ge ndu ophu gudegbaa aka l'ogodo ugbo; ozoo ibiribe oshi ugbo ono gude iya bvufu. O buru g'anyi gude bvufukota eli-mgboko bu ono. Ophu o dudu onye iphe meru.

28

Iphe, eme le Moluta

1 Anyi bvufukotaephe eli-mgboko; a sụ anyi l'aka ono, mini gbapheru mgburugburu ono bu iphe, oza bu Moluta. 2 Ndu aka ono phuru anyi obu-imemini shii. Ephe kporu anyi oku sụ g'anyi nyaa; kele teke ono bu udzumi; oyi nodu atsụ. 3 Pọlu rwuta eyonku je achiru yee l'oku ono. Agwo shi iya wufuta g'ire oku ono byaru iya l'ehu. O bya ataa Pọlu l'aka kepfuru. 4 Ndu aka ono huma g'ejo agwo ono taru Pọlu l'aka kepfuru; ephe pfuaha sụ: "Nwoke-a nokpokwaa l'ochi. O bvufutaakwaru-a le mini bu eviya; obenu l'ali ta ahaduru iya." 5 Obenu le Pọlu phekuru agwo ono chie l'oku; ophu o mekaduru iya iphe me ilile. 6 Ephe nodu ele enya teke aka e-ko Pọlu gbapfuru; ozoo teke oda gba nwuhu; ophu o dudu. A kpoephe upfu nwanshi; ephe huma l'o to dudu iphe, meru iya nu; ephe ghakobe sụ le Pọlu bu oke agwa.

⁷ Nwoke, bụ onye-ishi mkpụkpu ono bẹ alì-
ihe iya jeru bya asube lẹ mgboru ẹka ono.
Epha iya bụ Pabuliyosu. O seeru anyi ẹbyaa;
bya achita anyi jeshia ibe iya; je akwaaru anyi
ẹbyaa ujiku ẹto. ⁸ Anyi jeshia; ododo-nya
gudeshiwaa nna iya; teme epho-anùnù nọdu
emekwa iya phọ. Pọlu bya abahụ l'ime ụlo iya
bya epfuru nụ Chileke bya ebyibe iya ẹka; mee
ya o wekorohu. ⁹ Noo ya; iphe ono mechaepho;
iphe, bụ ndu iphe emegbaa l'alì ono wuru bya; e
mekota phez epe wekorohuchaa. ¹⁰ Epe nyako
anyi iphe shingushingu; shi egube ono kwabe
anyi ubvù. O rwua g'anyi byaru atugbu; epe
gwekọkpoepho iphe, bụ mkpa anyi yejiaru anyi
ugbo.

Eshi lẹ Mọluta eje Romu

¹¹ Anyi nọo onwa ẹto l'ẹka ono, bya et-
soru ugbo, shi Aleğuzandiriya tugbuwa lasha.
Ugbo ono bẹ eekuje "Unwune, a nwuru ẹbo."
Ọ nọkotawaru udzumini ono l'ọdu-ugbo l'alì
ono. ¹² Anyi rwua mkpụkpu Sayirakusu bya
anọo l'ẹka ono abalì ẹto. ¹³ Anyi shi l'ẹka
ono kpọkpoepho mgburugburu mgburugburu
jasuru anyi rwua Regumu. O be lẹ nchitabọhu
iya; pherephere shi l'uzo ndohali shi anyi l'azu
wata ezizi. O rwua nwarechi iya; anyi rwua
Putiyoli. ¹⁴ Ọ duru ndu kẹ Kéreshi, anyi humaru
l'ẹka ono. Epe rwoo anyi g'anyi l'ephe nọo
abalì ẹsaa; anyi nọo nno. E mechaa; anyi
tugbuwa jeshia Romu. ¹⁵ Ndu kẹ Kéreshi, nọ lẹ
Romu numahawaru l'anyi abya; epe bya anyi
ndzuta byarwutachaa aswa Apyiyosu waa oma

mkpukpu, “Ụlo nri ẹto.” Pọlu hụma pẹ bya ekele Chileke; obu ka iya eshihu ike.

Pọlu epfu opfu Chileke ẹ Romu

¹⁶ Anyi jerwua Romu; a haa Pọlu; o buru l'onwiya. E ye onye ojogu; ọ nọdu eche iya nche.

¹⁷ A nọpfo abali ẹto; Pọlu bya ekua ndu-ishi ndu Jiu l'ẹka ono ndzuko. Ẹphe dzuepfo; ọ sụ pẹ: “Unwunna mu; a turu mu mkporo ẹ Jierusalemu kpuru mu nu ndu Romu l'ẹbe adu iphe, mu meru ndibe anyi; ophu ọ dudu iphe, mu mebyiru l'omelali, shi ẹ ndiche anyi pẹ. ¹⁸ Ndu Romu ono jichaa mu aji bya emeahaa g'ẹphe haa mu; kele ẹphe humaru l'ọ to dudu iphe, mu meru, gbaru ke g'a pfu-gbua mu. ¹⁹ Ndu Jiu jika. A kwaru mu ye; mu sụ g'i kpe mu futa l'iphe eze nnajioha l'ẹbe adu iphe, mu a-sụ l'owa-a iphe, ndibe anyi meru mu. ²⁰ Noo iphe, mu gude kua unu; kele ọ du mu ge mu l'unu huma pfugba. Iphe, unu gude huma mu ẹ mkporo-a, a turu mu l'ẹka-a bukwa ẹ mu ele ẹnya onye ono, anyibe ndu Jiu ele ẹnya iya ono.”

²¹ Ẹphe sụ iya: “Ọ to dukwa ekwo, e shi ẹ Jiudiya detaru anyi, epfu nkengu. Ophu ọ dukwa unwunna anyi, byaru edo nkengu k'ẹji; ọzoo sụ l'ọ duru iphe ọzo, i meru. ²² Ọ dukwa anyi g'anyi numa olu ngu; kele anyi maru l'ekameka be eepfuepfo l'ogbo-a, i gbaa ta adudu ree.”

²³ Ẹphe tọaru Pọlu onu mboku, ẹphe e-dzu. O be mboku ono; ẹphe kwatakpo du igwerigwe bya l'ẹka Pọlu no. Pọlu shi l'utsu kooru pẹ iphe, ọ humaru, bu iya bu ge Chileke shiwaa egoshi l'ọo yebe Chileke bu eze; ọ kọo ya g'o doo pẹ

ɛnya ree kọ-jia ya nchi. O gude iphe, e deru l'ẹkwo ekemu Mósìsu waa l'ẹkwo ndu mpfuchiru Chileke mee gẹ ya pfuta phẹ yeru Jizọsu. ²⁴ Ọ duru ndu ọphu gude iphe, oopfụ kweta kẹ Jizọsu; ọ duru ndu ọphu ekwedu nụ. ²⁵ Ẹphe gude k'iphe ono pfugbaaru ẹkpa l'iche iche. Ẹphe bya atugbu; Pọlu sụ phẹ: “A-a! Iphe-a, Unme-dụ-Nsọ shi l'ọnu Azáya; onye mpfuchiru Chileke pfiaru ndiche unu phẹ-a bụ ọkpobe-opfu. ²⁶ Ọ sụru:

“Je akaru ndu-a l'ẹphe
 a-nga nchị nta ngaa imo;
 ọ tọ dudu iphe,
 edo phẹ ɛnya.

Ẹphe e-lee ɛnya nta lee imo;
 ọ tọ dudu iphe, ẹphe ahụma.

²⁷ Kele ẹphe kpọ-chiru obu.
 Ẹphe swọ-chiru nchị tanyịbe
 ɛnya.

Ọ -buru 'abụ m'ẹphe egude
 ɛnya hụma;
 gude nchị phẹ nụma;
 obu phẹ emee g'o doo phẹ ɛnya;
 m'ẹphe aghakọbe lwapfuta mu
 gẹ mu dzọo phẹ.*

²⁸ “Pọlu sụ phẹ: Iphe, unu a-maru bụ l'ozì-oma ndzọta ono, Chileke kweru ukwe iya ono bẹ o zìwaru g'e je ezia ndu abụdu ndu Jiu. E zia phẹ iya; ẹphe natawa iya.” Noo olu Pọlu.
²⁹ O pfuchaa nno; ẹphe l'ẹphe tũkashiahaa ẹgo atushikpoo ya ike; ẹphe wụru tũgbua.

* **28:27** 28:27 Gụnaa Azá 6:9,10.

³⁰ Pọlu jita ọlo buru pfulahaa ọgwọ. O bua ya mgbarapha labọ. Ọ nọdu anabatajẹ onyemonye, byaru iya ekele. ³¹ Ọ nọdu anọduje epfu gẹ Chileke gude egoshi l'ọo ya bu eze bya anọduje ezi iphemiphe, kẹ Nnajiuphu, bu Jizọsu Kéreshi. Ọ nọdu asajẹ iphe ono g'ọ du iya. Ọpflu ọ tsudu ebvu; tẹme ọpflu ọ dudu onye akpọshije iya ya nu.

Bayiburu Izii
Izii: Bayiburu Izii Bible

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: (Izii)

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2020-11-18

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source
files dated 29 Jan 2022

c6885c7c-c550-5b8b-a4fe-4bd714af4f6d